

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**TÜRK SPOR YÖNETİMDEKİ 1986 SONRASI DEĞİŞİM VE
GELİŞİMİ VE BU SÜRECE DAİR YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ İLE
KARŞILAŞILAN PROBLEM VE BEKLENTİLERİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERAAT KAYNAK

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. GÜLTEN HERGÜNER**

NİSAN 2017

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**TÜRK SPOR YÖNETİMDEKİ 1986 SONRASI DEĞİŞİM VE
GELİŞİMİ VE BU SÜRECE DAİR YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ İLE
KARŞILAŞILAN PROBLEM VE BEKLENTİLERİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERAAT KAYNAK

DANIŞMAN

DOÇ. DR. GÜLTEN HERGÜNER

NİSAN 2017

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

Beraat KAYNAK

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“Türk Spor Yönetimdeki 1986 Sonrası Değişim ve Gelişimi ve Bu Sürece Dair Yönetici Görüşleri İle Karşılaşılan Problem ve Beklentilerin Belirlenmesi ” başlıklı bu yüksek lisans tezi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda, hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Zekiye BAŞARAN

Üye: (Danışman) Doç. Dr. Gülten HERGÜNER

Üye: Doç. Dr. Fikret SOYER

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

13...104/2017

Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Çalışmam boyunca kıymetli tecrübe ve desteklerini esirgemeyen, değerli zamanını ayıran, bilgi ve yardımlarıyla beni destekleyen danışman hocam Doç. Dr. Gülten HERGÜNER'e,

Tezin hazırlanması aşamasında Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığında gerçekleştirdiğim çalışmalarda büyük destekçim, Başmüfettiş Sn. Ercan KARAOĞLU'na,

Ayrıca Yüksek Lisans ders ve tez aşamasında akademik gelişimime katkı sağlayan Sakarya ve Gazi Üniversitesindeki bütün hocalarıma,

Her konuda yanımda olan, hiçbir konuda desteğini esirgemeyen bu günlere gelmemi sağlayan çok kıymetli babaanneme ve üzerimde her konuda hakkı bulunan rahmetli büyükbabama, canım eşime ve kıymetli aileme,

Sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Beraat KAYNAK

ÖZET

TÜRK SPOR YÖNETİMDEKİ 1986 SONRASI DEĞİŞİM VE GELİŞİMİ VE BU SÜRECE DAİR YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ İLE KARŞILAŞILAN PROBLEM VE BEKLENTİLERİN BELİRLENMESİ

Kaynak, Beraat

Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Gülten HERGÜNER

Nisan, 2017. xi+121 Sayfa.

Türk spor yönetimini ve bu alandaki gelişmeleri dünya konjonktüründen ayrı düşünmek mümkün değildir. Bazen gecikmeli ya da kısmen eksik olsa da her halükarda dünyadaki gelişim ve değişimlerden etkilenmek ve bu doğrultuda hareket etmek gerekebilir.

Bu çerçevede özellikle 1986 sonrasında Türk spor yönetiminde köklü ve hızlı değişimler ve gelişmeler yaşanmıştır. Bunun en başta gelen sebebi Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve politik olarak dünyaya, diğer ülkelere daha açık bir politika izlenmesi, milletler arası etkileşimin; televizyon, bilgisayar, internet vb. iletişim araçlarıyla daha kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesidir.

Bu araştırmada Spor Genel Müdürlüğü'nün 1986-2011 tarihleri ve günümüz arasındaki gelişim aşamaları doğrultusunda değişim ihtiyacının sebepleri irdelenmiştir. Değişimden beklenen sonucun elde edilip edilemediği ya da hangi sonuca ulaşıldığı ise yürürlükteki Anayasanın ilgili maddeleri ile Kuruma verilen görevlerin yerine getirilip / getirilmediği ve etkisi ise; SGM başmüfettişlerinin görüşleri doğrultusunda incelenerek, spor teşkilatının durum tespiti ile eksik yönler tartışılmış ve olumlu gelişmelere dikkat çekilerek öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Spor Yönetimi, Spor Genel Müdürlüğü, Gelişim ve Değişim

ABSTRACT

EXCHANGE CHANGE AND DEVELOPMENT AFTER 1986 IN TURKISH SPORTS MANAGEMENT AND DETERMINING THE PROBLEMS AND EXPECTANCES MEETING WITH THEIR EXECUTIVE VISITS

Kaynak, Beraat

Master Thesis, Physical Education and Sports Teaching Programme

Supervisor: Assoc. Doc. Dr. Gülten HERGÜNER

April, 2017. xi+121 Pages.

Turkish sports management and developments in this area is not possible to isolate the world's perspective. Although sometimes incomplete or in part, in any case delay the development and changes in the world to move in this direction and may be affected.

In this context, especially after 1986 the Turkish radical and rapid changes and developments took place in sports management. The foremost reason for this is Turkey's social, economic and political world, a more open policy in other countries, international interaction; television, computer, internet communication tools, etc. more easily, quickly and accurately-ple.

In this study, the General Directorate of Sport reasons for the need for change according to stages of development between 1986-2011 and today were examined. Obtained and the result can not be expected to change in which the conclusion has been reached or the relevant articles of the Constitution applicable to the State fulfilled the tasks / effect that a failure; SGM examined through the opinions of the chief inspectors, comes at the end points of the missing sports organization are discussed and suggestions have been given with due diligence.

Keywords: Turkish Sports Management, General Directorate of Sports, Development and Change

İÇİNDEKİLER

Bildirim	ii
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası	iii
Önsöz	iv
Özet	v
Abstract	vi
İçindekiler	vii
Tablolar	x
Şekiller ve Grafikler	xi
1. Bölüm, Giriş	1
1.1.Problem Cümlesi	2
1.2.Alt Problemler	2
1.3.Araştırmanın Önemi	2
1.4.Araştırma Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	3
1.5.Kısaltmalar	4
2. Bölüm, Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	5
2.1.Genel Bilgiler	5
2.1.1.Spor Kavramı	5
2.1.2.Şiddet Kavramı	6
2.1.3.Özerklik	6
2.1.4.Sponsorluk	7
2.1.5.Güdülenme (Motivasyon)	7
2.1.6.Ödül	8
2.1.7.Doping	8
2.1.8.Yıldırma (Mobbing)	9
2.1.9.Yönetim	9

2.1.10.Yöneticilik.....	10
2.2.Spor Yönetimi	11
2.2.1.Spor Yönetiminin Tanımı ve Anlamı.....	11
2.2.2.Spor Yönetiminin Amacı	11
2.3.Türk Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi	12
2.3.1.Türk Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi 1923 Öncesi Dönem	12
2.3.2.Osmanlı İdman Heyet-i Müttahidesi	12
2.3.3.İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi	13
2.3.4.Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı	13
2.3.5.Türk Spor Kurumu	15
2.3.6.Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü.....	16
2.3.7.Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü	17
2.3.8.Kalkınma Planlarında Spor	19
2.3.8.1.Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi	19
2.3.8.2.İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi	19
2.3.8.3.Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi	20
2.3.8.4.Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi	21
2.3.8.5.Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi.....	22
2.3.8.6.Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi	22
2.3.8.7.Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi	23
2.3.8.8.Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi.....	23
2.3.8.9.Dokuzuncu Kalkınma Planı Dönemi	24
2.3.8.10.Onuncu Kalkınma Planı Dönemi	24
2.3.9.Cumhuriyetin İlanından Sonra Kurulan Hükümetlerin Programları ve Spor ...	25
2.3.9.1. 9.Hükümet (01/11/1937-11/11/1938) 1.Bayar Hükümetidir.	25
2.3.9.2. 15.Hükümet (07/08/1946-10/09/1947) Peker Hükümeti	25
2.3.9.3. 28.Hükümet (25/12/1963-20/02/1965) İnönü Hükümetleri	25

2.3.9.4. 29.Hükümet (20/02/1965-27/10/1965) Ürgüplü Hükümeti	25
2.3.9.5. 30.Hükümet (27/10/1965-03/11/1969) 1.Demirel Hükümeti	26
2.3.9.6. 31.Hükümet (03/11/1969-06/03/1970) 2.Demirel Hükümeti	26
2.3.9.7. 32.Hükümet (06/03/1970-26/03/1971) 3. Demirel Hükümeti	26
2.3.9.8. 34.Hükümet (11/12/1971-22/05/1972) 2.Erim Hükümeti	26
2.3.9.9. 35.Hükümet (22/05/1972-15/04/1973) Melen Hükümeti	26
2.3.9.10. 37.Hükümet (26/01/1974-17/11/1974) 1.Ecevit Hükümeti	26
2.3.9.11. 38.Hükümet (17/11/1974-31/03/1975) Irmak Hükümeti.....	27
2.3.9.12. 39.Hükümet (31/03/1975-21/06/1977) 4.Demirel Hükümeti	27
2.3.9.13. 40.Hükümet (21/06/1977-21/07/1977) 2.Ecevit Hükümeti	27
2.3.9.14. 41.Hükümet (21/07/1977-05/01/1978) 5.Demirel Hükümeti	27
2.3.9.15. 42.Hükümet (05/01/1978-12/11/1979) 3.Ecevit Hükümeti	28
2.3.9.16. 43.Hükümet (12/11/1979-12/09/1980) 6. Demirel Hükümeti	28
2.3.9.17. 44.Hükümet (20/09/1980-13/12/1983) Ulusu Hükümeti.....	28
2.3.9.18. 45.Hükümet (13/12/1983-21/12/1987) 1.Özal Hükümeti.....	28
2.3.9.19. 46.Hükümet (21/12/1987-09/11/1989) 2. Özal Hükümeti.....	29
2.3.9.20. 47.Hükümet (09/11/1989-23/06/1991) Akbulut Hükümeti	29
2.3.9.21. 48.Hükümet (23/06/1991-20/11/1991) 1.Yılmaz Hükümeti.....	29
2.3.9.22. 49.Hükümet (21/11/1991-25/06/1993) 7. Demirel Hükümeti	30
2.3.9.23. 50.Hükümet (25/06/1993-05/10/1995) 1. Çiller Hükümeti	30
2.3.9.24. 53.Hükümet (06/03/1996-28/06/1996) 2.Yılmaz Hükümeti.....	30
2.3.9.25. 54.Hükümet (28/06/1996-30/06/1997) Erbakan Hükümeti	30
2.3.9.26. 55.Hükümet (30/06/1997-11/01/1999) 3.Yılmaz Hükümeti.....	30
2.3.9.27. 57.Hükümet (28/05/1999-18/11/2002) 5.Ecevit Hükümeti	31
2.3.9.28. 58.Hükümet (18/11/2002-14/03/2003)	31
2.3.9.29. 59.Hükümet (14/03/2003-29/08/2007)	31

2.3.9.30. 61.Hükümet (06/07/2011/2014).....	32
2.3.9.31. 62.Hükümet 2014/... Davutoğlu Hükümeti.....	32
2.3.10.GSGM Döneminde Toplumsal Yapı ve Değişim Ekseninde Spor	33
2.3.11.Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) (2011-...).....	35
2.4.Türk Spor Yönetiminin 1986 Sonrası Gelişim Ve Değişimi	39
2.4.1. 1982 Anayasasında Gençlik ve Spor.....	40
2.4.2.Türkiye Futbol Federasyonu Türkiye Futbol Federasyonun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun	41
2.4.3.Spor Federasyonları Başkanlarının Seçimle İşbaşına Gelmesine İlişkin Yasal Düzenlemeler	44
2.4.4.Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi.....	45
2.4.5.Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler	49
2.4.6.Türk sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla TBMM Bünyesinde Araştırma Komisyonu Kurulması	53
2.4.7.Dopingle Mücadelede Yasal Düzenlemeler.....	54
2.4.8.Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu	55
2.4.9.Ödül İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler.....	59
2.4.10.Sponsorluk İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler	61
2.4.11.Büyükşehir Belediye Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması.....	65
2.4.12.Belediye Kanunundaki Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması.....	66
2.4.13.İl Özel İdaresi Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması.....	67
2.4.14.Dernekler Kanununda Yapılan Yasal Düzenlemeler	68

2.4.15.GSGM Tahkim Kurulu'nun Oluşturulması	69
2.4.16.Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi.....	70
2.4.17.3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun	71
3.Bölüm Yöntem	73
3.1.Araştırma Modeli	73
3.2.Örneklem/Katılımcı Grubu	74
3.2.1.Dokuman İncelemesi.....	74
3.2.2.Kartopu veya Zincir Örnekleme	74
3.3.Verı Toplama Araçları	75
3.4.Verilerin Analizi.....	77
4.Bölüm Bulgular	78
5.Bölüm Tartışma Ve Sonuç	102
5.1.Öneriler	106
Kaynakça.....	107
Ekler	117
Özgeçmiş ve İletışim Bilgileri	121

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1. Federasyonların Kuruluş ve Özerklik Yıllarını Gösteren Tablo.....	62
Tablo 2. Branşlara Göre Doping Numune Sonuçlarını Gösteren Tablo	75

ŞEKİLLER VE GRAFİKLER LİSTESİ

Şekil 1. Türkiye Futbol Federasyonu Hakkında Yapılan Yasal Düzenlemelerin Genel Görünümü	58
Grafik 1. 2013 Türkiye Doping Kural İhlalleri	72
Grafik 2. 2013 Yılında Dopingden En Fazla Yakalanan Ülkeler	73
Grafik 3. Sponsorluğun Dağılımı	79
Grafik 4. Sponsorluk Sözleşmelerinin Sektörlere Göre Dağılımı.....	80
Grafik 5. Sponsorlukların Yıllara Göre Dağılımı	81
Grafik 6. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	101
Grafik 7. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	102
Grafik 8. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	103
Grafik 9. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	105
Grafik 10. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	107
Grafik 11. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	108
Grafik 12. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemi Değişiklerin Dağılımı	110
Grafik 13. Problemlerin Dağılımı	111
Grafik 14. Beklentilerin Dağılımı	115

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yaşam, sürekli bir değişimi ve gelişimi içinde barındırır. Günün gelişen ve değişen şartlarına ayak uyduramayan, kendisini yenileyemeyen varlıkların verimli, sağlıklı, mutlu bir yaşam sürdürmesi çok zordur. Kurum/kuruluş/organizasyonlar da her ne kadar gerçekte canlı olmasalar da tıpkı canlı varlıklar gibi yaşamın olmazsa olmazlarına gereksinimleri vardır. Nitekim bu varlıkların çoğunluğu da hukuki anlamda da birer “kişilik” sahibidir. Sportif alan da, rekabete dayalı olmasından ötürü, bireysel ve/veya takım halinde başarılı olabilmek amacıyla; gerek beslenme, sağlık, motivasyon, sportif malzeme bakımından en son teknolojilerden yararlanılması, gerek sürekli yeni teknik ve taktik anlayışlar geliştirilmesi, gerekse eşit rekabet koşullarında ve başarıya dönük yarışmaların sürdürülebilmesini teminen yine yeni teknolojik sportif malzeme ve tesislerin yaratılması ve zorunlu tutulmasından dolayı doğası gereği sürekli bir gelişim ve değişim içerisinde.

Türk spor yönetimini ve bu alandaki gelişmeleri de dünya konjonktüründen ayrı düşünmek mümkün değildir. Bazen gecikmeli, bazen eksik olsa dahi her halükarda dünyadaki gelişim ve değişimlerden etkilenmek kaçınılmazdır. Bu bağlamda sportif alanda dünya üzerinde yaşanan hızlı gelişmeler ve değişiklikler çerçevesinde özellikle 1986 sonrasında Türk spor yönetiminde de köklü ve hızlı değişimler ve gelişmeler yaşanmıştır.

Bu çalışmada Türk spor yönetiminde değişim ve gelişimin bir dönüm noktası olarak 1986 yılının alınmasının değişik sebepleri bulunmaktadır.

Tüm bunların yanında Türk spor yönetimi mevzuatının, hukukun temel dallarının haricinde, diğer kurum/kuruluşların mevzuatından da yararlanmakla birlikte büyük oranda Anayasanın, “sporun tabana yayılması ve başarılı sporcunun korunarak,

ödüllendirilmesi hususlarını, Devletin asli ve sürekli görevlerinden sayarak”, bu görev ve sorumluluğu verdiği Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün mevzuatından oluşturulmuş olması, bu kurumunda sadece adının değil, teşkilat yapısı ve mevzuatsal olarak da 1986 yılından itibaren büyük değişiklikler yaşaması, çalışmamızda 1986 yılının Türk spor yönetiminde değişimin ve gelişimin kilometre taşı olarak ele alınmasındaki önemli etkenlerdendir.

1.1.PROBLEM

Türk spor yönetiminin 1986 sonrası gelişim ve değişiminin etkisi nedir? Soru cümlesinden yola çıkılarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır.

1.2. ALT PROBLEMLER

- Türk spor yönetiminin 1986 sonrası gelişim ve değişimi nelerdir?
- Türk spor yönetiminin 1986 sonrası olan gelişim ve değişimin yönetici görüşlerine göre merkez teşkilatına etkisi nedir?
- Türk spor yönetiminin 1986 sonrası olan gelişim ve değişimin yönetici görüşlerine göre taşra teşkilatına etkisi nedir?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırmanın önemi Türk spor tarihine 1986 sonrası gelişim ve değişimin etkisinin belirlenmesidir. Bu yönde atılan ilk adım 1986 yılında spor federasyon başkanlarının seçiminde getirilen tercihe dayalı yenilik olmuş, akabinde 3461 sayılı Kanun ile Türkiye Futbol Federasyonu’na Özerklik verilmiş, 1993 yılında diğer/amatör Spor Federasyonları başkanlarının seçimle işbaşına gelmelerine ilişkin yasal düzenleme yapılmış, 2004 yılında da futbol haricindeki spor federasyonlarına idari ve mali yönden özerk olma imkânı tanıyan yasal düzenlemeler yapılmış, Spor

Müسابakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler yapılmış, Türk sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla” TBMM Bünyesinde Araştırma Komisyonu Kurulmasına dair düzenlemeler, Dopingle Mücadelede Yasal Düzenlemeler, Ödül İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler, Sponsorluk İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler, Büyükşehir Belediye Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması, Belediye Kanunundaki Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması, İl Özel İdaresi Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması, Dernekler Kanununda Yapılan Yasal Düzenlemeler, GSGM Tahkim Kurulu’nun Oluşturulması, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi, 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanuna ilişkin yasal düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın önemi doğrultusunda gerekli doküman incelemesi sonucu elde edilen bilgiler değerlendirilip, spora sağladığı katkı belirlenmeye çalışılmıştır.

1.4. ARAŞTIRMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR

Araştırma sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Bunlardan ilki verilere ulaşmak için kurumlardan izin almak durumunda kalınmış, bu durumda araştırma sürecinin uzamasına neden olmuştur. Veri toplama sürecinde ulaşılan katılımcıların bazıları sorulan sorular karşısında içtenlikle cevap vermedikleri gözlemlenmiştir. Veri toplama süreci sonunda da verileri işlerken çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır, bu zorlukların en önemlisi katılımcıların görüşlerini bildirdikleri yazıların okunamamasıdır, bu yüzden bazı yerler okunamadığı için veri kaybı yaşanmasına neden olmuştur.

1.5. KISALTMALAR

İİHM : İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi.

TDK : Türk Dil Kurumu.

TİCİ : Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı.

TSK : Türk Spor Kurumu.

BTGM : Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü.

GSGM : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

BTSGM : Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğü.

GSB : Gençlik ve Spor Bakanlığı.

TFF : Türkiye Futbol Federasyonu.

FIFA : Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği.

UEFA : Avrupa Futbol Federasyonları Birliği. (Union of European Football Associations)

TMOK : Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi.

WADA : Dünya Anti-Doping Ajansı. (*World Anti-Doping Agency*)

IOC : Uluslararası Olimpiyat Komitesi. (International Olympic Committee)

KHK : Kanun Hükmünde Kararname.

ANAP : Anavatan Partisi.

AP : Adalet Partisi.

CHP : Cumhuriyet Halk Partisi.

DTP : Demokratik Türkiye Partisi.

MHP : Milliyetçi Hareket Partisi.

MSP : Milli Selamet Partisi.

RP : Refah Partisi.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

2.1.GENEL BİLGİLER

2.1.1. Spor Kavramı

Spor, insanın, doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamanlarındaki artışa bağlı olarak, tek tek ya da topluca, barışçı, biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanmasına dayalı estetik, teknik, fizik, yarışmacı toplumsal bir süreçtir (Fişek, 1998.S:35).

Spor, iç ve dış faktörlerle motive edilmiş bireylerin nispeten karmaşık fiziksel becerilerinin kullanımını veya fiziksel çabayı gerektiren kurumsallaştırılmış rekabete dayalı aktivitelerdir. Spor, bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın başlıca unsuru olan insan gücünün, sağlıklı bir şekilde geliştirilmesi için yapılan faaliyetlerin, oyun eğlence ve yarışma amacına dönüştürülmesi biçimidir (Yetim, 2005.S:164).

Yukarıdaki tanım ve açıklamaların ışığında sporun tanımını şöyle toparlayabiliriz:

Spor, kişiyi fiziksel ruhsal ve psikolojik yönden geliştiren bireylere sosyallik kazandıran ve bireyler arasındaki rekabet duygusunu artıran, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanı çevresiyle uyumunu kolaylaştıran sosyal bir olgudur.

Hergüner (2015) “Sporu; çeşitli amaçlarla, farklı alanlar kullanılarak, ferdi veya takım halinde, araçlı veya araçsız yapılan, planlı çalışmayı ve kurallara uymayı

gerektiren, ağırlık, metre, zaman ölçü birimleri ve sayı ile değerlendirilen, mental ve fiziki rekabete dayalı, performans arttırıcı, sosyalleştirici ve eğitici psiko-motor faaliyetlerdir” şeklinde ifade etmiştir (Hergüner, Bar, Yaman, 2016). Toparlayacak olursak, sporun tanımını birçok bilim insanının farklı açılardan bakarak her yönüyle değerlendirildiği görülmektedir. Bu bağlamda sporun ilintili olduğu bazı kavramları da açıklamanın yararlı olacağı düşünülmüştür.

2.1.2. Şiddet Kavramı

Şiddet, kelime anlamı olarak, insanın fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne yönelik her türlü maddi ve manevi baskı ve olumsuzluğun temelinde ise dikkatimizi çeken iki kavramdan biri güç diğeri ise saldırganlıktır (Ayan, 2006. S;191).

Freud’a göre ilkel benlik bizim içgüdüsel doğamızdır; doğuştan gelen ihtiyaçlarımızın tahminine yönelik dürtüleri temsil eder (Yetim, 2014.).

2.1.3 Özerklik

Türk Dil Kurumunun yapmış olduğu tanıma göre “özerklik; Bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkı muhtariyet, otonomi” olarak tanımlanmıştır (TDK).

Sözlük anlamının dışında özerklikle ilgili birçok kaynakta farklı tanımların yapıldığı görülmüştür. Bu tanımlamalardan bazıları şöyledir. Hukuki bir terim olarak özerklik, tüzel kişiliğe sahip bir kuruluşun kendi kurallarının bir kısmını veya tamamını bizzat kendisinin belirleyebilmesi ya da devletçe konulan kuralların sınırları içinde serbestçe hareket edebilme imkânına sahip olmasıdır (Makas, 2005).

Diğer bir tanım olarak, özerklik “bir kişinin, bir topluluğun, kendi uyacağı yasayı kendisinin koyması olarak tanımlanmakta ve bu 5 anlamda kurumun kendine özgü bir yasasının bulunması, üst makamların koydukları kurallara uyma yerine, kendi kendini yöneten bir kuruluş olması nedeniyle tüzel ve töresel bir özgürlük” olarak da ifade edilmektedir (Erturan, 2006).

2.1.4 Sponsorluk

İngilizce kökenli “sponsor” kavramı desteklemek, himaye etmek, kefil olmak gibi anlamlar taşımaktadır. Bir işletme faaliyeti olarak yorumlandığında sponsorluk destekleyicilik ya da desteklemek tarzında ifade edilmektedir. Diğer destekleme şekillerinden ayrımını ortaya koyabilmek amacı ile literatürde ticari sponsorluk ya da örgütsel sponsorluk olarak anılan bu faaliyet, bir gösteri, sportif, kültürel v.b. bir organizasyonun giderlerinin tümünü ya da bir bölümünü adının o faaliyette anılması karşılığında ödemeyi kabul ederek özel ya da kamu tüzel kişi veya kuruluşun yaptığı desteklemeleri ifade etmektedir. Ayrıca sponsorluğun pozitif değerlerini ölçebilen, topluma değer katarken, destek olana da ticari menfaat sağlayan etkinlikler dizisi olarak da tanımlamak mümkündür. İngilizce kökenli “sponsor” (destekleyici) kelimesinden türetilen sponsorship (destekleyicilik) kelimesi Türkçe içinde kendine “sponsorluk” olarak yer bulmuştur. Zaman içinde farklı kaynaklar sponsorluk için çeşitli tanımlama ve açıklamalarda bulunmuştur. Bu tanımlardan birine göre sponsorluk; belirli pazarlama araçları için bir etkinlik, takım, grup, birey vb. ile olan birlikteliği satın almak ve kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktır (Soyer, 2003, s.2).

2.1.5.Güdüleme (Motivasyon)

Güdülemenin İngilizce karşılığı olan “motivation” kelimesi, Latince hareket etme anlamına gelen movere kelimesinden türetilmiş olup psikolojide; “içten gelen itici kuvvetlerle belli bir hedefe doğru yönelen maksatlı davranışlar” için kullanılır (Tevruz, 2002:96). Güdülemenin kökü olan güdü (motiv) bir insanı harekete geçiren güç demektir (Deniz, 2005:126).

İlgili Literatürde güdüleme kavramına açıklık getirmek üzere çok sayıda tanım yapıldığı görülmektedir. Güdüleme, hem örgütün hem de çalışanın amaçlarını gerçekleştirecek biçimde bir iş ortamı oluşturmak, böylece çalışanı çalışmaya istekli hale getirerek harekete geçmesini sağlamaktır (Ergeneli, 2006:172).

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde güdüleme, bireyin eyleminin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen iç ya da dış dürtücünün etkisiyle eyleme geçmesi olarak ifade edilmektedir. Örgütsel açıdan bakılınca güdüleme, örgüt üyelerinin çalışmaya başlamalarını, çalışmalarını devam ettirmelerini ve görevlerini istekle yerine

getirmelerini sağlayan güçlerin ya da mekanizmanın tümü anlamını taşır (Tikici ve Deniz, 1993: 28).

2.1.6.Ödül

Ödül, bir görevi başarmaktan, bir hizmeti yapmaktan ya da verilen sorumlulukları yerine getirmekten doğan, çalışanların elde ettikleri kazançlardır (Pitts, 1995: 13). Başka bir değişle ödül, çalışana çalışmalarının karşılığı verilen yararların ve hazların tümünü anlatan bir kavramdır (Sapançalı, 1993: 61).

Ödül, örgüt üyesinin davranışını etkilemek ya da yönlendirmek amacıyla oluşturulan koşul ya da uyarıcılardır. Ödüller, örgüt ve üyeler 39 arasında bir bağ kurarak bir çeşit çengelli iğne vazifesi görürler (Chung, 1972: 124).

Ödülün tanımına ve kapsamına ilişkin olarak ilgili literatürde farklı görüşler sunulmaktadır. Bazı yazarlara göre sadece maddi kazanımlar ödülün temelini oluştururken, bazılarına göre ise ödül, bireylerin iş tanımları ve iş tanımlarının dışında işiyle ilgili gösterdikleri herhangi bir çaba, performans için elde ettiği maddi ve manevi kazanımdır. Bireysel performansa göre ödüllendirme, bireylerin bireysel performansının beklenen oranda olmasını sağlayıcı yönde ödüllendirilmesi demektir (Bilgin, 2004: 98).

Dolayısıyla ödüllendirmenin esas amacı, bireyin moral düzeyini yüksek tutup, bireysel performansını artırarak örgütün performansını yükseltmektir. Her ödülün veya cezanın her bireye göre bir ihtiyaç ya da istek şiddeti vardır. Yani her birey her ödülü farklı şiddet derecesinde ister. Bu duruma bireysel gereksinim ve algılardan oluşan değerleme sonuçları neden olmaktadır (Eren, 1984: 432).

2.1.7. Doping

Avrupa Konseyi'nin düzenlediği toplantılarda doping çok geniş bir anlamda tarif edilmiş, çeşitli maddeler hatta psikolojik bir takım prosedürler (hipnoz gibi) bile dopingin tarifi içine alınmıştır. Konseyin kabullendiği doping tarifi, organizmaya yabancı bir ajanın hangi yoldan olursa olsun veya fizyolojik maddelerin anormal miktarlarda veya anormal bir yolla bir şahsı yarışma esnasında performansı yapay

olarak ve kural dışı bir şekilde artırmak amacı ile verilmesi veya o şahıs tarafından kullanılmasıdır şeklinde ifade edilmiştir. (Akgün, 1993, s:121)

Doping, sporcu tarafından fiziksel veya zihinsel durumu suni şekilde düzeltip sporsal verimin artırılması için bazı maddelerin kullanılmasıdır (Dündar, 1994: 218). Yarışmadan evvel veya esnasında bireyin verimini artırmak amacıyla besinsel olmayan uyarıcı veya ergojenik maddelerin, aksiyonların kullanılması doping olarak tanımlanmaktadır (Sevim, 1995, s:276).

2.1.8.Yıldırma (Mobbing)

Leymann işyerinde mobbing olgusunu 1984 yılında ilk defa tanımlanırken bu eylemlerin bir türlü işyeri terörü olduğunu ifade etmiştir. Bu terör bir yada bir kaç kişinin tek bir kişiye sistemli olarak yönelttikleri etik dışı iletişim ile düşmanca eylemlerden oluşmaktadır (Leymann, 1996; 166). Örgütteki çalışanlar yada işverenler tarafından sistemli ve sürekli olarak tekrarlanan bir tür psikolojik terör veya saldırı olarak ifade edilen mobbing, kişinin zararlı bir eylemin hedefi olmasıyla ortaya çıkmaktadır (Özler, Mercan, 2009; 1,2).

Mobbing, bir kişinin diğer insanları kendi rızaları ile veya rızaları dışında başka bir kişiye karşı tarafında toplanmasıyla; sürekli kötü niyetli hareketlerde bulunma, ima, alay ve karşısındakinin toplumsal itibarını düşürme gibi yollarla, saldırgan bir ortam yaratarak, kişinin işten çıkmaya zorlaması olarak tanımlanabilir (Davenport, 2003: 15).

2.1.9.Yönetim

Örgütün sahip olduğu insan, fiziksel, bilgisel ve finansal kaynaklarını örgütsel amaçları gerçekleştirmek için etkin ve yeterli bir şekilde planlama, organize etme, liderlik etme ve kontrol etme süreci olarak tanımlanabilir. Yönetim belli amaçları gerçekleştiren örgütlere özgü olduğu için dar bir kavramdır. Yönetim basit ifadeyle bir örgütte hedeflere ulaşma 3 yolunda yapılan çalışmaların düzenlenmesidir. Yönetim bilimi ise, idarenin iyi biçimde yönetilmesi ve en iyi biçimde örgütlenme usullerinin incelenmesidir. Yönetim sözcüğü genellikle hem bir faaliyeti yerine getiren kuruluşları anlatmak için kullanılır. Yönetim biri dar diğeri geniş olmak üzere

iki anlamda kullanılmaktadır. Dar anlamda yönetim deyiimi, Devlet görevlerinden yalnız “yürütme” alanındaki yönetsel kuruluş ve faaliyetleri içine alır. Buna karşılık geniş anlamdaki yönetim deyiimi, diğer alanlardaki yani “yasama” ve “yargı” alanlarındaki yönetsel kuruluş ve faaliyetleri de içine alan başka bir deyişle yasama yargılama ve belli bir ölçüde hükümet etmenin dışında kalan, tüm kamusal kuruluş ve işleri içeren geniş kapsamlı bir deyimdir (Gözübüyük, 2001).

Yönetim, başkaları vasıtasıyla iş görmektir. Bu tanım yönetimin en belirgin unsurunun insan olduğuna ve onlarla çalıştığına işaret etmektedir. Yönetim kavramının içinde başta insanlar olmak üzere tüm kaynakların etkin ve verimli kullanılması söz konusu olmaktadır. Bu tanımlara hiç kuşkusuz başkalarını da eklemek mümkündür (Ekenci, 2002).

2.1.10. Yöneticilik

En basit ve en kapsamlı tanımıyla yönetici yönetim işlevini yerine getiren kişilere veya gruplara verilen addır. Örgütün, önceden belirlenmiş amaçlarını gerçekleştirecek işlerini yapmak için bir araya gelen insanları, örgütleyip eşgüdümleyerek onları eyleme geçirme sürecidir (Başaran, 2008, s.295). Aksaklıkları önleyerek sorunların çözülmesini sağlayabilme, program ve bütçeye uyulması amacıyla öngörülebilirlik yaratabilme ve düzenli çalışabilme yetenekleri toplamıdır (Tunalı, 2006, s.22). Yöneticilik, yönetim tanımında belirtilen görevlerin etkili bir şekilde yerine getirilmesidir. Bir başka deyişle, yöneticilik, ancak eğitimle, deneyimle, kendini yetiştirmekle ve devamlı kendini yenilemekle elde edilebilecek bir olgudur (Akar, 2006, s.27).

Zaleznik'e (1992) göre, yönetici “Çözülmesi gereken problemler nelerdir ve insanların bu örgüte katkıda bulunmayı sürdürmesi için bizi gereken sonuçlara ulaştırabilecek en iyi yollar hangileridir?” sorusuna yanıt arayan kişidir. Töremen (2000) ise, okul yöneticisini; "okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını verimli bir biçimde kullanmak suretiyle, okulu amaçlarına uygun olarak yaşatan kişi" şeklinde tanımlamıştır. Ülker'e (1997) göre yönetici, örgüt amaçları doğrultusunda beşeri ve maddi kaynakların eşgüdümünü sağlayan kişidir. Başka bir deyişle; yönetici başkaları aracılığıyla iş gören, emrine verilmiş bir grup insani belirli bir takım

amaçlara ulaşmak için uyum ve işbirliği içinde çalıştıran kimsedir (Akt. Narman, 2006, s.38).

2.2. SPOR YÖNETİMİ

2.2.1. Spor Yönetiminin Tanımı ve Anlamı

Günümüz toplumlarında değişik ve çekici yönleriyle ilgi odağı olan spor, bir yandan büyük ekonomik faaliyetleri kapsayan, öte yandan ülkelerin uluslararası platformlarda tanıtımını sağlayan ve hatta uluslararası ilişkileri olumlu yönlerden etkileyebilen nitelikler taşımaktadır. Ancak, insanların ve ülkelerin yaşamında çok önemli olan sporun yaygınlaşması ve uluslararası alanda elde edilecek başarılar, büyük ölçüde güçlü ve dirençli bir teşkilatlanma ve yönetime bağlıdır. Genel yönetimin, insan ve materyallerin, mal ve hizmet üretmek amacıyla örgütlenmesi, sevk ve idare edilmesi için var olduğu düşünülürse, ister kamu ya da özel işletme, ister eğitim ve spor yönetimi gibi ayrı başlıkların amaçları ayrı değişikte olsa, modern yönetim çerçevesinde yönetim uygulamalarında farklılık bulunmamaktadır. Çünkü yönetime ilişkin bu genel tanımlamalar, sporun yönetimi açısından da geçerlidir. Kuşkusuz her toplumsal kurum gibi spor da, formal ve informal bağlarla toplum sistemine bağlı bir kurumsal yapıya sahiptir. Dolayısıyla da, genel yönetimin ilke ve kurallarının spor alanına uygulanması söz konusudur.

Buna göre spor yönetimi, beden eğitimi ve spor faaliyet programlarının geliştirilmesi ile birlikte, ilgili personelin sağlanması, denetim ve spor tesislerinin yönetimi ile sportif faaliyetlerin organizasyonu, spor politikaları, sporun teşkilatlanması, spor mevzuatı ve spor yöneticiliği gibi konuları kapsamaktadır (Demirci,1986;1,30).

2.2.2. Spor Yönetiminin Amacı

Spor yönetiminin amacı: spor toplumun her kesimine hitap ettiği için Spor yönetimini oluşturan unsurlar ile bu unsurları oluşturan değerlerin en verimli şekilde kullanılabilmesinin usullerini bulmaktır şeklinde açıklamak mümkündür. Az insan, az para, az malzeme, az zaman, az yer kullanarak daha çok verim elde etmektir. Amaç kaynak israfına fırsat vermeden en iyiyi yapmaya çalışmaktır, yani elindeki

malzemelerle israf etmeden en yüksek şekilde en iyiyi yapmaya çalışmaktır (Tanır, 2007).

2.3.TÜRK SPOR YÖNETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

2.3.1.Türk Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi 1923 Öncesi Dönem

Spor Türkiye de Osmanlının son zamanlarında Galatasaray (1905) “okul”, Beşiktaş (1903) “semt, yöre” ve imalat-ı Harbiye (MKE) Ankaragücü (1910) “işyeri” esaslarına göre örgütlenmeye başlamıştır (Terekli, 1966). 1908 öncesi başlangıçta yabancılar tarafından kurulan Moda, Kadıköy, Beşiktaş, Altınordu, vb kulüpler yasalara dayalı tüzel kişiler olarak değil de takım yönleri ağır basan, resmi olmayan amaç birlikleri olarak örgütlenmişlerdir

Bu kulüpler 1903 yılında federe bir çatı altında (İstanbul Futbol Birliği 1903-1910) toplanmışlardır. Bu dönemi İstanbul Futbol Kulüpleri Liği dönemi (1910-1914) takip etmiştir. Ancak tüm takımların keyfi olarak bu lige alınmaması ile diğer kulüplere Cuma Liği (1913) ve Pazar Liği (1914) diye bölünmüş ligler ortaya çıkarılmıştır (Fişek, 1998). İstanbul da bulunan 15 kulüp beden eğitimi ve spor etkinliklerinde bulunmak, beden ve ruh sağlığı yerinde bir fert ve bu fertlerden oluşan saygın bir toplum oluşturmak, aklın ve ilmin rehberliğinde batı seviyesine ulaşmak amacıyla yanlarında saygı Türk spor adamları Ali Sami Yen Başkanlığında Burhan Felek, Ali Seyfi, Nuri bey, Nasuhu Baştar, Servet Bey, Yusuf Ziya Öniş, Cevdet Bey, Cevat Rüştü, Cemal Faris, Dr.Hikmet Beyden oluşan bir heyetle birlikte 03.08.1909 tarihli Cemiyetler Kanunu esaslarına göre tüzel kişiliğe sahip (TİCİ) 22.05.1924 tarihinde kurulmuştur (Mirzeoğlu, 2011; 241,242).

2.3.2.Osmanlı İdman Heyet-i Müttehidesi

James Lafontaine tarafından 1904 yılında kurulan dışa kapalı İstanbul Futbol Birliği (Pazar Liği) devam ederken 1912 yılında ayrıca bir Cuma Ligi kurulmuştu. Cuma Liginin diğer kümeden mevcudiyetinin tanınmasını ve terfi hakkını istemesi üzerine bu istek ekseriyetle reddedilince 1912-1913 futbol mevsiminde Fenerbahçenin iki ayrı takımla hem Pazar hemde Cuma Liginde oynaması, Türk futbolunda ilk

anlaşmazlıkların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu anlaşmazlığı gidermek ve 1916 Berlin Olimpiyatına hazırlanmak için, Beynelmillel Olimpiyat Komitesi Türkiye mümessili Selim Sırrı Tarcan, bir Osmanlı İdman Heyet-i Müttehidesi kurmak için 23.12.1913 tarihinde şu çağrışı yapmıştır:

“Osmanlı Jimnastik ve Spor Kulüplerine: Beynelmillel tertip edilen spor müsabakalarına dahil olabilmek için memleketimizde mevcut spor kulüplerinin bir federasyon teşkil etmeleri elzem olduğundan bu hususta teati-i efkar etmek üzere Kanun-u Evvel-i Rumi'nin 26 ıncı önümüzdeki Cuma günü saat iki buçukta Kadıköy İttihat Spor Kulübü'ne her kulüp ikişer murahas göndermesini rica ederim.”

Fakat kulüplerimizin ilgisizliğı ve 1.Dünya Savaşı yüzünden bu federasyon tipi örgütlenme çabası hedefine varamamıştır (Fişek, 1983).

2.3.3. İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi (İİHM) (1920-1922)

Daha önce dernekler hukuku hükümlerine göre tescil edilerek tüzel kişilik kazanmış on altı kulübün ortak işlerini düzenleyecek bir şekilde oluşturmak amacıyla 26.06.1920 tarihinde toplanıp ananizamnameyi hazırlayacak dört kişilik bir yan kurul görevlendirmeleri sonucu gayri resmi ve geçici olarak ortaya çıkan, 27.11.1921 tarihinde İçişleri Bakanlığına başvuran, tescil işlerinin bitmesiyle de 22.05.1922 tarihinde “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı” adı altında tüzel kişilik kazanan federasyon tipi bir örgütlenmedir (Fişek, 1983).

2.3.4. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) 1922–1936

Türkiye’de sporun sevk ve idaresi, 1922 yılında 16 spor kulübünün birleşerek oluşturdukları bağımsız, özerk ve yerinden yönetim anlayışına sahip Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) ile başlar (Bayansalduz, 2003).

Kuruluş süreci 22 Mayıs 1921’de başlayan TİCİ 22 Mayıs 1922’de Cemiyetler Kanunu’na göre tescil işlemleri tamamlanarak kurulmuştur. TİCİ’nin görevleri arasında; Türkiye’de beden Terbiyesi ve Sporu fenni esaslarına göre yaymak mükemmelleştirmek, Türk sporunu yurt içinde ve dışında temsil etmek, Amatörlüğü teşvik etmek ve kurmak, Ülke için müsabakalar tertip edip birinciliğı tayin etmek ve rekorları tespit etme, Gerekli kanunların çıkarılması için girişimde bulunmak,

Uluslararası 14 müsabakalarda Türk sporunu temsil etmek, Sporlara ait yeni kuralları yayınlamak, Spor bölgelerini belirlemek, Sporda başarı elde edenlere mükâfat vermek, yavaş yavaş spor sahalarını tesis etmek, Sporla ilgili faydalı yayın yapmak, Yabancı spor teşkilatlarıyla ilişkide bulunmak, İlk Beden Terbiyesi Yüksekokul kurulması ve memlekette uzman spor adamı yetiştirilmesine vesile olmak gibi birçok sorumluluğu üstlenmiştir (Sümer, 1990). TİCİ genel kongre, genel merkez ve federasyonlardan oluşan merkez; mıntika kongresi, mıntika merkez heyeti ve mıntika idman heyetinden oluşan taşra teşkilatıyla ülke düzeyinde ademimerkeziyetçi bir teşkilat örneğidir. TİCİ'nin Türk spor yönetiminde resmen etkin olmaya başlamasından hemen sonra 1923'de Türkiye Futbol Federasyonu'nun kurulması suretiyle, TİCİ'nin federasyon kurma görevi fiili olarak başlamıştır (Fişek, 1980).

Ancak, arada çok önemli bir gelişme olmuş, kurulması düşünülen teşkilâtın yalnız futbol değil, yapılan bütün spor dallarını kapsamaya zorunlu kılınmıştır (Fişek, 1985). TİCİ'nin ülke düzeyinde bir teşkilat olması, 1922 yılı öncesindeki yalnız tek sporlu teşkilatların aksine, çok sporlu olması ve Türkiye'de ilk biçimsel spor yönetimini uygulaması sebebiyle modern anlamda spor teşkilatlanması olarak değerlendirilebilir. Çünkü 1924 Paris Olimpiyat oyunlarına katılabilmesi için atletizm, güreş, bisiklet, eskrim, halter, dallarında spor federasyonları kurularak uluslararası federasyonlara üye olmuşlardır (Kahraman, 1995). Ayrıca olimpiyatlardan sonra boks, kürek, yüzme ve yelken, binicilik, atıcılık, basketbol, voleybol, kayak federasyonları da TİCİ döneminde teşkilatlanmıştır (Fişek, 1985). TİCİ, temelde, aşağıdan yukarıya seçimle ve federe birimlerin (kulüplerin) bir üst basamağa federatif yetkiler devretmesiyle oluşan bir örgütsel yapıdır. Bu yapıyla TİCİ, bugün bile, spor yönetimi ile ilgili yapılan tartışmaların temel konusunu teşkil eden “özerk spor yönetimi” modeli için örnek teşkil etmektedir. Gerçekten de, TİCİ, “kendi kendisini yönetme yeteneğine sahip olan Avrupa'nın devlete ve hükümete karşı bağımsız olarak kurduğu, çok sporlu ve çok kulüplü federatif spor birliklerinin Türkiye'deki benzeridir” (İmamoğlu, 2002).

Bu durumdan da anlaşıldığı gibi, idari, siyasi ve iktisadi alanda hiçbir bakanlığa bağlı olmaması, kendine özgü karar organlarının bulunması, aldığı kararları uygulayabilmesi ve gelirlerini harcayabilme yetkisine sahip olması bakımından, özerk bir kuruluş olmasıyla TİCİ'nin tam manasıyla demokratik ve âdemimerkeziyetçi bir spor teşkilatı olduğu anlaşılmaktadır (Demir, 2006). TİCİ,

ülkemizde bugün de çağdaş yoğunlukta görülen sporda demokrasi özlem ve hareketlerine, katkıda bulunmuştur (Sümer, 1990).

14 yıl özerk yapısı ile çalışmalarını sürdüren TİCİ, savaştan yeni çıkmış Türkiye'nin o günkü imkân ve şartları, 1929 yılında tüm dünyayı saran ekonomik kriz ve TİCİ'nin finansal kaynaklar açısından merkezi idareye bağlı olması, üstlendiği misyonu devam ettirmesini engellemiştir (Bayansalduz, 2003). TİCİ'nin mali açıdan devlete bağlılığın ortaya çıkardığı problemlere sporda gereken otoriteyi sağlayamayışı da eklenince birliğin idari ve siyasi özerkliği çıkmaza girmiş ve 1936 yılında yerini “yarı-resmi” Türk Spor Kurumu'na (TSK) bırakmıştır (Ekenci, 1997).

2.3.5. Türk Spor Kurumu (1936- 1938)

TİCİ, 13-18 Şubat 1936 tarihleri arasında toplanan 8. Genel kurulunda TİCİ' nin adı TSK olarak değiştirilmesiyle oluşan aynı kurultayın son gün kararıyla Cumhuriyet Halk Partisi örgütüne bağlanan merkezi anakarada bulunan bir tüzel kişiliktir. 1936-1938 yılları arasında sporun sevk ve idaresinden sorumlu TSK kuruluş safhasında hiç bir bakanlığa bağlı olmaması, kendine özel ve seçimle iş başına gelen organların bulunması ve gelirlerini harcama yetkisine sahip olması nedeniyle idare anlayışı, hizmet bakımından yerinden yönetim esasına üzerine kurulmuştur (Doğar, 1997).

Kuruluş Amacı, Kanun nizamnamesinin birinci maddesinde “Türkiye’ de sporun milli ve fenni esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışır, Türk sporculuğunu yurt içinde ve dışında temsil eder” şeklinde yer almıştır. Yurdu korumayı üstün amaç bilen genç ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan sporcu gençlik yetiştirmeyi sporun milli ve teknik esaslara göre yayılması ve yükselmesini sporu yurt içinde ve yurt dışında temsil etmeyi amaçlar (BTGM, 1982). TİCİ'ye benzer şekilde merkez ve taşra organlarından oluşan TSK, merkezde büyük kongre, genel merkez ve federasyonlardan, taşrada spor çevreleri, ajanlar ve lig heyetleri, spor kulüpleri ve spor yuvalarından meydana gelmişti. Bu dönemde kış sporları, atıcılık, yelken, havacılık vb. ülke savunmasına yarayacak sporlarla geleneksel sporlara önem verilmiştir (Fişek, 1980).

TSK, kuruluş aşamasında kendine özgü olması, iş başına gelen organları ve gelirlerini harcama yetkisine sahipliği itibarıyla özerk bir teşkilâtı. Bu yapılanma anlayışı TİCİ'den çok farklı değildi. Ancak TSK'nın genel kurulunda hükümetin ve

askeri üyelerin yer alması ve devrin tek yönetici partisi CHP'nin genel başkanlık kurulunun ve genel sekreterliğinin TSK' nin bütçe ve çalışma programlarını onaylaması, onu yarı resmi bir yapıya dönüştürmüştü, Ayrıca önemli görülen meseleler için partiden talimat alınırdı. Kısaca bu dönemde spor teşkilâtı “parti ve devlet” idaresinden başka bir şey değildi (Keten, 1993).

TSK'nın bu yapısından dolayı partililerin kişisel hırs ve amaçları spora karışmış, spordaki bazı olumsuz olaylar da partiye sıçramıştır. Özerk bir teşkilat olarak kurulmasına rağmen, o dönemdeki hükümetin müdahaleleri sonucu yarı resmi bir yapıya dönüşmesi, sporun sevk ve idaresinin kişi ve heyetlere dağıtılması ve finansal kaynak sıkıntıları TSK'nın sonunu getirmiştir. Türkiye'nin savaşa girme riskinin bulunduğu, savaşacak gençlik yetiştirmeye ihtiyaç duyulduğu yıllarda sporda otorite ve disiplin kurma hususuna sınırlı bir merkezîyetçilikle cevap veren TSK'nın yerine tam bir devlet otoritesi olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Demir, 2006).

2.3.6. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1986)

1938 tarihli ve 3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu çıkarılarak, Türkiye de spor alanında kamu otoritesinden sorumlu, tüzel kişiliğe haiz, katma bütçeli ve merkezi Ankara'da bulunan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) teşkilatı kurulmuştur. Atatürk'ün emirleri ile hazırlanan Beden Terbiyesi Kanunu ile sportif çalışmalar devletin gözetim ve denetimine girmiş. Bu tarihe kadar Türk sporunu yönetecek kanuni bir kuruluş yoktu (Ağaoğlu, 1984). BTGM merkez ve taşra teşkilatından oluşmaktadır. 3530 sayılı yasaya göre BTGM'nin merkez teşkilatında genel müdürlük makamı, genel müdürlük kurulları, esas danışma ve yardımcı birimler ile federasyonlar bulunmaktadır. Taşra teşkilatı ile bölge başkanı (vali), bölge müdürlüğü, ilçe başkanı (kaymakam), bucak beden terbiyesi başkanı (bucak müdürü) ve köy beden terbiyesi başkanlığı (muhtar), ajanlıklar ve kulüpler bulunmaktadır. En temel özelliği ile BTGM'nin amacı, Türkiye de yurttaşın fizik ve moral kabiliyetlerinin Ulusal ve İnkılâpçı amaçlara göre gelişimini sağlayan oyun, cimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmektir (Doğar, 1997). 3530 Sayılı yasaya göre BTGM'nin amaç ve görevleri, yurttaşın fizik ve moral kabiliyetlerini milli amaçlara göre geliştirilmesi, oyun, cimnastik ve Spor faaliyetlerinin yönetimi

ile yönlendirilmesi, yurt düzeyinde çalışmalar yapacak federasyonların tespiti ve kuruluşların sağlanması, federasyonların yurt içi ve yurt dışı çalışmalarının bir takvime bağlanması ile denetimi, merkez ve taşra teşkilatının bütçelerinin hazırlanması, spor tesisi yapım, onarım ve işletilmelerinin sağlanması, sporcuların, sağlık kontrollerinin yaptırılıp, lisans verilerek yarışmalara katılmalarının sağlanması, sporcu ve eğiticilerin en iyi şekilde yetişmeleri için çalışmalar yapılması, genel ahlak kurallarına ve mevzuata uymayan sporcu ve yöneticilere gerekli müeyyideleri uygulamak, sporcu ve yöneticilere yayın yoluyla gerekli bilgileri sağlamak, spor kulüplerinin tescillerini yapmak, gelir ve masraflarını denetlemek, futbol müsabakalarıyla ilgili müşterek bahisler düzenlemek gibi görevleri üstlenmiştir (BTGM, 1982).

Önceleri Başbakanlığa bağlı olan Kurum, 1942'de Milli Eğitim Bakanlığına 1960 yılında ise, yeniden Başbakanlığa bağlı duruma geldi. Spor örgütünün ilk kez kendi adını taşıyan bir bakanlığa bağlı olarak karşımıza çıkması, 3 Kasım 1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulmasıyla gerçekleşmiştir. Spor konusunun Anayasalda ilk kez yer alması, 1982 Anayasası ile olmuştur. 1982 Anayasası sporu ve sporcuyu Anayasa teminatı altına almıştır. Türk Spor Örgütü'nün en üst kuruluşu olan ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü adını taşıyan kuruluşun adı, önce Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'ne, 21. 05. 1986 yılında da 3289 sayılı Yasa ile Devlet Bakanlığına bağlı bir kurum olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü şeklinde anılmaya başlanmıştır (Erkiner, 2007).

2.3.7. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1989 - 2011)

Spor yönetiminin sevk ve idaresinden günümüzde de sorumlu olan ve örgütsel açıdan, BTGM' nin devamı niteliğinde ki Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü' nün temel yapısının şekillenmesi ve günümüze kadar gelen özerkleşme çabalarının başlangıcı, 1982'de yapılan yeni Anayasa ve 1983 seçimlerinde iktidara gelen Anavatan Partisi ile başlayan ve Ak parti ile devam eden yeni liberal politikalara dayanmaktadır (Şahin, 2011).

BTGM ilk olarak 1986 yılında kabul edilen 3289 sayılı yasayla birlikte büyük oranda yapısal değişikliğe uğramış ve adı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Üç yılsonunda ise 24.1.1989 tarihinde ise 356 sayılı KHK'nin 6'ncı

maddesi ile BTSGM Devlet Bakanlığı'na bağlanmış ve adı " Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir (Parasız, 2015).

Bu kanunun amacı, Başbakanlığa bağlı, merkezde Katma Bütçeli Tüzel Kişiliğe sahip Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, taşrada ise özel bütçeli Gençlik ile Spor il ve ilçe Müdürlüklerinin kurulmasıdır. Sporun, ülke genelinde değişen ve gelişen şartlara uyum sağlamasını temin maksadıyla yapılan bu değişiklikten itibaren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye'deki spor örgütlenmesinin en başında bulunan ve kendi etki alanında spor faaliyetleri ile ilgili olarak bağlayıcı kararlar alan bir kamu kuruluşu haline gelmiştir (Gök, 2010). 24 Ocak 1989 tarihli ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile adı "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilen örgüt, esas olarak 21.05.1986 tarih ve 3289 Sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yasasının hükümlerine bağlıdır (Parasız, 2015).

Bu yasa ile belirlenen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü görevleri şunlardır (madde 2);

- a) Vatandaşın ve okul dışı gençlerin fizik; moral güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor etkinliklerini sevk ve idare etmek; gençliğin boş zamanlarının değerlendirilmesine ilişkin hizmetleri yürütmek, bilgi ve beceri kursları düzenlemek, gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri almak,
  - b) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bütün öğretim kurumlarının; yurtiçi ve yurtdışı spor etkinliklerini programlamak, beden eğitimi ve spor etkinliklerinin esaslarını saptamak, yürütmek ve bu etkinliklere ilişkin araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları karşılamak,
  - c) Okul dışı izcilik ve spor etkinlikleri ile gençlik etkinliklerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak; spor idarecisi, antrenör, monitör, spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını artırmak, eğitim merkezleri kurmak,
  - d) Sporcu ve spor kulüpleri ile gençlik derneklerinin tescil (kayıt) ve vize işlemlerini yapmak,
  - e) Spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli yöntem ve esasları saptamak,
  - f) Beden eğitimi, gençlik ve spor etkinlikleri için gerekli olan gençlik merkezleri, kampları ile saha, tesis ve malzemeleri yapmak, işletmek ve bu tesisleri vatandaşın kullanımına sunmak,
  - g) Sporcu sağlığı ile ilgili önlemleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak,
  - h) Spor karşılaşmalarında uluslararası kuralların ve her türlü kuralın uygulanmasını sağlamak,
  - i) Futbol karşılaşmalarında müşterek bahis (Spor-Toto ve Spor-Loto) düzenlemek, yönetmek,
  - j) Beden eğitimi ve spor alanında teknik bilgi ve spora ilgiyi artıracak yayınlar yapmak ve faaliyetlerde bulunmak,
  - k) Gençliğin boş zamanlarının değerlendirilmesi konusunda diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- kurum görevi yapmak,

m) Bu Kanun" a göre kaydı yapılmış bulunan spor kulüp ve kuruluşları ile sporcu ve spor elemanlarını denetlemek,

n) Başarılı sporculara ve çalıştırıcılara mal ve para yardımı yapmak ve yapılmasını sağlamak, o) İlgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmaktır.

03.06.2011 tarihli ve 638 sayılı KHK ile başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yerine Gençlik ve Spor bakanlığına bağlı kuruluş olarak hizmet veren Spor Genel Müdürlüğüne bırakmıştır.

2.3.7.6. Kalkınma planlarında spor

2.3.7.6.1. Birinci beş yıllık kalkınma planı dönemi (1963-1967)

Planlı kalkınma döneminin başlangıç yılı olan 1963'den 1967 yılına kadar olan dönemi kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında spora yer verilmemiştir.

2.3.7.6.2. İkinci beş yıllık kalkınma planı dönemi (1968-1967)

- İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planının İlkeler bölümünde sporla ilgili olarak; Sıhhatli ve sağlam bir kuşak yetiştirilmesinde spor ana eğitim araçları arasında kabul edilecek, spor yapabilecek kişileri yalnız seyirci olmak durumundan kurtaracak ve aktif olarak spor faaliyetlerine katarak beden ve ruh sağlığına yardım edecek imkânlar yaratılacak, beden çalışması fikir çalışması ile ahenkli kılınacaktır.

- Devletin seyir sporunu düzenleyici rolü geliştirilerek sporla ilgili faaliyetleri topluma yönelten okul ve halk sporuna öncelik veren bir nitelik kazanacaktır.

- Beden eğitimi yanı sıra kişilere farklı yetiştirme imkânları veren çeşitli spor dallarının dengeli gelişmesi teşvik edilecek, güreş, atıcılık, okçuluk ve binicilik gibi geleneksel spor dalları desteklenecektir.

- Spor tesislerinin yurt üzerindeki ve çeşitli spor dallarına göre dağılımındaki dengesizlikleri ortadan kaldıracak önceliklerin tanımlanmasında ağırlığı seyir sporu yerine kütle sporuna verilecek bir yatırım politikası izlenecektir.

- Spor kulüplerinin değişik spor dallarında amatör faaliyet göstermeleri ve çok sayıda kişinin spor ve kültür faaliyetlerine aktif olarak katılmasına imkân hazırlayıcı kuruluşlar haline gelmeleri teşvik edilecektir. Şeklinde ifadelere yer verildiği görülmektedir.

Ayrıca devlet spor ilişkileri ise, 1938 yılında kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1942-1960 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına ve bu tarihler dışında Başbakanlığa bağlı olarak faaliyet göstermiştir.

- "Yurttaşın fizik ve normal kabiliyetlerinin ulusal ve inkılâpçı amaçlara göre geliştirilmesini sağlayıcı" spor faaliyetlerini yürütmekle yükümlü olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1938-1948 yılları arasında sporu bir eğitim unsuru olarak yürütmüş, gençlik ve halkı spor yapmaya özendirerek faaliyetlerde bulunmuştur.

- Bu dönem sonra toplumun genel spor bilgisi gelişir ve spora ilgisi artarken, beden terbiyesi Genel Müdürlüğü halk sporu faaliyetlerinden seyir sporunu düzenleyen bir kuruluş

durumuna geçmiştir. Bunun sonucu futbolda profesyonellik olarak kabul edilirken amatör spor dallarının korunması için gerekli tedbirlerin alınmaması olmuştur.

- Bugün yurt sporu plansız yürütülmekte, okul sporu ihmal edilmektedir. Spor öğretmenleri sayıca ve nitelikçe yetersizdir. Her kademedeki elemanlar sistemsiz yetişmektedir. Spor-Toto gelirleri iyi kullanılmamakta, yer yer gereksiz yapı işleri için harcanmaktadır. Spor sağlığı ihmal edilmekte, amatör spor gelişmemektedir.

- Bu aksaklıkların yanı sıra profesyonel kulüplerin gelirlerinin belli bir oranını amatör spor dallarına ayırmaları zorunluluğu Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bağlı 18 federasyon genellikle sınırlı çalışma imkânına sahiptir.

- Milli Eğitim Bakanlığı, okul sporunun geliştirilmesi konusunda bir uygulamamakta, beden eğitimi derslerinde ve bu dersler dışında öğrencilerin beden kabiliyetlerini değerlendirmek, yeterince gelişmemiş olanlara özel eğitim vermek gibi metotlar kullanılmamaktadır. Üniversite spor kuruluşlarına gereken rehberlik sağlanamamaktadır.

- Kişilerin “sağlığını koruyacak ve boş zamanlarını değerlendirecek tesisler yapmak veya yapılmasına yardım etmekle” yükümlü olan mahalli idarelerin bu yöndeki faaliyetleri, içinde buldukları maddi şartlar sonucu çok sınırlı kalmaktadır.

- Spor konusunda Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ve mahalli idareler arasında işbirliği yoktur.

- Görevli kuruluşların bu yeterli olmayan hizmetlerine rağmen Türkiye’de spora karşı ilgi ve gençlerin spor yapma gücü artmaktadır. Ancak yukarıda açıklanan nedenlerle bu ilgi büyük ölçüde belli spor dallarına yönelmektedir (TBMM, 1967).

2.3.7.6.3. Üçüncü beş yıllık kalkınma planı dönemi (1973–1977)

- Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Döneminde sporla ilgili olarak ilkeler ve tedbirler bölümünde aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir.

- Spor faaliyetlerine katılmanın yaygınlaştırılmasında ve sporun geliştirilmesinde eğitimin ve eğitim kurumlarının etkili bir araç olarak kullanılması esastır. Bu nedenle, okul için beden eğitimi ve spor faaliyetlerine önem verilecek, bu amaçla Gençlik ve Spor Bakanlığı gerekli tedbirleri alacak, okullarda bedene eğitimi ders saatleri artırılabilecektir.

- Gençlik ve Spor Başkanlığınca spor konusunda yetenekli elemanların yetiştirilmesi amacıyla yeterli sayıda beden eğitimi öğretmeni, öğretim görevlisi, antrenör, monitör, spor yöneticisi ve sağlığı uzmanı yetiştirilmesine öncelik verilecektir.

- Her türlü spor araç ve gereçlerinin yurt içinde ve dışında uluslar arası standartlarda yapım imkânları geliştirilerek desteklenecektir. Spor araç gereçlerinin standartlaştırılması çalışmaları, Gençlik ve spor bakanlığı ile Türk Standartları Enstitüsünce yürütülecektir.

- Spor yatırımlarının yurt düzeyine dağılımında dengesizlikleri giderici tedbirler alınacak ve tesislerin yapımında yerleşim birimleri ölçeklerine uyumlu hizmet standartları göz önünde bulundurulacaktır.

- Spor tesislerinin yapımında çok yönlü kullanım esas alınacak, mevcut spor tesislerinden öncelikle geniş halk kriterlerinin, amatör sporcuların ve öğrencilerin yararlanması sağlanacaktır.

- Kamu eliyle yapılmış ve yapılacak olan spor tesislerinin spor kulüplerinin kiralanması konusu öncelikle ele alınacak, bu konu ile ilgili mevzuatta değişiklikler yapılarak, tesislerin en fazla 3 yıl süreyle ve rayiç fiyatla kiralanması sağlanacaktır.

- Spor kulüplerinin faaliyetleriyle ilgili hukuki değişiklikler ve düzenlemeler gerçekleşinceye kadar, kulüplerin amatör faaliyetlerini artırıcı yönde tedbirler alınacak, spor kulüplerinin sosyal ve kültürel alanda çalışmalar yapmaları teşvik edilecektir.

Özellikle çok sayıda kişinin katılabileceği, atletizm, yüzme ve jimnastik gibi temel spor dalları ile güreş ve diğer geleneksel spor faaliyetlerinin geliştirilmesine ağırlık verilerek desteklenecektir. Sporun gelişmesini engelleyen profesyonelleşme teşvik edilmeyecek. Devletin her türlü özendirme tedbirleri yalnızca amatör kulüpler için uygulanacaktır. Kamu kuruluşlarına bağlı profesyonel kulüpler amatörlüğüne dönüştürülecektir.

- Üçüncü plan döneminde uluslararası bir spor organizasyonunun gerçekleştirilmesine çalışılacaktır (TBMM, 1972).

2.3.7.6.4. Dördüncü beş yıllık kalkınma planı dönemi (1979–1983)

Dördüncü Beş Yıllık kalkınma Planı Döneminde spor “Durum” ve “Tedbirler” başlığı altında ele alınmış ve şu şekilde değerlendirilmiştir.

Durum:

- Beden eğitimi ve sporun toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına ilişkin yeterli bir gelişme gerçekleştirilememiştir.

- Bu amaçla amatör sporun belirli bir sistem içinde geliştirilmesi sağlanamamıştır. Ayrıca okul içi ve okullar arası spor ilişkilerinin yaygınlaştırılması yeterli bir seviyede gerçekleştirilememiştir. Öte yandan profesyonel seyir sporu uygulamada önceliğini ve ağırlığını korumakta devam etmiştir.

- Beden eğitimi ve spor alanında tesis-malzeme ve eğitici eleman ile beden eğitimi ve spor faaliyetlerini genel bir yaklaşımla uygulamaya dönüştürücü bir düzen kurulamamıştır.

Tedbirler:

- Sosyal ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru olan insan gücünün beden ve ruh sağlığını geliştirmek amacıyla her yaştaki kişilerin spor yapmalarını sağlamak esastır. Bu sebeple amatör sporu toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştıracak bir sistem geliştirilecektir.

- Spor faaliyetlerine katılmada eğitim ve eğitim kurumlarının etkili bir araç olarak kullanılması esastır. Bu sebeple okul içi beden eğitimi ve spor faaliyetlerine önem verilecek ve geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

- Beden eğitimi ve spor konusunda yetenekli ve yeterli sayıda bende eğitimi öğretmeni, öğretim görevlisi, antrenör, monitör, spor yöneticisi ve sağlıklı uzman yetiştirilmesi amacıyla kurulan “gençlik ve spor akademileri” , “Beden Eğitimi ve Spor Akademileri” olarak geliştirilecektir.

- Eğitim enstitülerinin yapısında yer alan beden eğitimi bölümleri kaldırılarak, bu kuruluşların yetki ve görevleriyle, eleman, bina, araç ve gereçlerinin Beden Eğitimi ve Spor Akademilerine devri 1977-1978 öğretim döneminde tamamlanacaktır.

- Sporun kitleye yayılması ve tesirli bir biçimde yapılması amacıyla, belirli nüfus yoğunluklarına, yerleşim yerlerinin ilgi ve özelliklerine göre kademeli bir yatırım politikası uygulanacaktır.

- Ananevi sporlarımızın genç nesillere öğretilmesi okul sıralarından başlayarak ve günlük hayatta yapılabilmesi için gerekli tedbir ve tesisler bir program dahilinde gerçekleştirilecektir (TBMM, 1978).

2.3.7.6.5. Beşinci beş yıllık kalkınma planı dönemi (1985- 1989)

- Bu dönem içerisinde sporla ilgili ilke ve politikalar aşağıdaki şekli ile yer almıştır. - Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplumun gelişmesinde, beden eğitimi ve spor faaliyetleri mühim bir unsurdur.

- V. plan döneminde beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması ve amatör sporun teşviki esastır.

- Amatör sporda istenilen seviyeye ulaşılabilmesi için, geleneksel spor dallarının daha da geliştirilmesine ve milletler arası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesine ağırlık verilecek; Türk güreşinin geliştirilmesi için özel tedbirler alınacak, bu husustaki teşebbüsler desteklenecektir.

- Kamu ve özel sektör kuruluşlarında çalıştırılan işçi sayısının belli bir nispeti kadar sporcu istihdam eden kuruluşlar teşvik edilecektir. - Sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit, ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerin işbirliği ve katkılarıyla gerçekleştirilecektir.

- Kamunun yanında özel sektör tarafından da spor tesislerinin yapımı teşvik edilecektir. Kitle sporuna ehemmiyet verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacaktır.

- Beden eğitimi ve spor alanında gerekli insan gücünün yetiştirilmesine ağırlık verilecek; üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinden mezun olanların, beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yapmaları sağlanacak, her spor dalında antrenör yetiştirilmesine ehemmiyet verilecektir.

- Şehir imar planının hazırlanışında spor alanlarına ve yeşil sahalara ağırlık verilecek; mevcut planlarda bu maksatla tahsis edilmiş yerlerden süratle istifade edilebilmesi için gerekli çalışmalar yapılacak ve uygulanacaktır.

- Spor malzemelerinin imalatı teşvik edilecek; yurt içinde imal edilemeyen veya imali ekonomik olmayan spor malzemelerinin ithali kolaylaştırılacak veya muafiyet imkanı sağlanacaktır.

- Okullarda spor ve spor eğitimine ağırlık verilecektir.

- İş yerlerinde beden eğitiminin yapılması sağlanacaktır.

- Spor tesisleri süratle tamamlanacak ve yaygınlaştırılacaktır (TBMM, 1984).

2.3.7.6.6. Altıncı beş yıllık kalkınma planı dönemi (1990- 1994)

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı Döneminde beden eğitimi ve sporla ilgili ilke ve politikalar:

- Sağlıklı bir nesil yetiştirilmesinde beden eğitimi ve spor temel eğitim araçlarından kabul edilecek, beden ve ruh sağlığını geliştirmek gayesiyle sporun günlük faaliyetler içine girmesi için her yaştaki kişilerin seyirci durumundan kurtarılarak aktif spor yapmalarını sağlayacak imkânlar artırılacak ve amatör sporda uluslararası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesi ve desteklenmesine önem verilecektir.

- Beden eğitimi ve spor alanında, eğitim sağlık bilim ve teknolojiye yeni gelişmelerin tabii ki ve uygulanması konularına öncelik verilecektir.

- Spor tesisleri çok yönlü kullanılabilir şekilde yapılacak ve bütün tesislerin tam kapasiteyle kullanılması sağlayacak düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında yeşil alan spor tesisleri ve çocuk oyun alanları için kişi başına düşen alan büyüklüğünün gelişmiş ülkeler standartlarına uygun olması sağlanacaktır.

- Geleneksel spor dallarının daha da geliştirilmesi için gereken tedbirler alınacaktır. - Sporla ilgili mevzuat yeniden düzenlenecek, profesyonelliğe müsait olan dallarda profesyonellik teşvik edilecektir.

- Spor eğitimi, sağlık ve araştırma merkezleri, arşiv ve dokümantasyon bölümleriyle de desteklenerek yaygınlaştırılacaktır, bu merkezlerde kullanılan araç ve gereçlerin standardizasyonu sağlanacaktır.

- Spor dalları itibariyle master plan çalışmaları yapılacaktır.

- Spor istatistiklerinin uluslararası standartlara uygun ve düzenli hale getirilmesi sağlanacaktır, şeklinde ifade edilmiştir (TBMM, 1989).

2.3.7.6.7. Yedinci beş yıllık kalkınma planı dönemi (1996- 2000)

- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında gençlik ve sporla ilgili olarak şu görüşlere yer verilmiştir. Nüfusumuzun yaklaşık 20,4 ünü oluşturan 15-24 yaş gurubundaki gençlik kesimine yönelik hizmetlerde sayı ve nitelik olarak belirli iyileşmeler sağlanmakla birlikte, bu hizmetlerdeki yetersizlikler devam etmektedir. Öğrenim dışı genlik kesiminin sorunlarının giderilmesine duyulan ihtiyacın önemi artmıştır,

- Spora ayrılan kaynakların artırılması, tesislerin rasyonel kullanılması, sporla ilgili insan ihtiyacının karşılanması, yeni bir yapılanmaya gidilmesi, özel sektörün, mahalli idarenin ve spor kulüplerinin rolünün ve katkısının artırılması ihtiyacı devam etmektedir (TBMM, 1995).

2.3.7.6.8. Sekizinci beş yıllık kalkınma planı dönemi (2001- 2005)

- Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde beden eğitimi ve sporla ilgili amaç, ilke ve politikalar aşağıdaki şekli ile yer almıştır.

- Beden eğitimi ve sporun bütün nüfusun bir alışkanlığı ve rahatlıkla ulaşabileceği alt yapısına sahip bir yaşayış tarzı haline getirilmesi esastır.

- Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplumun yetiştirilmesinin temel unsuru olan sporun, toplumumuzun tüm kesimlerine düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırmak suretiyle yaygınlaştırılması, sporun spor alt yapısının bütün dallar itibariyle ülke genelinde dengeli dağılımı, sporcu ve spor elemanlarının eğitim ve istihdam sorunlarının giderilmesi, tesis sayısının artırılması ve rasyonel kullanılması sağlanacaktır.

- Spor tesisleri ve faaliyetlerinin, spor elemanlarının hizmet içi eğitimlerinin, mali ve idari açıdan tam bağımsız spor kulüpleri, federasyonlar ile özel teşebbüs ve mahalli idareler tarafından yapılması veya işletilmesi sağlanacak, kamu kesimin görevi ise denetlemek, yönlendirmek, teşvik etmek ve bu alandaki bilim ve teknolojiye, yenilikleri takip etmek olacaktır.

- Olimpiyat oyunları için gerekli alt yapının oluşturulması çalışmalarına devam edilecektir.

- Turizm amaçlı spor faaliyetlerinin artırılması ve yaygınlaştırılması için gerekli alt yapı ve tanıtım faaliyetlerine önem verilecek, bu alanda istihdam edilecek spor elemanlarının yetiştirilmesi konusunda programlar uygulanacaktır.

- Kulüp ve federasyonların kurumsallaşması ve kendi kendini finanse eden bir yapıya dönüştürülmesi sağlanacaktır.

- Her okula bir beden eğitimi ve spor öğretmeni, her kulübe bir eğitilmiş spor yöneticisi, her spor dalına ve kulübe yeterli eğitilmiş antrenör istihdam edilmesi ve spor alanlarının artırılmasını sağlayacak.
- Okulların spor alt yapı imkânları geliştirilecek ve yeni okullar spor alt yapısını da dikkate alacak şekilde planlanacaktır.
- Okullarda dâhil olmak üzere kamuya ait spor tesisleri mesai saatleri dışında halkın kullanımına açılacaktır (TBMM, 2000).

2.3.7.6.9. Dokuzuncu kalkınma planı dönemi (2007-2013)

9. Kalkınma Programında Spora yer verilmemiştir.

2.3.7.6.10. Onuncu kalkınma planı dönemi (2014-2018)

Durum Analizi

- Spor alanında tesisleşme, lisanslı sporcu, antrenör ve kulüp sayılarında önemli gelişmeler sağlanmış, spor federasyonlarının statüsü güçlendirilmiş ve hizmet sunumunda etkinliği artırmak amacıyla merkez ve bağlı teşkilatlar yeniden yapılandırılmıştır.
- 2006-2012 döneminde amatör spor branşlarında görevli antrenör sayısı 3,2 kat artarak 156 bine, bu branşlarda kayıtlı lisanslı sporcu sayısı yüzde 98 artışla 3,5 milyona ve spor kulübü sayısı yüzde 55 artarak 11 bin 695'e ulaşmıştır.
- Erzurum, Trabzon ve Mersin'de yapılan büyük ölçekli olimpiik spor tesisleri başta olmak üzere muhtelif spor tesislerinin ülke geneline yaygınlaştırılmasına devam edilmiş, ülkemiz önemli uluslararası müsabakalara ev sahipliği yapmıştır. Olimpiik spor tesislerinden azami ölçüde fayda sağlayabilmek amacıyla bu tesislerin sporcu yetiştirmede etkin olarak kullanılmaları ve farklı organizasyonlara ev sahipliği yapmaları önem arz etmektedir.
- Fiziki ve beşeri altyapının güçlendirilerek ülke genelinde dengeli dağılımının sağlanması, spor eğitiminin iyileştirilmesi, sporda etiğin geliştirilmesi, başarılı sporcuların yetiştirilmesi ve sporun bir yaşam tarzı olarak benimsetilerek geniş kitlelere yaygınlaştırılması önemini korumaktadır.

Amaç ve Hedefler

- Sağlıklı ve hareketli bir yaşamın gereği olarak toplumda spor yapma kültürünün yerleştirilmesi, spor hizmetlerinin kalitesi ve çeşitliliği artırılarak sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılması ve başarılı sporcular yetiştirilmesi temel amaçtır.

Politikalar

- Vatandaşların fiziksel hareketliliğini teşvik edecek programlar geliştirilecek, uygun rekreasyon alanları oluşturulacaktır.
- Erken çocukluk eğitiminden başlamak üzere tüm eğitim kademelerinde spor eğitimi içerik ve uygulama olarak iyileştirilecektir.
- Spor tesislerinin yapımı ve işletiminde başta kamu-özel işbirliği modeli olmak üzere alternatif finansman ve işletme modelleri hayata geçirilecektir.
- Kamuya ait tüm spor tesislerinin bütün vatandaşların kullanımına açık olması sağlanacaktır.

- Başarılı sporcu yetiştirmek amacıyla elit sporcu seçme, yönlendirme ve normlandırma sistemleri geliştirilecek, gerekli fiziki ve beşeri altyapı imkânları oluşturulacak, Olimpik Sporcu Kamp Eğitim Merkezleri kurulacaktır.
- Sporcu sağlığı merkezleri, hizmet kalitesi ve çeşitliliği artırılarak yaygınlaştırılacak, spor hekimi ihtiyacının giderilmesine yönelik tedbirler alınacaktır.
- Eğitim başta olmak üzere sporun her alanında teknoloji kullanımı yaygınlaştırılacak, federasyonlar ve özel sektörün işbirliği sağlanarak bu alandaki Ar-Ge çalışmaları artırılacaktır.
- Sporda şiddetin ve etik olmayan davranışların azaltılması için gerekli önlemler alınacaktır (TBMM, 2013).

2.3.7.7. Cumhuriyetin ilanından sonra kurulan hükümetlerin programları ve spor

2.3.7.7.1. 9. Hükümet (01/11/1937-11/11/1938) 1.Bayar hükümeti

Hükümet programında sporla ilgili şu ifadeler yer almaktadır:

“Belediyeler beş senelik mesai planı tanzimine sevk edilecek harita, imar planı, su, ışık, kanalizasyon, kültür ve spor işleri, çocuk bahçeleri ve kısaca şehirlerin sıhhat ve güzelliğini alâkadar eden belli başlı işleri, planlaştırılacak ve bu planlar, şefin işaret buyurdıkları veçhile merkezde (belediyelerimizi süreli bir surette aydınlatmak, kılavuzlamak) vazifesiyle teşkil edilecek olan teknik büronun mütekaddim tetkik ve kontrolüne tabi olacaktır. Şef diyor ki : “En güzel coğrafi vaziyette ve üç tarafı denizle çevrili olan Türkiye endüstrisi, ticareti ve sporu ile en ileri denizci millet yetiştirmek kabiliyetindedir. Bu kabiliyetten istifadeyi bilmeliyiz. Diğer limanlarımızda ihtiyaç derecesinde iskeleler yapmak, mevcutları islâh etmek ve bütün bunlarla beraber memlekette deniz sevgisini yaşatacak olan deniz sporlarını teşkilâtlandırmak ve himaye etmek kararındayız. Milli kültür kadrosu içinde mütalâasını zaruri gördüğümüz sporu profesyonel şampiyon yetiştirmek için istemiyoruz. Spor, okullarımız gibi sahnemiz gibi milli kültürümüzün bir cüzüdür. Nasıl ki memleketimizde okumak yazmak bilmeyen tek vatandaşın kalmasını istemiyorsak sevdiği ve bütün hayatınca tatbik edeceği lâakal bir spor olmayan vatandaş da kalmamalıdır. Sporun bir merkeze bağlayıp teşkilâtlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini ve vasıta ile idare etmek için yüksek huzurunuzla bir kanun lâyihasıyla geleceğiz” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.2. 15.Hükümet (07/08/1946-10/09/1947) Peker hükümeti

“Her türlü spor faaliyetleri, okullar ve kulüpler için öğretici kadroyu yetiştirecek olan yüksek beden terbiyesi enstitüsünün açılmasına çalışacağız. Kapalı ve açık beden terbiyesi ve spor sahaları kurulması işinde teşebbüs alacağız.” ifadeleri ile yer almıştır (TBMM, 2017).

2.3.7.7.3. 28. Hükümet (25/12/1963-20/02/1965) İnönü hükümetleri

İçerisinde sporun yer aldığı tek hükümet 10. İnönü Hükümetidir ve programında; “Beden eğitimi alanında daha yeterli teşkilâtlanma çalışmaları hızlandırılacak ve yurdun bütün il ve ilçelerinde gençliğin yararlanabileceği spor alan ve tesislerini süratle tamamlamaya çalışılacaktır” şeklinde spora yer verilmiştir (TBMM, 2017).

2.3.7.7.4. 29. Hükümet (20/02/1965-27/10/1965) Ürgüplü hükümeti

“Sporumuz her dalını çağdaş seviyede bulundurmak için mevzuatta ve okul dışı spor faaliyetlerinde bulunan amatörlerle daha yakından ilgilenmek, kaliteli sporcu yetiştirmek ve mevcutlardan daha çok faydalanmak hususlarına dikkat edeceğiz.” cümlesi ile ifade edilmiştir (TBMM, 2017).

2.3.7.7.5. 30.Hükümet (27/10/1965-03/11/1969) 1.Demirel hükümeti

“Spor hem eğitim, hem de beden sağlığı bakımından çok önemli bir vasıta. Gençliğin ruh ve beden eğitiminde, spordan daha geniş şekilde faydalanması gerektiğine kaniyiz. Vatandaşların, her yaşta spor faaliyetlerinde bulunabilmeleri için, devlet ve mahalli idarelerimizin daha fazla gayret göstermesi

lazımdır. Bunun için güreş ve binicilik gibi milli sporlarımızla birlikte, gençliğin ve halkın spor ihtiyaçlarını karşılayacak tesisler genişletilecek ve yayılacaktır. Amatör sporculuk teşvik edilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.6. 31.Hükümet (03/11/1969-06/03/1970) 2.Demirel hükümeti

“Bu arada sporla ilgili meseleler üzerinde de önemle durduğumuzu belirtmek isteriz. Sporun ruh ve beden eğitimi bakımından değerli bir vasıta olduğuna inanıyoruz. Her yaşta herkesin sporla ilgisini teşvik amacıyla lüzumlu tesisler inşa edilecek bedeni ruhi ve fikri gelişmeler için bir çalışma sistemi kurulacaktır. Beden Terbiyesi Kanunu değiştirilecek, Türk sporuna bütünüyle ve modern anlamda hizmet imkânları vermenin tedbirleri alınacaktır. Gayemiz sporun kanun, nizam, ahlak ve disiplin ölçüleri içinde gelişmesini sağlamak, amatör sporu da kitlelere yaymak suretiyle gençliğin moral ve fizik gücünü artırmak olacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.7. 32.Hükümet (06/03/1970-26/03/1971) 3. Demirel hükümeti

“Hükümetimiz, bir taraftan milli eğitim hizmetleri çerçevesinde okul içi ve okul dışı eğitim programlarıyla, diğer taraftan gençlik ve spor hizmetleri çerçevesinde zaman değerlendirici spor ve kültür faaliyetleriyle, Türk gençliğinin bu istikâmetteki maddi ve manevi gelişme ihtiyaçlarına cevap vermek kararındadır” ifadeleri ile yer almıştır (TBMM, 2017).

2.3.7.7.8. 34.Hükümet (11/12/1971-22/05/1972) 2.Erim hükümeti

Türkiye’de sporun geliştirilmesine ve yaygın hale getirilmesine gereken önem verilecektir. Cümlesiyle yer vermiştir (TBMM, 2017).

2.3.7.7.9. 35.Hükümet (22/05/1972-15/04/1973) Melen hükümeti

“Gençlik ve Spor Sorunları” başlığı altında programında spora şu ifadelerle yer vermiştir; “Gençlik ve spor sorunlarının çözümlenmesi ve bu konuya ilişkin ihtiyaçların karşılanması çalışmaları planlı bir şekilde yürütülecektir. Gençlik ve spor eğitimine, uzmanlaşmayı sağlayıcı yeterli sayı ve nitelikte eleman teminine etkin bir organizasyon sağlanmasına ve milli spor dallarımızın geliştirilmesine öncelik ve ağırlık verilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.10. 37.Hükümet (26/01/1974-17/11/1974) 1.Ecevit hükümeti

“Cumhuriyet Halk Partisi(CHP) ile Milli Selamet Partisi(MSP)?nin birlikteliğinde kurulan bir koalisyon hükümetidir (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP37.htm>). 37. Hükümet programında sporla ilgili şu ifadeleri görmekteyiz: “Sporda gençliğin ve halkın beden ve ruh sağlığının geliştirilmesine yardımcı olunması esas alınarak seyir sporundan çok kitle sporuna profesyonel spordan çok amatör spora ve bu meyanda okul için spora ağırlık verilecektir.

Okul içi ve dışı gençliğin spor, izcilik, beden eğitim, boş zamanları değerlendirme ve gönüllü olarak toplum kalkınmasına hizmet imkanları geliştirilecektir. Güreş atıcılık, okçuluk, binicilik ve cirit gibi geleneksel spor dalları ile cimnastik, atletizm ve yüzme gibi spor dallarına önem ve öncelik verilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.11. 38.Hükümet (17/11/1974-31/03/1975) Irmak hükümeti

“Türk sporunun aynı zamanda milli birlik ve bütünlüğü güçlendirecek şekilde yurt içinde yayılması ve yurt dışında şerefli yerini alması için beden eğitimi ve spor hizmetlerinin düzenlenip desteklenmesi önemli bir kamu görevi olmaktadır. Bu nedenle, gençlik ve spor sorunları Atatürk ilkeleri ve Türk Milli Eğitiminin amaç ve temel uygulamaları doğrultusunda ele alınacak; başta milli eğitim sistemi olmak üzere sosyal ve ekonomik diğer ilgili kesimler ile çağımızın ve ülkemizin ihtiyaçlarına ve şartlarına uyan sistemli bir yaklaşımla bütünleştirilecektir. Çeşitli kurumlar arasındaki ilişkiler bu bütünlük içinde düzenlenecek ve bugüne kadar yapılan çalışmalar bu görüşle değerlendirilerek Gençlik ve Spor Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Kanununun çıkarılmasına çalışılacaktır. Yine aynı görüşle, gençlik ve spor hizmetleri için gerekli sayıda ve nitelikte insan gücünün yetiştirilmesinde çağdaş bilim ve tekniğin geniş ve sonsuz katkısını getirecek olan Gençlik ve Spor Akademisinin kurulması sağlanacak ve akademi, mevcut spor alan ve tesislerinin geniş imkânlarından yararlanılarak, deneme niteliğinde başlamak üzere ve en kısa zamanda faaliyete geçirilecektir. Gençlik ve spor hizmetlerinin en önemli sorunlarından biri olan kaynak ihtiyacının artırılmasıyla ilgili vakıf ve benzeri mali tedbirler araştırılacak, bu ihtiyacın devlet gelirleri dışında ek kaynaklarla da sağlanmasına ve takviyesine çalışılacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.12. 39.Hükümet (31/03/1975-21/06/1977) 4.Demirel hükümeti

“Adalet Partisi(AP), Milli Selamet Partisi(MSP), Cumhuriyetçi Güven Partisi(CGP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)’nin birlikteliğinde kurulan bir koalisyon hükümetidir (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP39.htm>). Programında sporla ilgili ifadeler şöyledir: “Milli eğitimde, gençliğin bedeni gelişmesi için okul için spor teşvik edilecektir. Gençliğin her dalda kütle sporuna ve özellikle geleneksel sporlara yönelmesi teşvik edilecektir. İlgili teşkilat kanunlarının gerekli şartlara uygunluğu temin edilecek, Gençlik ve Spor Akademilerinin ihtiyaçlarının karşılanmasına ve yenilerinin açılmasına çalışılacaktır. Gençlerimizin huzur ve güven içinde derslerine çalışabileceği, spor yapabileceği, istirahat edebileceği, her türlü sosyal imkânlarla sahip yurtlara, tesislere, burs ve krediye yeterli ölçüde kavuşmaları sağlanacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.13. 40.Hükümet (21/06/1977-21/07/1977) 2.Ecevit hükümeti

“Spor kuruluşları bütün yurttan yaygınlaştırılırken bunlardan kültür ve sanat çalışmalarında da yararlanılması sağlanacaktır. Profesyonel seyir sporu geliştirilirken, halkın spor yapmasına, okul içi spora ve genellikle amatör spora büyük önem verilecektir. Amatör kulüpler devletçe desteklenecektir. Sporun örgütlenmesinde demokratik yöntemlere ve denetime etkinlik kazandırılacaktır. Profesyonel sporun iç düzeni sağlam ve sağlıklı kurallara bağlanacak, profesyonel sporcuların hakları korunarak toplumsal güvenlikleri sağlanacaktır (TBMM, 2017).

2.3.7.7.14. 41. Hükümet (21/07/1977-05/01/1978) 5.Demirel hükümeti

“AP, MSP ve MHP’nin ortaklığında kurulmuştur (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP41.htm>) ve programında spor konusu şu cümleler içerisinde ele alınmıştır: “İlim, kültür, sanat ve spor alanında üstün başarı gösteren kabiliyetli kişiler, maddi ve manevi bakımdan teşvik edilecek, kabiliyetlerinin geliştirilmesine önem verilecektir. Gençlerimizin, yurt, burs, dinlenme ve spor ihtiyaçlarını karşılayan tesisler kuracağız. Mevcutları ise, tam kapasite ile çalıştıracacağız. Gençlerimizin boş zamanlarının sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirilmesine önem vereceğiz. Üstün fizik ve moral kabiliyetlere sahip nesillerin yurt kalkınması ve savunmasındaki önemli yerini nazara alarak sporun yurt sathında ve yaygın kitle sporu halinde geliştirilmesi yolunda geniş çapta altyapı tesislerini süratle kurup, ikmal edeceğiz. Türk sporunun her alanda gelişmesi için insan gücü, tesis, araç ve gereç açığımızı süratle gidereceğiz. Amatör sporu destekleyici ve özendirici, profesyonel sporu yönlendirici bir tutum ve davranış içinde düzenlemeler yapacağız” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.15. 42. Hükümet (05/01/1978-12/11/1979) 3.Ecevit hükümeti

“Yaşamını çalışarak kazanmakla birlikte toplumsal güvenlikten yoksun bulunanların, bu arada film, tiyatro, musiki ve sahne sanatkarlarıyla sporcuların sosyal güvenlik kapsamına alınmaları sağlanacaktır. Spor, her şeyden önce beden ve ruh sağlığı yönünden, insan kişiliğini geliştirici ve eğitici bir etkinlik olarak değerlendiren Hükümetimiz, okul ve kitle sporuna büyük önem verecektir. Hükümetimiz sporla ilgili tüm dallarda başarıya ulaşmanın temel koşulunu, beden eğitiminin ve sporun, ciddi ve bilimsel yollarla, küçük yaşlardan başlayarak ve bütün topluma yaygın olarak geliştirilmesinde görmektedir. Gençlik ve Spor Akademileri, Türk gençliğinin ve sporcunun tüm gereksinmelerini karşılayacak biçimde yeniden düzenlenecektir. Ata sporumuz güreş bilimsel yöntemlere kavuşturulacaktır. Profesyonel sporun da temeli ve kaynağı olan amatör spor devletce desteklenecektir. Amatör ve profesyonel sporcularımızın sağlıklı yaşam koşullarına, profesyonel sporcularımızın yeterli geçim olanaklarına ve sosyal güvenliğe kavuşturulmaları, insanlık onurunun olduğu kadar sporda başarının da gereğidir. Profesyonel sporun iç düzeni sağlam ve sağlıklı kurallara bağlanacaktır. Profesyonel sporcuların sendikalaşması özenlendirilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.16. 43.Hükümet (12/11/1979-12/09/1980) 6. Demirel hükümeti

“Spor, sosyal bir ihtiyaç olarak yeni bir görüşle ele alınacak, her yıl yeni spor tesislerinin yapılması sağlanacak, spor eğitimi ders olarak ilkokul, ortaokul ve liselerde yer alacaktır.” şeklinde spor yer almıştır (TBMM, 2017).

2.3.7.7.17. 44. Hükümet (20/09/1980-13/12/1983) Ulusu hükümeti

“Gençliğin boş zamanlarının kıymetlendirilmesinde ve toplum sağlığında büyük yeri olan toplu spor faaliyetlerinin yurt sathına dengeli bir şekilde yayılıp gelişmesi sağlanacaktır. Bu maksatla geniş kitleler tarafından kullanılabilir semt spor tesislerinin, yapımına önem ve öncelik verilecektir. Bu tesisler ve imkanlar bütün gençliğin hizmetine eşit şartlarda sunulacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.18. 45. Hükümet (13/12/1983-21/12/1987) 1.Özal hükümeti

“Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmesini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla okul içi eğitim ve öğretime ilaveten, okul dışında fikir, sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasını sağlayacak tedbirler büyük önemi haizdir. Bütün okullarda başlıca spor faaliyetlerinin yapılmasına imkan verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır. Disiplinli, zorluklara dayanıklı, kötü alışkanlıklardan arınmış, sağlıklı bir toplumun teşekkülünde spor faaliyetleri önemli bir unsurdur. Sporun geliştirilmesi için alınacak bazı temel tedbirler şunlardır: Spor tesisleri süratle tamamlanacak ve yaygınlaştırılacaktır. Kitle sporuna önem verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacaktır. Uzun süreden beri arzu ettiğimiz ve milletçe alıştığımız başarılarımızı göremediğimiz Türk güreşi için özel tedbirler alınarak, bu konuda hiçbir fedakarlıktan kaçınılmayacaktır. Üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinden mezun olanların, beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaları sağlanacak ve her alanda antrenör yetiştirilmesine önem verilecektir. Şehir imar planlarının hazırlanışında spor alanlarına, yeşil alanlara ağırlık verilecek, mevcut planlarda bu maksatla tahsis edilmiş yerlerden süratle faydalanılması için gerekli çalışmalar yapılacak ve uygulanacaktır. Spor malzemeleri imalatı teşvik edilecek, yurt içinde imal edilemeyen veya imali ekonomik olmayan spor malzemelerinin ithali kolaylaştırılacak ve muafiyet imkanları sağlanacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.19. 46. Hükümet (21/12/1987-09/11/1989) 2. Özal hükümeti

“beden terbiyesi ve spor genel müdürlüğü teşkilat ve görevleri hakkında kanun çıkarılarak sporumuza yenilikler getirilmiş, ilave kaynaklar sağlanmıştır. Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmelerini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla formal eğitim ve öğrenime ilaveten, okul içinde ve okul dışında fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır. Disiplinli, zorluklara dayanıklı, kötü alışkanlıklardan arınmış, sağlıklı bir toplumun oluşmasında spor faaliyetleri önemli bir unsurdur. Hükümetimiz spora büyük ehemmiyet vereceğini, geçici değil, kalıcı ve köklü tedbirlerle türk sporunu geliştireceğini açık ve seçik bir şekilde ilan etmiştir. Bu amaçla yepyeni bir spor kanunu hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Şehirlerimiz, kasabalarımız tanınmayacak şekilde güzelleşti, imar edildi. Parklar, bahçeler, spor tesisleri, ışıl ışıl sokaklar, alt yapı yatırımları, köylere kadar uzanmaya başlayan kanalizasyon şebekeleri ve gelecek yüzyıla göre planlanan beldeler, hep hükümet icraatımızın sonuçlarıdır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.20. 47.Hükümet (09/11/1989-23/06/1991) Akbulut hükümeti

“Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmelerini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla formal eğitim ve öğretime ilaveten, okul içinde ve okul dışında fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasına imkan verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır” cümlesi ile yer almıştır (TBMM, 2017).

2.3.7.7.21. 48.Hükümet (23/06/1991-20/11/1991) 1.Yılmaz hükümeti

“Son yıllarda gerçekleştirilmiş bulunan ve Türk sporunun atılım yapması sonucunu doğuracak alt yapı ve tesis yatırımlarına ağırlık vermeye devam edilecek ve bunların bütün

yurt sathına yaygınlaştırılması temin edilecektir.” cümlesinde yerini bulmuştur (TBMM, 2017).

2.3.7.7.22. 49. Hükümet (21/11/1991-25/06/1993) 7. Demirel hükümeti

“Doğru Yol Partisi(DYP) ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti(SHP) koalisyon hükümeti olarak kurulmuştur (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP49.htm>). Bu hükümetin programında spor şu şekilde yer almıştır: “Halen tespit edilmiş olan sporda öncelikli illerimiz yeniden gözden geçirilecek, bu illerin iklim şartları, sporcu potansiyeli, nüfusu ve sosyal yapısı dikkate alınarak daha sağlıklı bir tespit yapılacaktır. İllerimizin bu özelliklerine göre tesis planlaması ve dağılımı sağlıklı bir şekilde düzenlenecektir. Ülkemiz sporu ve sporcusunun sporda ileri gitmiş çağdaş ülkelerin düzeyine çıkartılabilmesi için bunları yetiştirecek olan antrenör ve hakemlerimizin en üst düzeyde eğitimleri sağlanacaktır. Ülkemizde sporun daha geniş kitleye yaygınlaştırılması için gerekli önlemler alınacaktır. Kulüplerimizin yapısal durumları değiştirilerek ekonomik ve idari yönden ileri ülkelerin düzeyine çıkaracak bir yapıya kavuşturulacaktır. Amatör spor bütün olanaklar kullanılarak teşvik edilecek, okul aile ve kulüp üçgeni içinde daha da yaygınlaştırılacak, spor tesislerinin yapımında, bu tesislerin çok yönlü ve rasyonel kullamları esas alınacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.23. 50. Hükümet (25/06/1993-05/10/1995) 1. Çiller hükümeti

“Gençlerin yapıcı ve yaratıcı yeteneklerini ortaya çıkarmak üzere kişilik, düşünce ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak okul içi ve dışı, düşünce, kültür, sanat ve spor faaliyetleri desteklenecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.24. 53.Hükümet (06/03/1996-28/06/1996) 2.Yılmaz hükümeti

“Anavatan Partisi(ANAP)-Doğru Yol Partisi (DYP) koalisyonu olarak kurulmuştur (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP53.htm>). Programında geçen sporla ilgili ifadeler şunlardır: “Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesi için spora gerekli önem verilecektir. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim, sağlık bilim ve teknolojiye yeni yeniliklerin takibi ve uygulanması konularına öncelik verilecektir. Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında spor alanlarına ve yeşil alanlara ağırlık verilmesi ve tesis sayısının artırılması için mahalli idarelerle işbirliğine gidilecektir. Sporun her dalda geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gereken çaba gösterilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.25. 54.Hükümet (28/06/1996-30/06/1997) Erbakan hükümeti

Refah Partisi(RP), Doğru Yol Partisi (DYP) koalisyon hükümeti olarak kurulmuş (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP54.htm>) ve programında spor bir cümle ile şu şekildedir: “Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yapısına ulaşmak amacıyla beden eğitimi ve spor geliştirilecektir (TBMM, 2017).

2.3.7.7.26. 55.Hükümet (30/06/1997-11/01/1999) 3.Yılmaz hükümeti

“Anavatan Partisi(ANAP) Demokratik Sol Parti(DSP)- Demokrat Türkiye Partisi(DTP) ve bağımsızların birlikteliğinde koalisyon hükümeti olarak kurulmuştur. Hükümet programında sporu, Gençlik ve Spor başlığı altında ele almıştır: Toplumun temelini oluşturan ve geleceğin

güvencesi olan gençlerin eğitimleri yanında boş zamanlarını değerlendirmeleri ve spor ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik her türlü olanak harekete geçirilecektir. Gençlerimizin boş zamanlarını kendi istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmelerine yönelik çalışmalara ağırlık verilecek, sporun kitlelere yayılması, amatör spor ve sporcularımız ile elit sporcularımızın, sporda çağdaş düzeyi yakalayabilmeleri amacıyla; okul, aile, kulüp, yurt dışındaki vatandaşlarımız, kamu ve özel teşebbüs ile işbirliği geliştirilecek ve bu amaca yönelik gerekli yasal düzenlemelerle, tesis, malzeme, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik alanlarındaki bütün tedbirler alınacak ve ayrıca bu amaçla gençlik merkezleri ve gençlik kamplarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Sporun geniş kitlelere yayılması teşvik edilecek, doğanın sunduğu spor olanaklarından herkesin yararlanması için gerekli önlemler alınacaktır. Bedensel engellilerin toplumsal yaşamında sporun da yer alabilmesi için gereken her türlü önlem alınacaktır. Spor kulüplerinin kendi tesislerine kavuşturulması için politikalar oluşturulacak, devlet spor kulüplerinin tesis yapmasını teşvik edecektir. Sporcuların sağlık ve sosyal güvenlikleri sağlanacak, spor dallarına yönelik yetenek tespiti ve seçimine özel önem verilecek, sporcu performansını geliştirmek amacıyla araştırma merkezleri kurulacaktır. Spor federasyonları ve spor adamları ile kulüp temsilcilerinden oluşan ve kendi dinamiği içinde özerk bir yapıya kavuşturulacaktır” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.27. 57.Hükümet (28/05/1999-18/11/2002) 5.Ecevit hükümeti

“Koalisyon hükümeti olarak Demokratik Sol Parti (DSP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Anavatan Partisi (ANAP) ortaklığında oluşturulmuştur (<http://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/KP57.htm>). Programında spor aşağıdaki ifadelerle yer almaktadır: “Kamu elindeki spor alanlarının, ticarî hizmet işletmesine dönüştürülmesine izin verilmeyecektir. Tüm yörelerimizde, semt ve kent spor düzenlemeleri ucuz, sağlam ve sağlıklı olarak gerçekleştirilecektir. Yerel yönetimlerin de desteğiyle, gençliğin spor etkinliklerinden yararlanacağı alan ve mekân sayısı artırılabilecektir. Özel imar düzenlemeleriyle, semt spor ve oyun alanları açılacaktır. Amatör sporculuk ve bu amaçla kurulan tesisler tüm yurda yaygınlaştırılacak ve bunun için gerekli devlet desteği sağlanacaktır. Profesyonel kulüplerin de amatör sporculuğa katkısı artırılabilecektir. Belirli amatör spor dallarında etkinlik gösteren gençlerin, doğal afetlerle ilgili kurtarma çalışmalarına gönüllü katılmaları desteklenecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.28. 58.Hükümet (18/11/2002-14/03/2003)

“Gül Hükümeti, yönetime geldiğinde açıkladığı programında spora şu şekilde yer vermiştir: “Ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar, spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde edindiğimiz konuma gelmemizi sağlayacak bir hamle başlatılacaktır. Gençlik kesimine sunulan hizmetlerde fırsat eşitliğine, gençlerin kişilik, düşünce ve beden yönünden sağlıklı gelişmelerine dikkat edilecek, kültür, sanat ve spor faaliyetleri teşvik edilecektir. Gençlik ve spor hizmetlerinde merkezi yönetimin düzenleyici, koordine edici, denetleyici bir rol üstlenmesi, hizmetlerin esas olarak gönüllü kuruluşlar ve özel sektörün işbirliği ile yerel yönetimlerce yürütülmesi sağlanacaktır. Spor federasyonları idari ve mali özerkliğe kavuşturulacak ve spor teşkilatı yeniden yapılandırılacaktır. Yerel yönetimlerin gençlere yönelik kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma faaliyetleri ile özel sektörün bu alana yatırım yapması teşvik edilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.29. 59.Hükümet (14/03/2003-29/08/2007)

“1.Erdoğan Hükümeti programında spor şu şekilde yer almıştır: “Ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek, dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar, spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde ülkemizin zengin turizm potansiyelini geliştirecek adımlar atılacaktır. Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Sporun her dalında uluslararası standartları yakalamak için her türlü destek verilecektir” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.30. 61.Hükümet (06/07/2011/2014)

“3.Erdoğan Hükümeti programında sporla ilgili konular şu şekilde yer almıştır: “Oluşturulan bu yeni yapıyla devlet, vatandaşa daha iyi hizmet sunmaya uygun kurumlara kavuşturulmuştur. Bu çerçevede; Kalkınma Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını kurduk. Türkiye'nin Avrupa'da ve Ortadoğu'da termal turizm ve sağlık turizmi konusunda önemli bir merkez olması yolunda çalışacağız. Termal turizm, hidroterapi merkezleri, kış sporları ve yayla turizmi merkezlerinin altyapılarını ve öncelikli turistik yollarını hızla tamamlayacağız. Geleceğimiz olan gençlerimize çok daha kapsamlı hizmetleri ulaştırmak ve sporu toplum hayatımıza daha yaygın bir şekilde dahil etmek için yeni oluşturduğumuz Gençlik ve Spor Bakanlığını büyük bir enerji ile çalıştıracğız. Eğitim hizmetlerini kapsamlı bir yaklaşımla ele alıp, çocuklarımızın barınma, spor ve kültürel faaliyetlerine yönelik altyapı hizmetlerini de güçlendirdik. Bu çerçevede, 747 adet yeni pansiyon, 920 adet yeni spor salonu ve 6.146 adet yeni okul kütüphanesini hizmete açtık. İlköğretim ve ortaöğretimde, tüm iller itibarıyla, sınıflarda azami 30 öğrencinin eğitim görmesini sağlayacak şekilde derslik yapımına devam edeceğiz. Bu hedefe paralel olarak, okul binalarını mimari olarak kolay erişilebilir, yeterli oyun, spor ve kültürel alanlara sahip fonksiyonel mekânlar olarak tasarlayıp inşa edeceğiz. Ülke gençliğine özgü ve daha yoğun bir hizmet sunacak Gençlik ve Spor Bakanlığını kurduk. Sporun sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görmekteyiz. Toplumumuzun bütün katmanlarının spor ile tanışması, spor faaliyetlerine aktif olarak katılması yönünde büyük yatırımlar yaptık. Çocuklarımızın, gençlerimizin, yaşlılarımızın, kadın-erkek demeden bütün vatandaşlarımızın spor yapabilmesi için büyük, yaygın ve çeşitli spor tesisleri açtık. 2002'den bu yana tesis sayısını yüzde 500, sporun tesisleşmesi için ayrılan kaynağı yüzde 600, lisanslı sporcu sayısını yüzde 1000 oranında artırdık. 4.366 amatör milli sporcumuza verilen aylık burs miktarını 3 kat artırarak karşılıksız burs miktarını 2011'de 720 TL'ye çıkarttık. Her alanda olduğu gibi, spor alanında da her geçen gün dünyadaki etkinliğimizi artırıyoruz. Bu çerçevede, uluslararası şampiyonalara ve üniversite oyunlarına başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptık. Bundan sonra da bu tür organizasyonlara ülkemizin ev sahipliği yapması için her türlü girişimi yürüteceğiz. Spor yapma kültürünü benimsemiş, seyirci olmanın ötesine geçerek sporu gündelik hayatının bir parçası haline getirebilmiş nesillerin yetişmesini hedefliyoruz. Spor eğitimini okul öncesine yaygınlaştıracak ve çocuklarımızın eğitim alırken farklı spor branşlarıyla uğraşmasını sağlayacağız. 4-8 yaş arası çocukları yetenek taramasından geçirerek uygun spor dallarına yönlendireceğiz. Başarılı sporculara sağlanan burs imkânlarını daha da artıracğız. Sadece konut değil, okulu, spor salonu, yurdu, pansiyonu, sağlık ocağı, hastanesi, camisi, kütüphanesi, engelsiz yaşam merkezi gibi sosyal donatılarıyla mahalleler inşa ettik. Dicle kenarında kuracağımız bu yaşam merkezi, günlük yaşamın, ticaretin, eğitimin, sporun tabii bir bütünlük içinde kucaklaştığı çok farklı bir alan olacak” (TBMM, 2017).

2.3.7.7.31. 62. Hükümet 2014/... Davutoğlu hükümeti

“Sporu sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görmekteyiz, Hükümet olarak hedefimiz, sağlıklı ve hareketli bir yaşamın gereği olarak toplumda spor yapma kültürünün yerleştirilmesi, spor hizmetlerinin kalitesi ve çeşitliliği artırılarak sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılmasıdır. Bu kapsamda, toplumumuzun bütün katmanlarının spor ile tanışması, spor faaliyetlerine aktif olarak katılması yönünde büyük yatırımlar yaptık. Çocuklarımızın, gençlerimizin, yaşlılarımızın, kadın-erkek demeden bütün vatandaşlarımızın spor yapabilmesi için büyük, yaygın ve çeşitli spor tesisleri açtık. Lisanslı sporcu sayımızı 17 kat artırdık. Amatör milli sporculara verilen aylık burs miktarını 2014’de 900 TL’ye çıkarttık. Her alanda olduğu gibi, spor alanında da her geçen gün dünyadaki etkinliğimizi artırıyoruz. Bu çerçevede, uluslararası şampiyonalara ve üniversite oyunlarına başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptık. Bundan sonra da bu tür organizasyonlara ülkemizin ev sahipliği yapması için her türlü girişimi yürüteceğiz. Spor yapma kültürünü benimsemiş, seyirci olmanın ötesine geçerek sporu gündelik hayatının bir parçası haline getirebilmiş nesillerin yetişmesini hedefliyoruz. Spor eğitimini okul öncesine yaygınlaştıracak ve çocuklarımızın eğitim alırken farklı spor branşlarıyla uğraşmasını sağlayacağız. 4-8 yaş arası çocukları yetenek taramasından geçirerek uygun spor dallarına yönlendireceğiz. Sporda şiddetin ve etik olmayan davranışların azaltılması için gerekli önlemleri alacağız ve kararlılıkla uygulayacağız. Başarılı sporculara sağlanan burs imkanlarını daha da artıracacağız” (TBMM, 2014).

Sonuç olarak Türkiye’de, kalkınma planlarında ve hükümet programlarında kaydedilen sporla ilgili politikaların yeni ve çağdaş bir spor yönetimi anlayışı ile ele alınması ve modern dünyanın spor politikaları ve temel ilkeleriyle uyumlu hale getirilmesi Türk sporunun geleceği açısından önem arz etmektedir (Can, Soyer, 2015, 84, 107).

2.3.7.8. GSGM Döneminde toplumsal yapı ve değişim ekseninde spor

“Dünyada medya-sponsorluk ve reklam üçgeni içerisinde yeni bir spor yapılanmasının yaşandığı yıllarda Türkiye’de de hızlı bir dönüşüm yaşanmaktadır. 1980’li yıllar futbolun iktidar tarafından ön plana çıkartıldığı ve futbolun siyasetin boşalttığı alana ikame edilmeye başlandığı yıllar olmuştur. Bu dönemde uygulanan neo-liberal politikaların geniş kitlelerle buluşmasında futboldan da yararlanılmış ve bu oyun üzerinden yaratılan gerçeklik kurgusu (medya-iktidar partisi-futbol otoritelerinin etkisi ile) aracılığıyla yeni ekonomik anlayışa uygun bir çerçevede örgütlenmesi sağlanmıştır. Futbolun bu aşamaya getirilmesinde Türkiye’nin Özal hükümetleri sonrasında tanıştığı tüketim toplumu anlayışı ve bu anlayışın değerlerini içeren politikaların uygulanması yatmaktadır. Futbolun metalaşması sürecinde profesyonelliğe yapılan vurgunun önemi, neo-liberal politikaların etkisi ile devletin yerini piyasalara bıraktığı bir ortamda Türkiye’deki diğer spor dallarında değil de neden futbolda özerkliği 1988 yılında geçildiği daha iyi anlaşılabilir.

Profesyonelleşme süreci, sportif etkinliklerin bir oyun olma özelliğinden çıkartıp, ekonomik düzeyde işleyen bir alana dönüştürmüştür. Oyuncular, takımlar, oyunun oynandığı alanlar, takımların yönetim biçimleri ve yöneticileri de değişmiştir. Paranın ön plana çıktığı bu yeni süreçte, hayatın her alanında yaşanan metalaşma, spora ait bütün değer ve yargıların yeniden yapılanmasına neden olmuştur. Kulüpler artık birer anonim şirket gibi yönetilen, borsada işlem gören işletmeler haline dönüşmüşlerdir. Bunun sonucunda ise, kapitalist düzenin değerleri spor alanında egemen olmuş ve sporu biçimlendirmeye başlamıştır. Kazanma kültürü ve başarı elde etme arzusu her türlü sportif değerlerin önüne geçmiştir.

1990 sonrası Türk sporunda kavramların kendisi yerine sloganlar ön plana çıkartılmıştır. Bu dönemde yarışma sporları kitle sporlarının önüne geçirilmiş ve sponsorluk olgusunun yanı sıra medyanın tutumu bu sürecin yaşanmasını hızlandırmıştır. Sponsorluk ile sporun/futbolun bütünleşmesine Turkcell Süper Ligi, Beko Basketbol 1.Ligi, Aroma

Bayanlar-Erkekler Voleybol Ligleri, Bank Asya 1.Ligi, Ziraat Türkiye Kupası gibi örnekler verilebilir.

1990'lar tüm dünyada sportif kıyafetlerin giyim-kuşam açısından bütün diğer alanlardan daha fazla rağbet gördüğü yıllardır. Spor kıyafeti pazarında yaşanan dönüşüm, Türkiye'deki spor kulüplerinin de gözünden kaçmamış ve sportif kreasyonlarını taraftarlarına yönelik olarak her yıl hazırlamaya başlamışlardır. Takımlar her yıl yeni formlarını tıpkı defilelerde olduğu gibi tanıtırlarken, taraftarlar her yıl yeni formlar almak durumunda bırakılmaktadırlar.

Başta futbol olmak üzere basketbol ve voleybol diğer alanlarla kıyaslandığında seyir temelli kitlesel spor dalları olarak ön planda yer almaktadırlar. Bu spor dallarının yanına başarılı bazı sporcuların eklendiği yeni bir dönem yaşanmaktadır. Halterin dünya çapındaki ismi Naim Süleymanoğlu'nun 1987 yılının sonunda adeta sinema filmlerini aratmayacak bir operasyon sonucu Türkiye'ye getirilmesinin ardından Türk halterciliğinde yeni bir dönem başlamış ve 2011'de yaşanan doping skandalına kadar halter, ülke sporunun en çok madalya kazanan dalı olmuştur. Bir diğer önde gelen ismi olan Süreyya Ayhan, önce atletizm alanında elde ettiği başarılı sonuçlarla medyada yer bulmuş ardından da çalıştırıcısı Yücel Kop'la olan evliliği ve ardından gelen skandallarla adı anılmaya devam etmiştir.

Gençliğe dönük olarak parlayan kitle sporu anlayışı sonrasında 1980'lere kadar sporda tutkulu bir amatörlizm yaşanırken, 1990'lar sonrasında amatör spor yerini tanımsız yarı-amatör gibi göz boyamacı bir spor anlayışı ve politikasına bırakmak zorunda kalmıştır. Futbolun ve üç büyüklerin geniş izleyici kitlesine sahip olduğunu gören özel televizyonların naklen yayın haklarını satın almaları sonrasında Türkiye'de futbol-televizyon ilişkisinde yeni bir dönem başlamıştır. Futbol alanında daha büyük paraların dolaşıma girmesinin ardından daha kaliteli yabancı futbolcu ve teknik adamların ülkeye geldiği, kulüp takımları düzeyinde Galatasaray'ın 1988-89 sezonunda Avrupa Şampiyon kulüpler kupasında(bugünkü Şampiyonlar ligi) yarı finale yükselmesinin ardından 2000 yılında UEFA ve Süper Kupayı kazanması ile başlayan bir yükseliş trendi içine girilmiştir. Kulüp takımları düzeyinde yaşanan gelişmeler ulusal takımın tarihinde ilk kez 1996 Avrupa şampiyonasına katılması ve 2000 yılında Avrupa Şampiyonasında çeyrek finale, 2008 yılında ise yarı finale kadar çıkmasıyla sonuçlanmıştır. Ayrıca Türk milli takımı tam kırk sekiz yıl sonra tekrar dünya kupası finallerine katılma başarısını göstermiş ve 2002 yılındaki finallerde dünya üçüncülüğü unvanını kazanmıştır. 2002-2003 sezonunda Türkiye 1.futbol liginin adı Türkiye Süper Ligi olarak değiştirilmiş ve 2005-2006 sezonundan itibaren Turkcell'in sponsorluğuyla Turkcell Süper Ligi adını almıştır. Futbolda ekonomik alanda yaşanan gelişmeler sonrasında stadyumların yeniden düzenlenmesi sürecine girilmiş ve başta Fenerbahçe Şükrü Saracoğlu stadyumu olmak üzere pek çok stadyum yeni dönemin koşullarına uygun hale getirilmişlerdir. Tribünlerde üç büyük kulübün taraftarlarının dengeli bir biçimde ezeli rekabeti izleyebilme özgürlüklerinin 1980'lerin sonlarında ortadan kaldırılmasının ardından önce futbolda ardından diğer spor dallarında şiddet sahnelerine daha sık rastlanır olmuştur.

1990 sonrası dönemde Türkiye'de spor alanında devletin popüler spor politikalarını hayata geçirmesinin ardından yaşanan boşluğun doldurulmasında spor salonları etkili olmuştur. Kişisel, ortak değerlerin savunulmadığı, süreklilik göstermeyen ve güzellik temelli olduğu için mevsimsel yoğunluklar yaşayan, moda egzersiz akımlarından fazlasıyla etkilenen (steps, aerobik, pilates vb.gibi) neredeyse tamamen denetim dışı bir alan oluşmuştur. Özellikle büyük kentlerde yaşanan stresli ortamlar içerisinde bunalan kadın ve erkekler için spor salonları, bir yaşam alanı olarak işlev görmekte ve görselliğin her şeyin önüne geçtiği bir dönemde özellikle yaz ayları öncesinde daha sıklıkla ziyaret edilmektedirler.

Devletin spora yeterince yatırım yapmaması ve plansız hareket etmesi yüzünden özellikle spor hizmetinin götürülemediği yerlerde örneğin kentlerin varoşlarında minimum egzersiz alanı gerektiren spor dalları gelişmiştir. Konut olmak üzere ya da dükkân olarak planlanan alanlarda açılan dövüş sporları kulüpleri ya da vücut geliştirme salonları, spor yapmak

isteyen gençlerin tercih ettiği alanlara dönüşmüştür. Yerel yönetimlerin, kentlerin yaşadığı nüfus değişimleri sonrasında kente yeni gelen bu genç kuşak için yaratması gereken spor alanlarının sınırlılığı ya da yokluğu, bu yörelerdeki gençlerin dövüş sporları kulüpleri ya da vücut geliştirme salonlarına yönelmelerinde etkili olmuştur. Bir diğer önemli unsur da özellikle okul bahçelerinin otopark haline dönüştürülmeleri sonrasında gençlerin, çocukların spor etkinliği yapabilecekleri, sosyalleşebilecekleri mekânların yok edilmiş olmasıdır.

1988'den günümüze dek Türk sporunu genel olarak incelediğimizde futbolun yanı sıra basketbol, voleybol, halter, tekvando, yelken, boks vb. gibi spor dallarında dönem dönem başarılar elde edildiği buna karşın Türkiye'nin uluslararası spor organizasyonlarında istediği başarıyı bir türlü yakalayamadığı görülmektedir. Örneğin Ata sporumuz olan güreş' te uzun yıllardır takım halinde şampiyonluk kürsüsüne çıkılamamaktadır ya da Naim Süleymanoğlu ile kazanılan madalyalar ile adından sıkça bahsettiren halter, daha sonraları daha çok doping skandallarıyla anılmaktadır. Görselliğin ön plana çıkmasının ardından mutlak surette başarıyı yakalamak isteyen Türk spor teşkilatı için son dönemde çıkış yolu yetenekli sporcu üretmenin koşullarını yaratmaktan çok yetişmiş sporcuları Türk vatandaşı yapmaktan geçmektedir. Özellikle atletizm alanında gerçekleştirilen uygulamalarla birlikte çok sayıda devşirme Türk sporcusu ülkemizi uluslararası organizasyonlarda temsil etmeye başlamıştır” (Talimciler, 2012).

2.3.8. Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) (2011-...)

Gençlik ve Spor Bakanlığı, 638 sayılı ve 03.06.2011 tarihli kanun hükmünde kararname ile kurulmuştur. Bu düzenleme ile Türk spor yönetimi günümüzdeki şeklini almıştır. Yine 638 sayılı KHK' nin 31. Maddesi ile 1986 yılından itibaren Türk sporunu yöneten kurum olan “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün” adı “Spor Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir (R.G,2011). 638 sayılı KHK' ya göre Gençlik ve Spor Bakanlığı' nın, görevleri ve teşkilatlanmasını şu şekildedir:

Gençlik Spor Bakanlığı' nın Görevleri:

- a) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.
- b) Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak.
- c) Gençlik araştırma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- ç) Gençlik araştırma ve projeleri yapmak, bu araştırma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek.
- d) Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak.

e) Spor alanında uygulanacak politikaları tespit etmek ve uluslararası kuralların ve talimatların uygulanmasını temin etmek.

f) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat yapısı ise;

Bakanlık, merkez teşkilatından oluşur.

Bakan

Bakanlığın en üst amiri olan Bakan, Bakanlık icraatından ve emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden Başbakan'a karşı sorumludur. Gençlik ve Spor Bakanının görev yetki ve sorumlulukları şu şekildedir;

a) Bakanlığın Anayasaya, kanunlara, hükümet programına ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.

b) Bakanlığın görev alanına giren hususlarda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanunî ve idarî düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.

c) Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamak. Müsteşar ve Müsteşar yardımcıları

Madde 5-Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

Bakanlığın hizmet birimleri

- a) Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- b) Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü.
- c) Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü.
- ç) Rehberlik ve Denetim Başkanlığı.
- d) Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- e) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.
- f) Hukuk Müşavirliği.
- g) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- ğ) Personel Dairesi Başkanlığı.
- h) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- ı) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.
- i) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.
- j) Özel Kalem Müdürlüğü.

Bağlı kuruluşlar

- a) Spor Genel Müdürlüğü.
- b) Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü.
- c) Spor Toto Teşkilat Başkanlığı.

Burada da görüleceği gibi günümüzde Türk Spor'' undan birinci derecede sorumlu örgüt olan Spor Genel Müdürlü, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde bağlı kuruluş olarak görev almaktadır.

Spor Genel Müdürlüğü

638 sayılı KHK'nın 31. Maddesi ile kurulan Spor Genel Müdürlüğü; ilk olarak 21.05.1986 tarih ve 3289 Sayılı Yasa ile kurulan Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün, daha sonra BTGM yasasında 24 Ocak 1989 tarihli ve 356 sayılı KHK ile yapılan değişiklikle adı "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilen örgütlerin devamı niteliğindedir. Bu Kanun Hükmünde Kararname ile aynı zamanda "Gençlik ve Spor il ve ilçe Müdürlükleri" ibareleri "Spor il ve ilçe Müdürlükleri" şeklinde değiştirilmiştir (Parasız, 2015).

Spor Genel Müdürlüğü' nün görevleri şunlardır;

- a) Vatandaşın ve okul dışı gençlerin fizik, moral güç ve yeteneklerini sağlayan Beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek,
- b) Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlı bütün öğretim kurumlarının; yurt içi ve yurt dışı spor faaliyetlerini programlamak, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin esaslarını tespit etmek, yürütmek, bu faaliyetlere ait araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları sağlamak,
- c) Okul dışı izcilik ve spor faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak; spor idarecisi, antrenör, monitör, spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını artırmak, eğitim merkezleri kurmak,
- d) Sporcu ve spor kulüplerinin tescil, vize, aktarma işlemlerini yapmak,
- e) Spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek,

- f) Beden eğitimi ve spor faaliyetleri için gerekli olan saha, tesis ve malzemeleri yapmak, yaptırmak, işletmek ve bu tesisleri vatandaşın istifadesine sunmak,
- g) Sporcu sağlığı ile ilgili tedbirleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak,
- h) Spor müsabakalarında milletlerarası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak,
- i) Beden eğitimi ve spor alanında teknik bilgi ve spora ilgiyi artıracak yayınlar yapmak, faaliyetlerde bulunmak,
- j) Milletlerarası spor temas ve münasebetlerinde resmi merci görevi yapmak,
- k) Bu kanuna göre tescili yapılmış bulunan spor kulüp ve kuruluşları ile spor amacını taşıyan teşekkül, sporcu ve spor elemanlarını denetlemek,
- m) Başarılı sporculara ve çalıştıracılarına ayni ve nakdi yardım yapmak ve yapılmasını sağlamak, ödüllendirmek,
- n) Engelli bireylerin spor yapabilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; spor tesislerinin engellilerin kullanımına da uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak, konu ile ilgili bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, spor adamları yetiştirmek, engelli bireylerin spor yapabilmesi konusunda ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- p) İlgili mevzuat ve Bakanlıkça, verilen benzeri görevleri yapmak. Spor Genel Müdürlüğü teşkilat yapısı ise şu şekildedir;

Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatından meydana gelir.

Merkez Teşkilatı

Madde 4 - Genel Müdürlük, Merkez Teşkilatı Ana Hizmet Birimleri, Danışma ve Denetim Birimleri, Yardımcı Birimler ve Bağlı Birimlerden meydana gelir. Ana Hizmet Birimleri:

- a) Spor Federasyonları Başkanlıkları
- b) Tesisler Dairesi Başkanlığı
- c) Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı
- d) Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı
- e) Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı
- f) Spor Kuruluşları Dairesi Başkanlığı
- g) Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı

Danışma ve Denetim Birimleri:

- a) Teftiş Kurulu Başkanlığı
- b) Hukuk Müşavirliği
- c) Spor Kontrolörleri Kurul Başkanlığı

Yardımcı Birimler:

- a) Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı
- b) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı
- c) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Spor Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı:

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Spor Genel Müdürlüğü' nün taşradaki hizmetlerini yürütmek üzere illerde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, ilçelerde Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürlüğü kurulur.

Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürleri ile Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürleri Bakan tarafından atanır. İl teşkilatının bütçesi özel bütçedir.

2.4. Türk Spor Yönetiminin 1986 Sonrası Gelişim ve Değişimi

Her ne kadar şu anki Spor Genel Müdürlüğünün kuruluş Kanunu olan 3289 sayılı Kanunun yayım tarihi 1989 olsa da, kronolojiyi 1986 yılından başlatmak yerinde olacaktır. Zira 1986 yılı, Türk spor yönetiminin en büyük kamu otoritesi olan o zamanki adıyla Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne (BTGM) bağlı olan Spor Federasyonlarının başkanlarının belirlenmesinde “atama” usulünün kaldırıldığı ve yerine en azından tercih içeren ve bir nevi seçim öngören sistemin getirildiği yıldır.

Bunun yanında 14.12.1983 tarih, 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname(KHK) ile Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesine katılan “Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün ismi, yine 1986 yılında “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

Bu bağlamda 1986 sonrası spor yönetimindeki değişiklikleri de aşağıdaki şekilde belirlemek mümkün görülmektedir.

2.4.1. *1982 Anayasasında Gençlik ve Spor*

2.4.2. *Türkiye Futbol Federasyonu “Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun*

2.4.3. *Spor Federasyonları Başkanlarının Seçimle İşbaşına Gelmesine İlişkin Yasal Düzenlemeler*

2.4.4. *Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi.*

2.4.5. *Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler (6222 Sayılı Kanun).*

2.4.6. *“Türk sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla” TBMM Bünyesinde Araştırma Komisyonu Kurulması*

2.4.7. *Dopingle Mücadelede Yasal Düzenlemeler*

2.4.8. *Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu.*

2.4.9. *Ödül İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler*

2.4.10. *Sponsorluk İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler*

2.4.11. *Büyükşehir Belediye Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları.*

2.4.12. *Belediye Kanunundaki Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları*

2.4.13. *İl Özel İdaresi Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları*

2.4.14. *Dernekler Kanununda Yapılan Yasal Düzenlemeler*

2.4.15. *GSGM Tahkim Kurulu'nun Oluşturulması*

2.4.16. *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi*

2.4.17. *3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun*

2.4.1. 1982 Anayasasında Gençlik ve Spor

Bu çalışmada spor yönetimindeki son gelişmelerin ve değişimlerin araştırılmasına, Türkiye'nin şu anki ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamında olduğu gibi spor yönetimi alanında da bir dönüm noktası teşkil ettiği düşünülen 1982 Anayasası ile başlamak uygun olacaktır.

Spor, 1982 Anayasasının 59.maddesinde “Sporun Geliştirilmesi” başlığı altında ilk defa kendisine yer bulmuştur. 7 Kasım 1982 tarihinde halkoyuna sunulan ve kabul edilen “yeni” Anayasada gençliğe ve spora ilişkin hükümlere de yer verilmiştir (R.G, 1982).

Şöyle ki; Anayasamızın “IX. Gençlik ve spor” başlığı altındaki “A. Gençliğin Korunması” alt başlıklı 58. maddesinde; “Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır” (R.G, 1982).

“Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”,

“B. Sporun Geliştirilmesi” alt başlıklı 59. maddesinde ise; “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” ibarelerine yer verilmiştir.

58.maddenin gerekçesi “Devlet gençliğin korunmasıyla ödevlidir. Gençlerin yetişmeleri ve gelişmeleri için gerekli eğitimi sağlamak ödevi 42nci maddede düzenlenmiştir. Bu maddenin 1.fıkrasında bu eğitimin ve yetiştirmenin istikametini tespit etmiştir....”şeklinde,

59.maddenin gerekçesi ise “Sağlık hizmetlerinin bir parçası, beden sağlığının spor yaptırarak korunmasıdır. Sporun kitlelere yayılması bu amacın teminine yarayacak araçlardan en etkinidir. Sporun geliştirilmesi sadece fiilen spor yapanlara değil, seyircileri için de eğitici ve sağlık kurallarına uygun bir ortamda yaşamaya sevk edici etkileri sebebiyle Devlete ele alınması için bir başka sebeptir.” şeklindedir.

59. maddenin kenar başlığı, “B. Sporun geliştirilmesi” iken, 17.03.2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle başlık “B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim” biçiminde değiştirilmiştir. Ancak hemen belirtmekte fayda görülen husus; yapılan bu düzenlemenin/ilavenin amacı; gençlik ve spor alanında Anayasada yer alan hükümlerin eksikliğini gidermekten ziyade, sportif alanda yeni bir müessese olan ve aşağıda detaylı olarak açıklanan “tahkim” müessesesini Anayasal bir zemine oturtmaktır.

1982 Anayasasındaki bu hükümlerle gençlik ve spor hizmetleri Devletin vazgeçilemez “asli ve sürekli” görevleri arasında sayılmıştır (R.G, 1982).

2.4.2. Türkiye Futbol Federasyonu Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

3461 numaralı ve 27.5.1988 tarihli kanun ile ilk defa Türkiye Futbol Federasyonu’na ayrı bir kanun çıkarılarak ‘‘Profesyonel futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kaidelere göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türk futbolunu yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere; özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip Türkiye Futbol Federasyonunun teşkilat görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek.’’ amaçlı kanun ile Türkiye Futbol Federasyonunun özerkliği tanınmıştır (R,G. 1988).

Fakat özerkliğin tanındığı bu kanunda bazı sınırlamalar getirmiş ve özerkliği engelleyen bir takım unsurlar içermekteydi bunlardan bir tanesi 3461 numaralı kanunun beşinci, yedinci, dokuzuncu, on birinci ve on üçüncü maddeleriydi. Kısaca

bu maddelerde yönetim kurulunun belirlenmesinde ve Türkiye Futbol Federasyonu başkanının belirlenmesinde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının etkin rol oynaması özerklik içerisinde büyük bir engel teşkil ediyordu (Özelçi, 2007).

Aradan geçen dört yıllık zaman zarfı içerisinde bu defa “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun” isimli 3813 numaralı ve 17.6.1992 tarihli kanun ile “Futbol faaliyetlerini millî ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek.” amaçlı ikinci kez bir kanun çıkartılmıştır. 3813 sayılı Kanun ile getirilen yeni (TFF) döneminde, en önemli değişiklik, Türk futbolunda ikili bir yapılanmaya son verilmiş ve daha da önemlisi bu Kanun ile (TFF)’ye açıkça özerlik tanınmıştır (R,G, 1992).

Türkiye Futbol Federasyonunun son yasal düzenlemesi ise 5894 sayılı ve 5.5.2009 tarihli “Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun” isimli kanun ile tekrar düzenlemeye gidilmiştir. Kanunun amacı ise “Her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek.” olarak belirtilmiştir (R,G. 2009).

Türkiye Futbol Federasyonunun görevleri ise belirtilen kanunun üçüncü maddesinde;

- Türkiye’deki her türlü futbol faaliyetini yürütmek, düzenlemek ve denetlemek.
- Futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak.
- FIFA ve UEFA’nın yetkili organları tarafından konulan kuralların gereği gibi uygulanmasını sağlamak, ulusal talimatlar hazırlamak ve Türkiye’yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek
- Yurt içi ve yurt dışı futbol faaliyetleri için plan, program, benzeri her türlü düzenlemeyi ve anlaşmayı yapmak ve başarılı sonuçlar sağlanması için gerekli tedbirleri almak.
- Her düzeyde müsabakalar düzenlemek ve milli takımlar ile kulüp takımlarının uluslararası müsabakalara katılması ve mücadele edebilmesi için gerekli tedbirleri almak.
- Fair Play kurallarına uygun olarak bağlılık, dürüstlük ve sportmenlik prensiplerini gözetmek.
- Üyelerinin, kulüplerin, futbolcuların, hakemlerin, yöneticilerin, teknik direktör ve antrenörlerin, sağlık personelleri, futbolcu temsilcileri ve müsabaka organizatörleri ile diğer

tüm ilgililerin FIFA, UEFA ve TFF tarafından konulan Statü, talimat ve düzenlemeleri ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uymalarını sağlamak.

- Şiddet, şike, teşvik primi, ırkçılık, doping ve her türlü ayrımcılıkla mücadele etmek.
- Futbolu geliştirmek amacıyla; amatör futbol spor kulüp ve federasyonları ile bünyesinde futbol branşı bulunan engelliler spor federasyonlarına her türlü ayni ve nakdi yardımda bulunmak, olarak sıralanmıştır.

Türkiye Futbol Federasyonunun Teşkilat yapılanması ise belirtilen kanunun “teşkilat” başlıklı dördüncü maddesinde açıklanmıştır. Buna göre;

TFF, merkez, yurt içi ve yurt dışı teşkilatından meydana gelir. TFF’ nin merkezi Ankara’dadır.

Türkiye’deki her türlü futbol teşkilatı TFF’ ye bağlıdır ve bunların hak ve görevleri TFF Statüsü ve diğer talimatlarda tanımlanır. TFF, FIFA ve UEFA üyesidir.

TFF merkez teşkilatı en az aşağıdakilerden oluşur:

- a) Genel Kurul.*
- b) Başkan.*
- c) Yönetim Kurulu.*
- ç) İcra Kurulu.*
- d) Hukuk kurulları.*
- e) Denetleme Kurulu.*
- f) Genel Sekreter.*

TFF’ nin, danışma ve idari birimleri aşağıdakilerden oluşur;

- a) Genel Sekreterlik.*
- b) Yan ve geçici kurullar.*

TFF kurul veya organları TFF Statüsü uyarınca atanarak veya seçilerek göreve gelir. Seçimler, özgür ve bağımsız demokratik yollarla gerçekleştirilir. Şeklinde teşkilatlanmıştır (R.G. 2009).

1988 Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

1992 Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

2009 Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

Şekil 1. Türkiye Futbol Federasyonu Hakkında Yapılan Yasal Düzenlemelerin Genel Görünümü

2.4.3. Spor Federasyonları Başkanlarının Seçimle İşbaşına Gelmesine İlişkin Yasal Düzenlemeler

Amaç Madde 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki federasyon başkanlarının seçimi, göreve başlatılmaları, görevden alınmaları ile seçimde oy kullanacaklara ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam Madde 2 – (1) Bu Yönetmelik, Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki federasyonların başkanlık seçimine katılacaklardan aranılacak şartları, seçimde oy kullanacak kişi, kurum ve kuruluşlar ile seçimle ilgili esas ve usulleri kapsar.

(2) Bağımsız spor federasyonları bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu Yönetmelik, 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 19 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Spor federasyonları başkanlarının seçimle işbaşına gelmelerine ilişkin Yönetmelik, 25.12.2012 tarih ve 28508 sayılı Resmi Gazetede (RG) yayınlanmıştır. Bu düzenleme ile Federasyon Başkanları'nın kulüplere dayalı ve sporun içinden gelen kişilerce seçilerek Genel Müdür'ün teklifi, ilgili Bakan'ın Olur'u ile atanmalarına imkan verilmiştir.

3289 sayılı Kanun'un 19.maddesinde konu ile ilgili olarak aynen;

“Federasyon başkanlarının seçimi ve kurullarının teşkili Federasyon başkanları seçimle göreve gelirler ve bu görev fahridir. Federasyon başkanlarının seçimi, kurullarının teşkili, çalışmaları, görev, yetki ve sorumlulukları ile kurullarını atamaya ilişkin hükümler çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” şeklindedir.

Bu durum özerk federasyonlara ve demokratik/modern bir spor yönetimine yasal zemin olması açısından da önemli bir aşama olarak görülmüştür. Daha sonra 19.maddeye dayanarak “Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği” yürürlüğe konulmuştur. Akabinde 25.12.2012 tarihinde 28508 sayılı RG'de söz konusu Yönetmelik yenilenecek yayınlanmış, 25565 sayılı RG'de yayınlanan Yönetmelik ekleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

12/2/2009 tarihli ve 27139 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliğinin;

- a) Adı “Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği” olarak,
- b) 1 inci maddesinde geçen “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü” ibaresi “Spor Genel Müdürlüğü” olarak,
- c) 2 nci maddesinde geçen “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü” ibaresi “Spor Genel Müdürlüğü”, “Özerk” ibaresi “Bağımsız” olarak,
- ç) 3 üncü maddesinde geçen “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün” ibaresi “Spor Genel Müdürlüğünün” olarak,
- d) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde geçen “Sportif Değerlendirme Kurulunca” ibaresi “Kurulca” olarak,
- e) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “Sportif Değerlendirme Kurulu” ibaresi “Kurul” olarak, değiştirilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen; a) Bakan: Gençlik ve Spor Bakanını, b) Genel Müdür: Spor Genel Müdürünü, c) Genel Müdürlük: Spor Genel Müdürlüğünü, ç)

Federasyon: Genel Müdürlüğün ana hizmet birimi olarak faaliyet gösteren spor federasyonlarını, d) Kurul: 3289 sayılı Kanunun ek-9 uncu maddesi ile 13/7/2012 tarihli ve 28352 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu Yönetmeliği hükümlerine göre kurulan Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulunu, ifade eder.”

Madde 3 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı, haksız mal edinme, şike ve teşvik primi suçlarından hükümlü bulunmamak.”

Madde 4 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 13 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 5 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Spor Genel Müdürü yürütür” (R.G,2012).

2.4.4. Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi

Günün gelişen ve değişen şartlarına uygun olarak zamanla 3289 sayılı Kanunda da değişikliklere gidilmiştir. 3289 ve 3703 sayılı GSGM’nin kuruluş yasasındaki değişikliklerle, Genel Müdürlüğün bünyesinde yer alan spor federasyonlarının başkanlarının seçimle iş başına gelmesi, spor federasyonlarının özerkleşmesi ve demokratik bir yapıya kavuşturulması çalışmaları başlatılmış, ilk olarak Türkiye Futbol Federasyonu’na (TFF) 27.05.1988 tarihinde kabul edilen 3461 sayılı Kanun ile özerklik verilmiştir (R.G, 1988).

Ancak yukarıda da belirtildiği üzere 3289 sayılı Kanunun 1986 yılında kabul edilen şekli, yani “Federasyon başkanlarının kendi spor dallarının temsilcileri tarafından gösterilen üç aday arasından, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı tarafından atanır.” uygulaması özerkliğe doğru giden sürecin ilk adımı sayılabilecektir.

3461 sayılı Kanun ile TFF’ye özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişilik verilmiştir(md.1). Böylece amatör sporlar ve futbol GSGM’nin görev ve sorumluluğunda bırakılmıştır(md.2). Federasyon, merkez ve taşra teşkilatından oluşturulmuş(md.3), Sonradan 17.06.1992 gün ve 3813 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle amatör ve profesyonel futbol Federasyon çatısı altında birleştirilmiş, Genel Kurul delege seçimindeki belirsizlik giderilmiş, üye sayısı 42’den 72’ye çıkarılmış, yüksek öğretim görmüş başkan önerisi kabul edilmemiş fakat genel kurul üyelerinin doğrudan Federasyon Başkanını seçebilmesi imkanı getirilmiştir. “Diğer

spor federasyonu başkan ve üyelerinde seçilme şartı olarak en az lise ve dengi okul mezunu olmanın yeterli sayılması ve 25 yaşından gün almış olmanın aranmasına karşın, TFF organlarında görev alacak başkan ve üyelere bu şartların yerine yüksekokul mezunu olma şartının getirilmesi ve yaşa bağlı bir hükmün bulunmaması dikkat çekicidir” (Karaoğlu,2017).

Futbol Federasyonu’nun özerkleşmesinden yıllar sonra diğer spor federasyonlarının da özerkleşebilmesi için GSGM’nin Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3289 Sayılı Kanun’da 04.03.2004 tarih, 5105 sayılı Kanun ile (13.03.2004 tarih, 25401 sayılı RG.) önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu Kanun’un 2.maddesine göre (3289 sayılı Kanun’a ilave edilen Ek madde 9) özerk federasyonlar, organları genel kurulları tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır (R.G, 2004). 14.07.2004 tarih ve 25522 sayılı RG’de yayınlanan Çerçeve Statüde bu tanıma bir de özerk federasyonların özel hukuk hükümlerine tabi olduklarına dair ibare eklenmiştir).

Yine bu Kanun’un 2.maddesiyle (3289 sayılı Kanun’a ilave edilen Ek madde 9), talepte bulunmaları durumunda Merkez Danışma Kurulu’nun uygun görüşü, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakan’ın teklifi ve Başbakan’ın onayı ile federasyonlara idari ve mali özerkliğin verilebileceği, federasyonun kuruluşuna ilişkin kararın Resmi Gazete’de yayınlanması ile tüzel kişiliğin kazanılacağı hükmüne bağlanmıştır. Federasyonların özerk olabilmeleri için bazı kriterler belirlenmiştir (R.G,2004).

Özerklikte aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulur:

- a) *Faal sporcu sayısı,*
- b) *Faal kulüp sayısı,*
- c) *Spor dalının ülkemiz veya dünyadaki yaygınlığı ve gelişme potansiyeli,*
- d) *Gelirlerinin giderlerini karşılayabilme yeterliliği,*
- e) *Spor dalının olimpik olup olmadığı,*
- f) *Federasyon veya bağlı kulüplerin tesis durumu*

Özerkliği onanan federasyon, hazırlayacağı ana statü ve buna bağlı talimatlara göre genel kurulunu ve yetkilendireceği diğer organlarının oluşumunu, görev ve yetkilerini belirler. Özerk federasyonlar, uluslararası federasyonların öngördüğü kurulları oluşturmak zorundadır. Özerk federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceği ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü ile belirlenir. Özerk federasyonlarca hazırlanacak ana statü, çerçeve statüye aykırı olamaz (R.G,2004). Öte taraftan 14.07.2004 tarih, 25522 sayılı RG’de “GSGM Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü ”, 13.12.2004 tarih ve 25645 sayılı RG’de de “Statüde Değişiklik Yapılmasına Dair Statü ” yayınlanmıştır. Çerçeve Statü, özerk federasyonların teşkilatı, genel kurullarının oluşumu, toplanması, çalışma usul ve esasları ile Genel Müdürlük ve Tahkim Kurulu arasındaki ilişkilerinin düzenlenmesi amacını taşımaktadır.

2.4.4.1.Federasyonların kuruluş ve özerklik yılları

Tablo 1. Aşağıdaki tabloda Federasyonların Kuruluş ve Özerklik Yılları Gösterilmiştir (Solmaz, 2016).

Federasyonlar	Özerklik tarihi	Kuruluş yılları
Türkiye Satranç Federasyonu	07.05.2004	1991
Türkiye Basketbol Federasyonu	15.05.2004	1934
Türkiye Briç Federasyonu	15.05.2004	1997
Türkiye Motosiklet Federasyonu	15.05.2004	2003
Türkiye Tenis Federasyonu	10.09.2004	1953
Türkiye Voleybol Federasyonu	28.10.2004	1934
Türkiye Kayak Federasyonu	24.04.2005	1934
Türkiye Golf Federasyonu	09.09.2005	1996
Türkiye Ragbi Federasyonu	22.01.2006	2001
Türkiye Bıardo Federasyonu	22.01.2006	1993
Türkiye Binicilik Federasyonu	22.01.2006	1926
Türkiye Bocce, Bowling ve Dart Federasyonu	22.01.2006	2005
Türkiye Judo ve Kuraş Federasyonu	22.01.2006	1962
Türkiye İzcilik Federasyonu	02.02.2006	1992
Türkiye Otomobil Sporları Federasyonu	04.02.2006	1991
Türkiye Buz Hokeyi Federasyonu	12.04.2006	1991
Türkiye Buz Pateni Federasyonu	12.04.2006	2006
Türkiye Halter Federasyonu	12.04.2006	1923
Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu	12.04.2006	1980
Türkiye Sutopu Federasyonu	12.04.2006	2005
Türkiye Triatlon Federasyonu	12.04.2006	2001
Türkiye Hokey Federasyonu	12.04.2006	2002
Türkiye Masa Tenisi Federasyonu	22.04.2006	1966

Türkiye Badminton Federasyonu	22.04.2006	1981
Türkiye Yelken Federasyonu	22.04.2006	1957
Türkiye Badminton Federasyonu	31.05.2006	1991
Türkiye Bedensel Engelliler Spor	31.05.2006	2000
Türkiye Bisiklet Federasyonu	31.05.2006	1923
Türkiye Boks Federasyonu	31.05.2006	1924
Türkiye Jimnastik Federasyonu	31.05.2006	1940
Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu	31.05.2006	2000
Türkiye Kano Federasyonu	31.05.2006	2002
Türkiye Modern Pentatlon Federasyonu	31.05.2006	2001
Türkiye Okçuluk Federasyonu	31.05.2006	1961
Türkiye Özel Sporcular Spor Federasyonu	31.05.2006	2000
Türkiye İşitme Engelliler Spor Federasyonu	31.05.2006	2000
Türkiye Kürek Federasyonu	01.06.2006	1924
Türkiye Atletizm Federasyonu	12.07.2006	1923
Türkiye Dağcılık Federasyonu	12.07.2006	1966
Türkiye Eskrim Federasyonu	12.07.2006	1923
Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu	12.07.2006	1996
Türkiye Halk Oyunları Federasyonu	12.07.2006	2001
Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu	12.07.2006	1996
Türkiye Vücut Geliştirme ve Fitness Federasyonu	12.07.2006	1991
Türkiye Güreş Federasyonu	14.09.2006	1922
Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu	21.09.2006	1926
Türkiye Dans Sporları Federasyonu	21.09.2006	2006
Türkiye Hentbol Federasyonu	21.09.2006	1976
Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu	21.09.2006	1990
Türkiye Okul Sporları Federasyonu	21.09.2006	2005

Türkiye Oryantiring Federasyonu	21.09.2006	2002
Türkiye Yüzme Federasyonu	21.09.2006	1924
Türkiye Kick Boks Federasyonu	22.12.2006	2004
Türkiye Muay Thai Federasyonu	03.02.2009	2006
Türkiye Wushu Federasyonu	03.02.2009	2006
Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu	Devlete bağlı	2011
Türkiye Gelişmekte Olan Spor Dalları Federasyonu	Devlete bağlı	2006
Türkiye Hava Sporları Federasyonu	Devlete bağlı	2008
Türkiye Kızak Federasyonu	Devlete bağlı	2006
Türkiye Futbol Federasyonu	17.06.1992	1923

2.4.5. Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler (6222 Sayılı Kanun)

Avrupa’da özellikle 20 yy’in son yarısında ortaya çıkan spor müsabaka ve organizasyonlarındaki şiddeti önlemeye yönelik olarak Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi 1983 yılında bu konudaki tavsiye ve kararlılığını ortaya koymuş, “Spor Karşılaşmalarında ve özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ” imzalanmıştır. Bu Sözleşme 01.11.1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye tarafından 25 Eylül 1986 tarihinde Strasbourg’da imzalanan "Sportif Karşılaşmalarda ve özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi'nin onaylanması uygun bulunmuştur (R.G, 1990). 31.03.2011 tarihli 6222 sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun ”un çıkartılması;

Amaç

Madde 1 – (1) Bu Kanunun amacı; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesidir.

Kapsam Madde 2 – (1) Bu Kanun; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında, spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında, takımların kamp yaptığı yerlerde uygulanacak güvenlik önlemlerini, şike, teşvik primi ve

diğer yasak fiil ve davranışları, bunlara uygulanacak yaptırımları, spor kulüplerinin, spor kulübü yöneticilerinin, sporcularının ve diğer görevlilerinin, genel kolluk veya özel güvenlik görevlilerinin, hakemlerin, taraftarların, taraftar derneklerinin, taraftar temsilcilerinin, spor federasyonlarının, yazılı veya görsel ya da işitsel kitle iletişim kuruluşları ile mensuplarının ve diğer ilgili kişi ve kurumların spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin hususlardaki görev ve sorumluluklarını kapsar.

Şike ve teşvik primi Madde 11 – (1)

Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar(1) hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(1) 10/12/2011 tarihli ve 6259 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle bu fıkrafta yer alan “beş yıldan on iki yıla kadar” ibaresi “bir yıldan üç yıla kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 10/12/2011 tarihli ve 6259 sayılı Kanununun 2 inci maddesiyle bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan “üç aydan bir yıla kadar” ibaresi “bir yıla kadar”, üçüncü fıkrasında yer alan “iki yıldan beş yıla kadar” ibaresi “altı aydan iki yıla kadar” ve dördüncü fıkrasında yer alan “bir yıldan üç yıla kadar” ibaresi “üç aydan bir yıla kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 10/12/2011 tarihli ve 6259 sayılı Kanununun 3 üncü maddesiyle bu fıkrafta yer alan “altı aydan iki yıla kadar” ibaresi “üç aydan bir yıla kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 10/12/2011 tarihli ve 6259 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle bu fıkrafta yer alan “hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” ibaresi “verilecek adli para cezasının miktarı elli günden az olamaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

Tanımlar

Madde 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Federasyonlar: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren federasyonları, bağımsız spor federasyonlarını ve Türkiye Futbol Federasyonunu,
- b) Genel Müdürlük: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,
- c) İl spor güvenlik kurulu: Her ilde oluşturulan spor güvenlik kurulunu,
- ç) İlçe spor güvenlik kurulu: Spor kulübü bulunan ilçelerde oluşturulan spor güvenlik kurulunu,
- d) Merkezi spor güvenlik birimi: Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan ilgili birimi,
- e) Müsabaka güvenlik amiri: Spor alanlarında güvenliğin sağlanması amacıyla mülki idare amiri tarafından görevlendirilmiş kolluk amirini,
- f) Müsabaka alanı: Spor müsabakasının yapılmasına tahsis edilen alanı,
- g) Spor alanı: Spor müsabakalarının veya antrenmanların gerçekleştirildiği alanlar ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve bu Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya elverişli alanları,
- ğ) Spor güvenlik birimi: Sorumluluk alanlarına göre il ve ilçe emniyet müdürlükleri veya jandarma komutanlıkları tarafından kurulan ilgili birimi,
- h) Spor kulübü: Belirli kurallara göre kurulan, amatör veya profesyonel spor dallarında faaliyette bulunan kuruluşu,
- ı) Spor müsabakası: Federasyonların düzenlediği veya düzenlenmesine izin verdiği ya da katkıda bulunduğu her türlü sportif karşılaşma ve yarışmayı,

i) Taraftar derneği: Her ne ad altında olursa olsun, bir spor kulübünü desteklemek amacıyla kurulan derneği,

j) Taraftardan sorumlu kulüp temsilcisi: Spor kulüplerinin yönetim kurulu üyeleri arasından belirledikleri kişiyi, ifade eder.

Yönetmelik

Madde 24 – (1) Bu Kanun kapsamında yer alan spor dalının bağlı bulunduğu federasyon, spor kulüpleri, taraftar dernekleri ve müsabaka amirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile saha içi ve dışında alınacak güvenlik önlemleri, biletlerin basılması ve satışı sunulması, müsabaka alanlarının düzenlenmesi, spor alanlarına giriş ve çıkışlar ile uygulanacak güvenlik sistemleri, sağlık, emniyet ve itfaiye teşkilâtının alacağı önlemler ve bu Kanunun kapsamına giren diğer konular hakkındaki usul ve esaslar, ilgili bakanlık ve kuruluşların görüşleri alınarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler Madde 25 – (1) 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

Geçici Madde 1 – (1) Bu Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarında öngörülen yükümlülükler; en üst futbol liginde bulunan kulüpler tarafından bir yıl, diğer kulüp veya kuruluşlar tarafından ise üç yıl içerisinde yerine getirilir. Bu yükümlülüklerin süresinde yerine getirilmemesi halinde spor kulüpleri hakkında 21 inci madde uyarınca idari para cezası uygulanır.

Yasanın temel amacı; spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesi, özellikle de futbol maçlarında yaşanan üzücü olayların engellenmesi, çirkin ve kötü tezahüratın önüne geçilmesi, fanatizmin önlenmesi, sporun ruhunu, ilke ve kurallarına, fair play ve uluslararası kriterlere uygun müsabaka ortamının yaratılması, huzur ve güven ile kamu düzeninin sağlanmasıdır.

2.4.5.1. Spor Güvenliği Şube Müdürlüğü kuruluşu

Spor Güvenliği Şube Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Dairesi Başkanlığı bünyesinde kurulu bulunmaktadır. Spor Güvenliği Şube Müdürlüğü 2013 yılında İçişleri Bakanının oluru ile kurulmuştur (Emniyet, 2017).

Spor Güvenliği Şube Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren Spor Güvenliği Büro Amirlikleri ise, İl Emniyet Müdürlüklerimizde Çevik Kuvvet Şube Müdürlükleri içerisinde yer almaktadır.

Şube Müdürlüğümüz aynı zamanda merkezi Hollanda'da kurulu bulunan CIV (Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme) Uluslararası Futbol Bilgi Merkezi'nin Türkiye'deki seksiyonu konumunda olup, uluslar arası platformda TNFIP (Turkish National Football Information Point) Türkiye Ulusal Futbol Bilgi Merkezi olarak,

Spor Güvenliği Büro Amirlikleri ise Yerel Futbol Bilgi Merkezi olarak çalışmalarını sürdürmektedir (Emniyet, 2017).

Spor Güvenliği Şube Müdürlüğünün Görevleri

- a- Ülkemizde ulusal ve uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarında alınacak olan güvenlik önlemlerinin uygulanmasını koordine etmek,
- b- Ülkemizde ulusal ve uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarının güvenliğine yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- c- Uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarının güvenliğine yönelik diğer ülke teşkilatlarıyla haberleşmeyi sağlayarak ülkemizi uluslararası düzeyde temsil etmek,
- d- Ülkemizde oynanan uluslararası spor müsabakalarının güvenliğinin sağlanması için, müsabakaya katılan ülke polis teşkilatlarıyla iş birliği yapmak,
- e- Ulusal düzeyde organize edilen spor müsabakalarında alınacak güvenlik önlemleri hakkında spor kulüpleri ve ilgili kurum, kuruluşlarla iş birliği yapmak,
- f- Ülke genelinde oynanan ulusal ve uluslararası spor müsabakalarında meydana gelen olaylar ve olaylara karışan şahıslarla ilgili bilgi bankası oluşturmak,
- g- Futbol dışındaki diğer spor dallarında uluslararası müsabakalar ile ilgili olarak spor kuruluşundan temin edilen kafilenin seyahat ve konaklama bilgileri Interpol kanalı ile karşı ülke polisine gönderilerek gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlamak, ayrıca ülkemize gelecek takımların (voleybol-basketbol-boks-hentbol vb...) interpol kanalıyla seyahat programları karşı ülkeden alınarak ülkemizde de o takımın emniyetini sağlamaktır.

İl-İlçe Emniyet Müdürlükleri/ Spor Güvenliği Büro Amirliklerinin Görevleri

- a- İl/İlçe Spor Güvenliği Kurulunca alınan kararların uygulanması yönünde ilgili birimlerle koordinasyonu sağlamak,
- b- Emniyet Müdürlükleri kendi sorumluluk alanları içerisindeki takımların deplasman maçına gidecek takım ve taraftar bilgilerini müsabakanın oynanacağı İl Emniyet Müdürlüğüne aktarmak,
- c- İl genelinde oynanan ulusal ve uluslararası spor müsabakalarıyla ilgili meydana gelen olaylar ile İl-İlçe Spor Güvenlik Kurullarınca ceza verilenlere ilişkin istatistiksel bilgi formlarını tutmak,
- d- Spor kulüpleri tarafından belirlenen taraftar temsilcileri hakkında gerekli araştırmayı yaparak, taraftar temsilcilerine ait bilgileri arşivlemek,
- e- Avrupa Konseyince çıkarılan Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren El Kitabı'ndaki amir hükümleri uygulamak
- f- İl/İlçe Spor Güvenliği Kurulunun sekretarya görevini yürütmek,
- g- Müsabaka öncesinde, müsabakanın yapılacağı alana seyirci alınmadan önce güvenlik kontrolünü yapmak veya yaptırmak,
- h- Spor alanlarının çevresinde, stadyum veya spor salonu girişleri ile turnike girişlerinde müsabaka ile ilgili olarak hakim kararı veya gecikmesinde sakınca olan hallerde mülki idare amirinin yazılı izni ile üst araması yapılmasını sağlamak veya kendi denetiminde özel güvenlik personeline üst araması yaptırmak,
- i- Spor alanının dış güvenliğini sağlamak,

i- Müsabaka güvenlik amirinin talimatı ile saha içi veya tribün güvenliğini sağlamak amacıyla olayların meydana geldiği alana müdahale etmek ve olay çıkaran kişileri müsabaka alanı dışına çıkarmak,

J- Fanatizmin önlenmesi, faillerin tespiti, eylemlerin delillendirilmesi, verilen cezanın takibini yapmak,

k- Açıkça anlaşılabilir şekilde alkollü olduğu tespit edilen kişilerin spor alanına girmesini engellemek,

l- Spor alanına girmesi yasaklı olan kişilerin, spor alanına girmesini engellemek,

m- Müsabakadan önce veya sonra, her iki takımın seyirci topluluklarını birbirinden ayırarak güvenlik tedbirlerini almak,

n- 5149 sayılı Kanun kapsamında konusu suç teşkil eden eylemleri ve bu eylemleri gerçekleştiren failleri tespit etmek ve suçun nevine göre adli veya idari mercilere bildirmek,

o- Müsabakanın yapılacağı spor alanının çevresinde sahte bilet veya karaborsa bilet satışı engellemek, bu fiili gerçekleştiren kişiler hakkında yasal işlem yapmak (Emniyet, 2017).

2.4.6. Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla” TBMM Bünyesinde Araştırma Komisyonu Kurulması

Türk sporunda fakat özellikle futbolda son yıllarda şike, teşvik primi, haksız rekabet ve bunlardan biraz daha farklı bir niteliğe sahip şiddet iddialarının sıkça dile getirilmesi üzerine 10/63, 113, 138, 179 ve 228 sayılı yazılı önergelerin birleştirilmesi suretiyle 04.01.2005 tarihinde “Türk sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu” kurulmuştur. Komisyonun, aynı tarihte başladığı çalışmalarını, 1 aylık süre uzatımını da kullanarak 08.05.2005 tarihinde bitirmesi öngörülmüştür.

Meclis Araştırma Komisyonu’nun ulaştığı sonuçlar aynen,

“Ne yazık ki Türk Sporunda Şike, Hatır Şikesi, Teşvik Primi ve Mafya vardır.

Bunları önleyebilmek için, Türk sporunda yeni bir dönem açılarak; Mevcut yasalarda bazı maddelerde değişiklik yapılarak, geçici önlemler peşinde koşmaktan vazgeçilerek yeni ve köklü değişimler yapmak zorunludur. Komisyon çalışmaları devam ederken çıkarılan 875 sayılı Yasa bu anlamda hem eksik hem de hatalıdır. Yasanın görüşülmesi esnasında eleştirdiğimiz gibi Anayasa’ya, hukuka aykırı ve kişilere dönük düzenlemelerden kaçınılmalı (Bu nedenle Cumhuriyet Halk Partisi tarafından, Anayasa Mahkemesine 875 sayılı Yasanın iptali davası açılmıştır.) yapılacak yasal düzenlemeler ile Türk sporunun kurumsallaşması sağlanmalıdır.

Geçmişe yönelik olarak bir af çıkartılarak herkesin bildiğini anlatması sağlanmalı, sporda yeni bir beyaz sayfa açılmalıdır. Şike, Hatır Şikesi ve Teşvik primi suç olarak Ceza Kanununda tanımlanmalı ve en ağır şekilde cezalandırılmalı, takibi ve soruşturması için Ceza Muhakemesi Kanununda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Ceza kanaate dayalı olarak verilmeli, somut delil aranmamalıdır. Şike, Hatır Şikesi ve Teşvik primi olayına karışan sporcular, kulüpler ve yöneticiler kim olurlarsa olsunlar, ceza mahkemesinde aldığı cezanın yanında sporcuların ömür boyu spor müsabakalarından men edilmesi, yöneticilerin bir daha yöneticilik yapmasının engellenmesi, kulüplerin ise bir alt lige düşürülmesi veya liglerden ihracı gibi cezalar verilmelidir. Zamanaşımı ya kaldırılmalı ya da 10 yıldan az olmamalıdır. Kulüpler dernek statüsünden muhakkak uzaklaştırılmalıdır. Anonim şirket veya kendisine ait yeni bir şirket yapılanması sağlanmalı, böylelikle kulüplerin tüm gelir ve giderlerinin kayıt altına alınması sağlanmalıdır. Böylelikle kulüplerin çifte kayıt, çift sözleşme yapması ve bütçelerinin üstünde borçlanması engellenmiş olacaktır. Kulüpler üzerindeki % 65 'e ulaşan vergi yükü azaltılmalı, tesis vb. yatırım yapan kulüplere tıpkı şirketler gibi muafiyetler tanınmalıdır. Kulüplerin maddi sorunları çözülmeli, havuz ihalesi tüm takımlarımızı tatmin edecek şekilde ve adil olarak çözülmelidir. UEFA kriterlerinin (alt yapı kriterleri, idari ve personele ilişkin kriterler, hukuki kriterler, mali kriterler ve sportif kriterler) bir an önce yürürlüğe girmesi sağlanmalı, uymayan kulüpler hakkında yasal yaptırımlar adil olarak uygulanmalıdır. Futbol Federasyonu tarafsız ve adil olmalıdır. Merkez Hakem Komitesi, Şike Tahkik Kurulu ve Tahkim Kurulu kararlarını adil olarak vermeli ve kararlar korkusuzca ve adil olarak uygulanmalıdır” (TBMM,2005). Her ne kadar Türk sporunda denilse de edinilen izlenimler, araştırmanın ağırlığının futbol branşında olduğu göstermektedir.

2.4.7. Doping Mücadelede Yasal Düzenlemeler

Konu ile ilgili olarak ülkemizde, sporun ve sporcu sağlığının korunması, beden ve moral eğitiminin uluslararası anlayış içinde yapılması, sporda doping kullanımının ortadan kaldırılması için dopingle mücadelenin esas ve usullerini belirlemek amacıyla, bütün spor dallarında profesyonel ve profesyonel olmayan lisanslı sporcu, yarış hayvanı, teknik direktör, antrenör, çalıştırıcı, tıp doktoru, eczacı, veteriner hekim, fizyoterapist, beslenme uzmanı, masör ve sporda dopingle ilgili kişi, kurum

ve kuruluşları kapsayacak şekilde, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapan 3703 sayılı Kanun ve 3885 sayılı Avrupa Konseyi Dopingle Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun hükümlerine dayanılarak 26.08.1993 tarihli ve 21680 sayılı Resmi Gazete’de “GSGM Dopingle Mücadele Yönetmeliği “yayımlandı. Bu yönetmelik 04/04/2014 Tarihli 28962 sayılı Resmi Gazetede 26/8/1993 tarihli ve 21680 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Dopingle Mücadele Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır (R.G, 2014). Türkiye Dopingle mücadele komisyonu dopingle mücadeleyi kurumsallaştırmak üzere gerçekleştirilecek iş birliğinin ana ilkelerini belirlemek ve dopingle mücadeleyi yürütmek amacıyla 24.05.2011 tarihinde Spor Genel Müdürlüğü (SGM) ile imzalanan protokolle 2011 yılının Haziran ayında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi bünyesinde kuruldu (TDMK, 2017).

2.4.8. Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu

Türkiye’de dopingle mücadelenin en aktif şekilde sürdürülmesine yönelik olarak, son yıllarda önemli girişimler yürütülmektedir. Türkiye Doping Kontrol Merkezinin tekrar akredite edilmesi için yürütülen çalışmalar son aşamaya gelmiş durumdadır. Bununla beraber, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi bünyesinde kurulan Dopingle Mücadele Komisyonu da bu süreçte aktif ve başarılı bir rol üstlenmektedir. Dopingle Mücadele Komisyonunun bu başarılı faaliyetleri WADA’nın Dopingle Mücadele Kurallarına uyumluluk raporlarında da takdirle karşılanmaktadır. Ancak, tüm bu çalışmalara rağmen doping sorunu, spor kamuoyunun gündeminden hiç düşmemiş ve başta olimpiyat oyunları olmak üzere, çok sayıda şampiyonada birçok ünlü sporcu doping nedeniyle spordan men cezaları almış, kazandıkları unvanları kaybetme durumu ile karşı karşıya kalmıştır.

Aşağıdaki çizelge Türkiye’de sorunlu olimpik ve olimpik olmayan sporlar hakkında bir fikir veriyor. Tahmin edileceği üzere bunlar atletizm, halter ve güreş. Olimpik olmayan dallarda ise olimpik halter ile yarışan vücut geliştirme harici sualtı

sporlarında 4 tane, bilek güreşi gibi bir dalda dahi 3 tane kural ihlali olması dopingin ne kadar “tabana yayıldığına” işaret (Olimpiktürk, 2015).

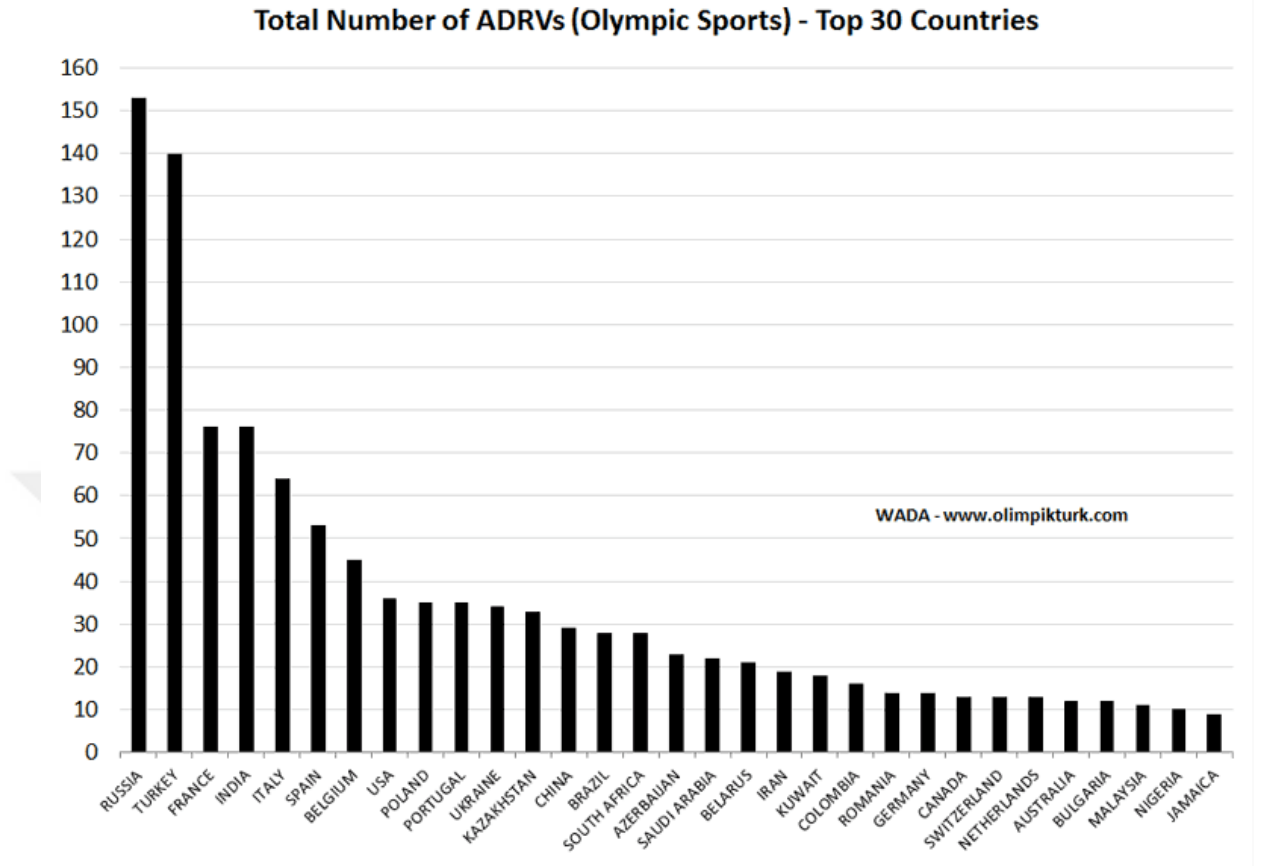
2013 Türkiye Doping Kural İhlalleri Dökümü									
WADA / Olimpiktürk	Müsabaka dışı idrar - kadın	Müsabaka dışı idrar - erkek	Müsabaka içi idrar - kadın	Müsabaka içi idrar - erkek	Müsabaka içi kan - erkek	Toplam analitik	Toplam analitik harici	Toplam	
Olimpik	Su sporları	-	-	1	1	-	2	-	2
	Atletizm	10	7	21	13	-	51	2	53
	Basketbol	-	-	-	2	-	2	1	3
	Bisiklet	-	-	-	2	-	2	-	2
	Futbol	-	-	-	1	-	1	-	1
	Judo	-	-	2	2	-	4	-	4
	Atıcılık	-	-	-	1	-	1	-	1
	Tekvando	-	-	-	1	-	1	-	1
	Voleybol	-	-	1	-	-	1	-	1
	Halter	9	12	8	19	-	48	-	48
Güreş	-	7	2	15	-	24	-	24	
Olimpik olmayan	Sualtı sporları	-	-	2	2	-	4	-	4
	Vücut geliştirme	-	-	1	9	-	10	30	40
	Kickbox	-	-	-	1	-	1	-	1
	Bilek güreşi	-	1	1	1	-	3	-	3
Toplam	19	27	39	70	0	155	33	188	

Grafik 1. 2013 Türkiye Doping Kural İhlalleri

Türk sporunda yaşanan doping sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 28.11.2013 tarihinde bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuştur. Resmî adı “Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu” olan Sporda Doping Sorununu Araştırma Komisyonu, TBMM’de temsil edilen siyasi partilere mensup milletvekilleri tarafından verilen 13 ayrı önerenin birleştirilmesi suretiyle kurulmuştur. Sporda Doping Sorununu Araştırma Komisyonunun, yaklaşık 5 aylık çalışma süreci (28.11.2013-22.04.2014) içerisinde kamu kurumlarından, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinden, Doping Mücadele Komisyonundan, akademisyenlerden, federasyon başkanları ve temsilcilerinden, spor hukukçularından, medya temsilcilerinden, spor hekimlerinden, millî takım antrenörleri ve sporcularından, sivil toplum kuruluşlarından ve konuyla ilgili uzmanlardan yazılı ve sözlü bilgi alınmıştır. Komisyon toplantıları sırasında

görüşlerine başvuru alan kişilerin komisyon üyelerini hayretlere düşüren ifadeleri olmuştur. (Olimpikturk, 2015).

Grafik- 2. 2013 Yılında Dopingden En Fazla Yakalanan Ülkeler

Olimpik Sporlarda Türkiye 2013'te En çok Dopingden Yakalanan 2.ülkedir.

Rusya'nın 153 kural ihlaline karşın, Türkiye 140 kural ihlali ile 2. sıradadır (Olimpikturk, 2015).

Meclis Araştırma Komisyonunun Raporu;

- Ulusal ölçekte ciddi bir sorun hâline gelen doping kullanımının ve doping kaynaklı spordan men cezalarının nedenlerini ortaya çıkarmak suretiyle doping sorununa yönelik çözüm arayışı çalışmalarına destek olunması,
- Ülkemizin uluslararası arenadaki prestijinin güçlendirilmesi yanında, genç nüfusumuzun geleceğini de etkileyen sporda doping sorununun etrafıca incelenmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi, bu kapsamda Türk sporunda doping sorununun bilimsel bir yaklaşımla çözüm odaklı olarak ortaya konulması,
- Doping mücadelesinin hukuksal boyutunun güçlendirilmesine ve etkili bir kurumsal yapının oluşturulmasına yönelik çalışmalara katkı sunulması,

- Doping mücadeelede sağlık organizasyonunun yeniden yapılandırılması; yöneticilerin, antrenörlerin ve sporcuların eğitilmesi ve bilinçlendirilmesiyle ilgili yeni düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

- Doping mücadeelede halk sağlığı açısından doping sorunu; bilinçsizce ve yanlış bir şekilde kullanılan takviye edici gıdaların satışı ve kullanımıyla ilgili denetimin etkinleştirilmesine katkı sunulması, çerçevesinde hazırlanmıştır.

Doping Araştırma Komisyonu'ndan öğrendiğimiz kadarıyla bu yılın ilk 10 ayında toplam 1077 numune test edilmiştir.

Tablo-2.Toplamda 140. Bu rakamlara Almanya'ya gönderilen ve Mart ayından itibaren geliştirilen yöntemlerle de pozitif bulgular dahiller (Olimpiktürk, 2015).

Bu numunelerin sonuçları ise aşağıdaki gibiler:

Atletizm	49
Halter	48
Güreş	20
Vücut geliştirme	15
Dalıcılık	3
Yüzme	2
Bisiklet	1
Tekvando	1
Engelli sporcular	1

Türk sporunda doping sorunu aşağıda gruplandırılan dört (4) temel alanda odaklanmıştır.

1. Doping Mücadelede Kurumlar Arası Koordinasyon Sorunu, Kurumsal ve Hukuksal Yapı Eksikliği,
2. Halk Sağlığı Açısından Doping Mücadelenin Öneminin Anlaşılamaması,

3. Dopinge Mücadelede Yöneticilerin, Antrenörlerin ve Sporcuların Yeterli Bilince ve Eğitime Sahip Olmaması,
  4. Sporcunun Sağlığı ve Takip Sisteminin Yetersizliği
- Türkiye'nin dopinge mücadelesinin tek bir kurumsal yapı içinde koordine edilmesinin ve yönlendirilmesinin,
  - Ülkemizin dopinge mücadelede elinde bulunan enstrümanların tek bir çatı altında toplanmasının,
  - Dopinge mücadele mevzuatının geliştirilmesinin ve uluslararası standartlarda uygulanmasının, sağlanması amaçlanmaktadır.

1 Ocak 2015'ten itibaren yeni WADA yönetmeliği yürürlüğe girdi:

Yeni yönetmelikte başta artan ceza süresi olmak üzere sporcuları ilgilendiren önemli değişiklikler var. Ceza Süreleri

Eski yönetmelikteki 2 yıllık hak mahrumiyeti cezası yeni yönetmelikle beraber 4 yıla çıkıyor. Fakat burada da her şey siyah beyaz değil, 4 yıl için şart olan dopinge mücadele kuruluşunun “ağırlaştırıcı sebepler” tespit etmesi. Yasak madde bulundurma ve/veya kullanmanın cezası 4 yıl olması için sporcunun dopingi bilerek yapmış olduğunun kanıtlanması gerekecek.

Öte yandan sporcunun doping yaptığını hemen itiraf etmesi 4 yıl cezası alma ihtimalini ortadan kaldırmıyor. Numune alım sürecinde sorun çıkarmak, doping memuru ile münakaşa, kavga etmek, engel olmak, dopinge mücadele kurumuna sahte belge, yanlış bilgi vermek, dopinge şahitleri tehdit etmek suç.

2.4.9. Ödül İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler

01.01.2004 tarihinden geçerli olmak üzere 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı RG'de “Başarılı Sporcular ile Bu Sporcuların Teknik Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik” yayınlanmıştır. Konu ile ilgili olarak GSGM' nin Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3289 Sayılı Kanun'da 04.03.2004 tarih, 5105 sayılı Kanun ile (13.03.2004 tarih, 25401 sayılı RG) değişiklik yapılmış, önceleri sadece ödülü düzenleyen bu Ek 3. maddeye sponsorlukla ilgili düzenlemeler de ilave edilmiş, madde başlığı da “Ödül ve

sponsorluk “ olarak değiştirilmiş ancak verilecek ödüllere ilişkin yeni bir düzenleme getirilmemiştir. Ulusal ve Uluslararası spor hizmet ve faaliyetlerinde başarılı olan sporcular ile bu sporcuların kulüplerine, teknik direktör ve antrenörlerine, başarıda emeği geçen diğer kişilere aynı ve/veya nakdi yardım yapılmasına ve ödül verilmesine dair esas ve usulleri düzenlemek amacıyla 03.11.2010 tarih ve 27748 sayılı RG’de “Başarılı Sporcular ile Bu Sporcuların Teknik Direktör ve Antrenörlerine Aynı ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik “ yayınlanmıştır.03.11.2010 tarih ve 27748 sayılı Ödül yönetmeliğine 2013 yılında Ek düzenlemeler 28853 sayılı RG’de yayınlanmıştır. 13/9/2010 tarihli ve 2010/956 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan spor hizmetleri ve faaliyetlerinde Üstün Başarı gösterenlerin ödüllendirilmesi hakkında yönetmeliğin 2. Maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan “deafolimpik” ibareleri “deafлимпik” şeklinde değiştirilmiştir (R.G, 2013). Kapsam,

Bu Yönetmelik;

- a) Olimpiyat, paralimpik ve deafлимпik oyunlarında,
- b) Olimpik, paralimpik ve deafлимпik spor dalları ile IOC’nin tanıdığı diğer spor branşlarının Dünya ve Avrupa şampiyonalarında, büyükler, ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde,
- c) Olimpik veya paralimpik olmayan spor dallarının Dünya ve Avrupa şampiyonalarında büyükler, ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde,
- ) Universiade ve Akdeniz oyunları ile Genel Müdürlüğün koordinesi ile iştirak edilen diğer uluslararası spor oyunlarında,
- d) Türkiye Futbol Federasyonunun uluslararası müsabakalarında, başarılı olan sporcuları, spor kulüplerini, teknik direktör ve antrenörler ile uluslararası spor faaliyet ve organizasyonlarında ülke tanıtımına katkıda bulunan sporcuları kapsar.

Ödüllandirmede Yepyeni Bir Sistem

Dopingle mücadele kapsamı içinde, kararlı biçimde birçok yeni düzenlemeye gidilirken, ödül yönetmeliğinde de değişiklikler yapıldı. Buna göre; madalya alan sporcunun, parasını taksitle alması, doping yaparsa da hiç almaması yönetmeliğe konuldu. Taksitlendirme sisteminden sonra, Olimpiyatlarda madalya kazanan bir sporcu, parasını her yıl bir taksit olmak üzere 4 yılda alıyor, parasının ilk taksiti ise, doping kontrolü için verdiği numunelerin negatif çıkmasının ardından ödeniyor. 4 yıl içinde sporcunun başka organizasyonlarda doping kullandığının tespit edilmesi durumunda ise kalan taksitleri de ödenmiyor (Gül, 2008).

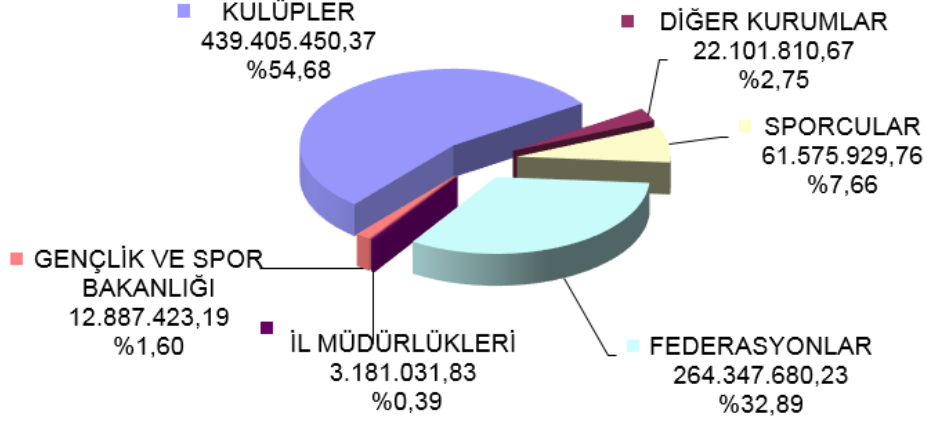
Konu ile ilgili olarak Bu Yönetmelik, 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 25 – (1) 26/9/2006 tarihli ve 2006/11061 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

2.4.10. Sponsorluk İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler

“Sporun Geliştirilmesi” başlığını taşıyan 59’uncu maddesi ise "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur." hükümlerini içermektedir. Anayasamızın ilgili maddeleri ile devlete görev olarak verilen gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi hususları, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne görev olarak verilmiştir (R.G, 1986). Bu görevin yerine getirilmesindeki en önemli konu finansman sorunudur. Günümüzde, gençlik, spor hizmet ve faaliyetlerinin yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulan finansal kaynağı sadece devlet desteği ile sağlamanın olanaksızlaşması, spora olan toplumsal talebin gün geçtikçe artması, medyanın spora olan ilgisi, sporun iletişim gücü vb. nedenlerle ihtiyaç duyulan kaynakların devlet desteği dışından da sağlanması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

SPONSORLUKLARIN SPONSORLUK ALAN BİRİMLERE GÖRE DAĞILIMI (TL)

13/09/2001 - 27/01/2017

TOPLAM SPONSORLUK: 803.499.326,05TL

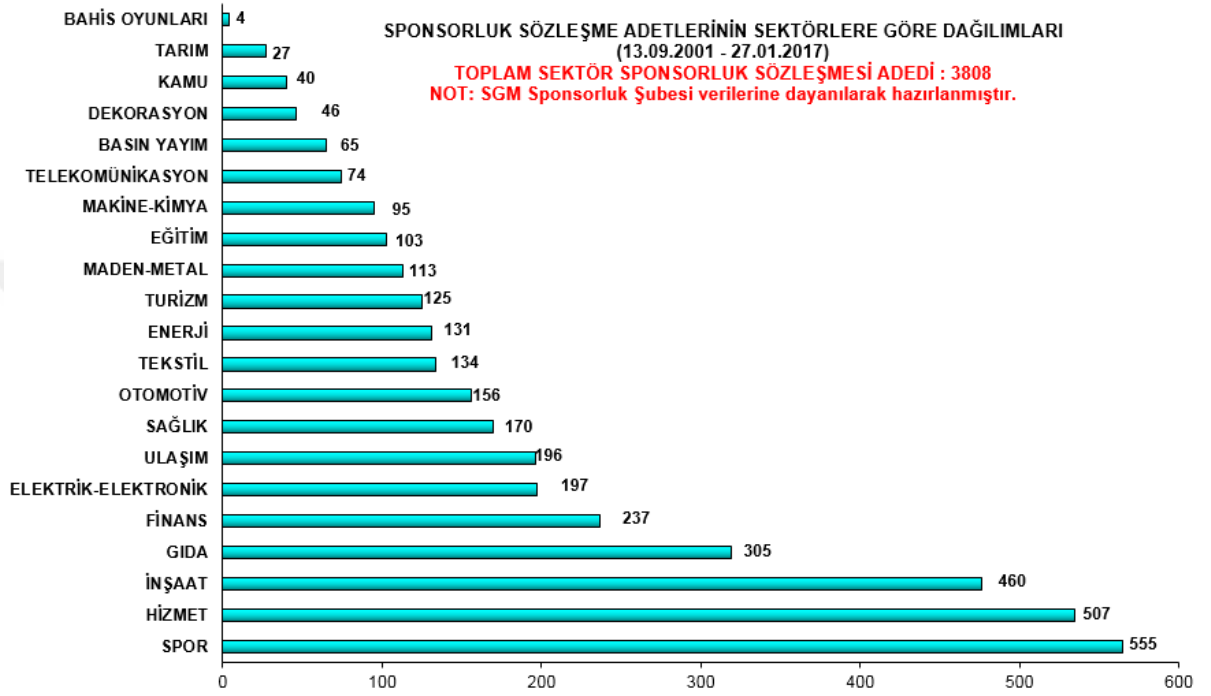
NOT: SGM Sponsorluk Şubesi verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Grafik 3. Sponsorlukların Dağılımı

Günümüz ekonomi ve spor alanında sponsorluk, çok önemli bir oyuncudur. Dünyadaki değişikliklere göre daha geç gelişmekle ve yavaş ilerlemekle birlikte ülkemizde de sponsorluk kavramı gittikçe hak ettiği değeri görmeye başlamaktadır. Bu bağlamda sponsorluk yapacak veya reklam verecek gerçek ve tüzel kişiler :

- Genel Müdürlüğün yıllık faaliyet programında yer alan ulusal ve uluslararası gençlik ve spor organizasyonları,
- Sporcuların transfer bedelleri hariç olmak üzere spor kulüpleri ile federasyonların yıllık programlarında bulunan sporun yaygınlaştırılması ve sporcuların desteklenmesine yönelik resmi sportif faaliyetleri,
- Kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimler ile spor kulüplerine ait spor tesislerinden Genel Müdürlükçe uygun görülenlerin yapımı, bakımı ve onarımı,
- Federasyonların ve spor kulüplerinin sportif hizmet ve faaliyetlerinin yürütülebilmesi için gerekli olan spor organizasyonları ile sportif araç, gereç ve malzemelerin temini,

- Ferdî lisanlı sporcuların, Genel Müdürlük veya federasyonlarca ferdî olarak katılmalarına izin verilen ulusal veya uluslararası organizasyonları,
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ile Paralimpik Komitesinin sportif faaliyetlerin ilişkin hizmetleri kapsamında sponsorluk yapabilirler

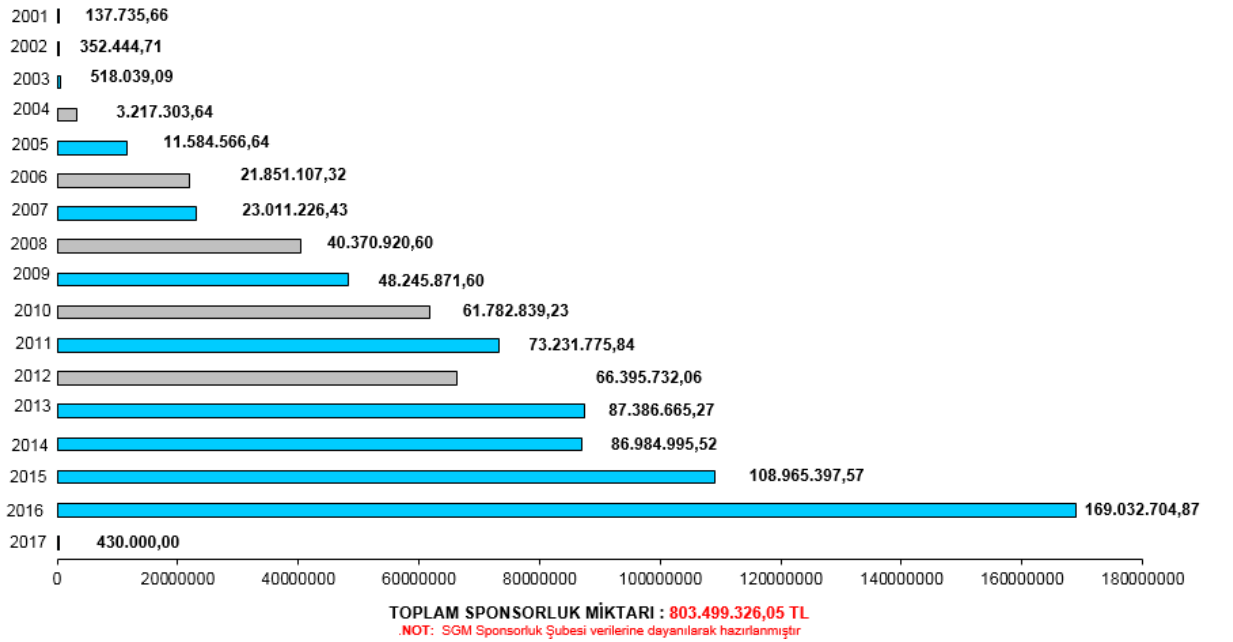
Grafik 4. Sponsorluk Sözleşmelerinin Sektörlere Göre Dağılımı.

3289 sayılı Kanun'a eklenen 3.madde sponsorluk yasal zemine kavuşturulmuştur. Akabinde 22.12.2005 tarih ve 26031 sayılı RG'de konu ile ilgili Yönetmelik yayınlanmıştır.

Bu amaca katkı sağlamak üzere sponsorlukla ilgili ilk düzenleme, 3289 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesinde değişiklik yapan 4644 sayılı Kanun ile yapılmıştır (R.G, 2001). 4644 sayılı Kanunda, "Genel Müdürlüğün gençlik spor hizmet ve faaliyetlerini desteklemek amacıyla özel ve tüzel kişilerin sponsorluk yapabileceği, sponsorların, uluslararası resmi spor organizasyonları ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce uygun görülen spor tesisleri için yapacakları ayni ve/veya nakdi harcamaların 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre gider sayılacağı" belirtilmiştir. Anılan Kanun hükmünün uygulanmasına ilişkin yönetmelik ise "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

Sponsorluk Yönetmeliği” adıyla 13 Eylül 2001 tarihinde yayımlanmıştır (R.G, 2001). Ancak uygulamada geçen iki buçuk yıllık sürede, ilgili Kanunun sadece uluslararası spor organizasyonlarını kapsaması, sponsorlara verilecek hakların belirsizliği gibi sebeplerle gençlik, spor hizmet ve faaliyetlerinin desteklenmesi konusunda beklenen amaca ulaşamamıştır. Bu nedenle 3289 sayılı Kanunun sponsorlukla ilgili hükmü, 5105 sayılı Kanunla değiştirilerek, sponsorluk yapılabilecek hizmet ve faaliyetlerin kapsamı genişletilmiştir (R.G, 2004). Yeni düzenlemede, uluslararası organizasyonların yanı sıra ulusal organizasyonlar ile kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve spor kulüplerine ait spor tesislerinden Genel Müdürlükçe uygun görülenlerin yapım, bakım ve onarımları da kapsama dahil edilmiş, Genel Müdürlük, federasyonlar, TMOK ve Paralimpik Komitesi, kulüpler ve ferdi lisanslı sporcuların faaliyetleri için de sponsorluk yapılabilme imkanı getirilmiştir.

SPONSORLUKLARIN YILLARA GÖRE DAĞILIMI (TL)
13/09/2001 - 27/01/2017

Grafik 5. Sponsorlukların Yıllara Göre Dağılımı.

5105 sayılı Kanunun 4 ve 5 inci maddeleri ile, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddelerine birer bent eklenmek suretiyle, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılacak

sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'sinin indirim konusu yapılabileceği hususu düzenlenmiştir.

5105 sayılı Kanunla yapılan kapsamlı değişiklik nedeniyle G.S.G.M. Sponsorluk Yönetmeliği yeniden yazılarak, 16 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

5105 sayılı Kanunla getirilen değişiklikler arasında sponsorluk harcama belgelerinin Genel Müdürlükçe kontrol ve tasdik şartı da yer almış olup bu uygulama yaklaşık bir yıl devam etmiştir (R.G, 2004). Ancak bu süre içerisinde tasdikle ilgili çeşitli sorunlar yaşandığından, ilgili fıkra 5340 sayılı Kanunla değişiklik yoluna gidilerek "kontrol ve tasdik şartı" kaldırılmış, bunun yerine "sponsorluk harcamalarının nasıl yapılacağı ve sponsorlara verilebilecek haklar" konularına açıklık getirilmiştir (R.G, 2005).

Son olarak 5340 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe paralel olarak G.S.G.M. Sponsorluk Yönetmeliğinde de düzenleme yapma zarureti doğmuş, yönetmeliğin uygulanması esnasında karşılaşılan diğer sorunlar da göz önünde bulundurularak gerekli değişiklikler yapılmıştır (R.G, 2005).

2.4.11. Büyükşehir Belediye Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması

10.07.2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, spor yönetimi açısından bakıldığında sporda demokrasinin, örgütlenmenin en küçük birimi olan spor kulüpleri yönetiminde önemli değişiklik içermektedir. Şöyle ki, bahsi geçen Kanun'un 17 maddesi Büyükşehir Belediye Başkanının profesyonel spor kulüplerinin Başkanlığı'nı yapamayacağı, yönetiminde bulunamayacağı hükmünü getirmektedir. Konu ile ilgili Kanun maddesi aynen;

"Madde 17.- Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir. Büyükşehir ve büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz." şeklindedir.

Bu madde ile belediye başkanlarının profesyonel spor kulüplerinde başkanlık veya yöneticilik yapması engellenmek suretiyle belediye kaynaklarının amaç dışında kullanılmasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca yine aynı Kanun'un 15.maddesi eğitim, kültür, gençlik ve spor ihtisas komisyonu kurulması zorunluluğunu getirmektedir. Ayrıca yine kanunun 7. Maddenin m) bendinde aynen "Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek" (R.G, 2004).

En son 6360 sayılı kanunla yapılan değişiklikle "(Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir. (3) (Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini geçemez" Şeklinde değiştirilmiştir (R.G, 2012).

2.4.12. Belediye Kanunundaki Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları

"3289 sayılı GSGM Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 14.maddesinde Genel Müdürlüğün gelirleri ile ilgili olarak aynen "Belediyeler ve il özel idareleri bir sene evvelki gelir toplamlarının ayrı ayrı yüzde birini beden terbiyesi ve spor faaliyetleri için tahsis ederler. Tahsis edilen bu paralar bütçelerin tasdikini takip eden 6 ay içinde mahallin beden terbiyesi ve spor il müdürlüğü bütçesine aktarılır. Ayrılan bu payların yüzde sekseni münhasıran mahallin beden terbiyesi ve spor saha ve tesislerinin yapılması, geri kalan yüzde yirmisi de yine mahallin diğer beden terbiyesi ve spor teşkilat ve faaliyetlerine ve gerekli spor malzemesi tedarik masraflarına Genel Müdürlükçe tespit edilecek genel prensipler çerçevesinde harcanır. Mahalli idare ve belediyeler bütçelerine bu tahsisatı koymazlarsa bütçelerini tasdike yetkili makamlar tarafından resen konulur" hükmü bulunmaktaydı.

Görüldüğü üzere Kanun'a göre Belediyeler ve İl Özel İdareleri bir sene evvelki gelir toplamlarının ayrı ayrı yüzde birini beden terbiyesi ve spor faaliyetleri için tahsis etmek, tahsis edilen bu paraları bütçelerin tasdikini takip eden 6 ay içinde mahallin Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bütçesine aktarmak zorundaydılar. Son yapılan değişiklikle

24.12.2004 tarih ve 25680 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 5272 sayılı Belediye Kanunu’nun 87.maddesiyle, 3289 sayılı Kanunun 14.maddesi 1.fikrasının (I) bendi ile 2.ve 3.fikraları 23.07.2004 tarihi itibariyle yürürlükten kaldırılmıştır. 5393 Belediye kanununun 03/07/2005 tarihli 25874 sayılı resmi gazetede yayınlanan (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir (Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; belediyeler için binde on ikisini geçemez” şeklinde değiştirilmiştir (R.G, 2005).

5272 sayılı Kanun’daki değişiklikten önce İl Müdürlükleri bazen %1 pay alacaklarını doğrudan tahsil ediyor, bazen Belediyelere olan su borcu ile mahsuplaşıyor, bazen de maddi imkanları yeterli olan Belediyelere %1 pay alacakları kadar spor saha ve tesisi yaptırabiliyorlardı. Yani bu şekilde azımsanmayacak bir gelir elde ediyorlardı. Yasadaki değişiklikten sonra ise görüldüğü gibi bu durum ortadan kaldırılmış olmaktadır (R.G, 2004).

2.4.13. İl Özel İdaresi Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları

5197 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda yapılan düzenlemelerin de küçük olmakla birlikte spor yönetimine azda olsa yansımalarının olduğunu söylemek mümkündür.

Kanunda spor yönetimini doğrudan ilgilendiren bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, 16. maddede açıklanan “İhtisas Komisyonları arasında gençlik ve spora ilişkin herhangi bir komisyonun olmadığı dikkat çekmektedir. Eğitim, kültür ve sosyal hizmetler komisyonu, imar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu ile plân ve bütçe komisyonu kurulması zorunlu tutulurken, Büyükşehir Belediye yasası’nın 15.maddesinde kendisine yer bulan gençlik ve spor ihtisas komisyonuna, İl Özel İdareleri Kanunu’nda yer verilmemiştir” (R.G, 2004).

“Kamu Reformu Temel Kanun Tasarısı”, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü taşra teşkilatının personeli ve tüm mal varlığı, tesisleri ile birlikte İl Özel İdarelerine veya belediyelere devrini öngörmüştür. Belediyelerin mali durumları ve yönetimlerinde öne çıkan unsurlar göz önüne alındığında GSGM taşra personelinin daha çok İl Özel İdarelerine bağlanmak istedikleri gözlemlenmiştir. Buna rağmen İl Özel İdareleri Kanunu’nda bu konuda ihtisas komisyonunun kurulması zorunluluğunun bile bulunmaması ise yerel yönetimlerin gençlik ve spora bakış açısını yansıtmaktadır (Karaoğlu, 2017). Diğer yandan gençlik ve spora ilişkin hizmetlerden belediye

sınırları dışında olanlarının, İl Özel İdarelerinin görev ve sorumluluğu alanına sokulmuş, belediye sınırları içerisindekiler görev ve sorumluluk alanı kapsam dışında bırakılmıştır (md.6). Üstelik bu hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırasının idarenin mali durumu, hizmetin ivediliği ve verildiği yerin gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak belirleneceği açıklanmaktadır.

Daha sonradan 24.06.2004 tarihli 5197 sayılı Kanun'un 6.maddesi, 28.04.2005 tarihinde kabul edilen 5340 sayılı Kanun'un 24.maddesiyle "sağlık" tan önce "gençlik ve spor" ibarelerinin gelmesi öngörülerek gençlik ve spor hizmetleri il sınırları içerisinde yapmakla yükümlü olunan işler arasına dahil edilmiştir (R.G, 2004).

2.4.14. Dernekler Kanununda Yapılan Yasal Düzenlemeler

Bu Kanunun amacı; dernekler, dernek şube veya temsilcilikleri, federasyonlar, konfederasyonlar ve yabancı dernekler ile merkezleri yurt dışında bulunan dernek ve vakıf dışındaki kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye'deki şube veya temsilciliklerinin yasak ve izne tâbi faaliyetlerini, yükümlülüklerini, denetimlerini ve uygulanacak cezalar ile derneklere ilişkin diğer hususları düzenlemektir (R.G, 2004). Türkiye'de spor kulüpleri Dernekler Yasası çerçevesinde iş ve işlemlerini yürütmektedirler. Kulüpler birer dernek olma niteliğine sahiptirler ve 1630 sayılı Dernekler Yasası'nın kaldırılmasıyla 04.10.1983 gün ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu kapsamına alınmışlardır. 04.11.2004 tarihinde ise 2908 sayılı Yasa'nın yerine 5253 sayılı Dernekler Kanunu kabul edilmiştir.

Yasa, derneğin kurulabilmesi için asgari üye sayısını gerçek veya tüzel 7 kişi olarak (2/a md.), yönetim kurulu üye sayısını yine asgari 5 kişi olarak belirlemiştir (84.md.). En az 5 derneğin bir araya gelmesiyle federasyonun, en az 3 federasyonun aynı amaçla bir araya gelmesiyle de konfederasyonun kurulabileceği hükme bağlanmıştır (96, 97.md.). Yeni Kanun'un 14.maddesinde derneklerden başvuruları halinde spor faaliyetine yönelik olanların "spor kulübü", boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanların "gençlik kulübü" veya her iki faaliyeti birlikte amaçlayanların "gençlik ve spor kulübü" adını alabileceklerine, bu kulüplerin GSGM tarafından tutulacak kütüğe kayıt ve tescil edilecekleri hükmü de bulunmaktadır.

Yasa'nın 27 maddesinde "Kamu Yararına Çalışan Dernek" tanımı da yapılmış olup, bu niteliğe kavuşabilmek için ilgili Bakanlıkların ve Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı'nın teklifi ve bu yöndeki Bakanlar Kurulu Kararı şart koşulmuştur. Bu statünün kazanılması ve kaybedilmesine ilişkin usul ve esasların çıkarılacak Yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir. Kamu Yararına Çalışan Dernek statüsü, GSGM tarafından bakıldığında GSGM'ye ait her türlü tesisin kullanımında diğer kurum ve kuruluşlara göre indirimli tarife uygulanması başta olmak üzere birçok açıdan önem taşımaktadır (R.G, 2004)

2.4.15. GSGM Tahkim Kurulu'nun Oluşturulması

Türk spor yönetimindeki tarihi değişikliklerden bir diğeri de “tahkim” müessesesinin oluşturulmasıdır. Tahkim, sözlüklerde hakem tayin etmek olarak tanımlanmaktadır (TDK). Ülkemiz spor yönetiminde daha önce TFF bünyesinde kendisine yer edinen bu kurumun amatör spor dünyasında da yer bulması 2004 yılında, 5105 sayılı Kanunla olmuştur. 3289 sayılı Kanuna yukarıda bahsi geçen 5105 sayılı Kanunla eklenen Ek 9.maddeye istinaden hazırlanmıştır.

Bu Yönetmeliğin amacı, spor federasyonlarının iş ve işleyişleri ile ilgili olarak federasyon ile kulüpler, sporcular, hakemler, teknik direktör ve antrenörler, kulüpler ile teknik direktörler, antrenörler ve sporcular; kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak ihtilâflar hakkında federasyon yönetim kurulunca verilecek kararlar ile disiplin veya ceza kurulu kararlarını ilgililerin itirazı üzerine inceleyip kesin karara bağlamak üzere oluşturulan Kurulun görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2 – (1) Bu Yönetmelik, 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Ek-9, Ek-9/A ve Geçici 11 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Gençlik ve Spor Bakanını,
- b) Federasyon: 3289 sayılı Kanunun Ek-9 uncu maddesi hükümlerine göre kurulan bağımsız spor federasyonlarını,
- c) Genel Müdür: Spor Genel Müdürünü,
- ç) Genel Müdürlük: Spor Genel Müdürlüğünü,
- d) Kurul: 3289 sayılı Kanunun Ek-9, Ek-9/A ve Geçici 11 inci maddelerinde belirtilen Tahkim Kurulunu,
- e) Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu: Federasyonların sportif başarılarını, plan ve projelerini kontrol etmek, faaliyetlerini değerlendirmek, geliştirmek ve izlemek üzere 3289 sayılı Kanunun Ek-9 uncu maddesine göre kurulmuş bulunan Kurulu,
- f) Uluslararası Federasyon: Bağımsız spor federasyonunun bağlı olduğu uluslararası federasyonu, ifade eder.

Ek 9.maddeye istinaden;

Tahkim Kurulu;

- a) Federasyon ile kulüpler, sporcular, hakemler, teknik direktör ve antrenörler arasındaki ihtilâfları,
- b) Kulüpler ile teknik direktörler, antrenörler ve sporcular arasındaki uyuşmazlıkları,
- c) Kulüplerle kulüpler arasında çıkacak anlaşmazlıkları,
- ç) Federasyonlarca verilecek kararlar ile ceza ve disiplin kurulu kararlarını,
- d) Genel Müdürlük ile federasyonlar arasında veya federasyonların kendi arasında çıkacak ihtilâflar hakkında Kurulca belirlenecek bir üyenin başkanlığında Genel Müdürlük ve federasyon temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan komisyon kararlarını,

e) Federasyon başkanları ile yönetim, disiplin ve denetim kurulu üyelerinin spor ahlakına ve disiplinine aykırı davranışlarının tespiti halinde Bakan tarafından Genel Müdürlük Merkez Ceza Kuruluna sevk edilmeleri sonucunda Merkez Ceza Kurulunca verilecek kararları,

f) Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu raporlarında yeterli düzeyde görülmeyen veya yapılan denetim sonucu görevi başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere, Bakanın istemi üzerine toplanacak olağanüstü genel kurulu yapacak olan üç kişilik komisyonu belirleyerek bu komisyonun işlem ve kararlarını,

g) Olağan ve olağanüstü genel kurullarını 3289 sayılı Kanunda öngörülen süre ve esaslar dahilinde yapmayan federasyonların genel kurullarını altmış gün içerisinde yapacak olan üç kişilik komisyonu oluşturmak ve bu komisyonun işlem ve kararlarını,

ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek kesin sonuca bağlar.

“ 3289 sayılı Kanunun Ek 9 uncu maddesi hükümlerine göre kurularak tüzel kişilik kazanmış, organları genel kurul tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları ile alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen, özel hukuk hükümlerine tabi, özerk federasyonlar” olduğu belirtilmiştir.

Tahkim Kurulu, özerk federasyonların yukarıda sıralanan spor unsurları arasındaki ihtilaflarının çözümü için yeni oluşturulan bir kurumdur.

Tahkim Kurulu'nun oluşturulmasıyla yukarıda belirtilen spor unsurları arasındaki ihtilafların Tahkim Kurulu tarafından çözümlenmesi yoluna gidilmiştir. Kuruluş aşamasında, sportif anlaşmazlıkların spor ile ilgili bir kurul tarafından zamandan da tasarruf etmek suretiyle çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır. Verdiği kararlara karşı itiraz ve yargı yolunun kapatılmış olması da bu amaca dayanmaktadır. Özerk federasyonlar Tahkim Kurulu'nun kapsamı içerisindedir. Tahkim Kurulu'nun verdiği kararlar kesindir ve –Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu dikkate alınarak – verilen kararlara karşı itiraz ve yargı yolu kapalıdır (R.G, 2004).

2.4.16. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi

Bu Yönetmeliğin amacı; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ve/veya üzerindeki yapı ve tesislerin tahsisi, kiralanması, irtifak hakkı tesisi ile satışı, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması, ecrimisil ve tahliye işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam Madde 2 – (1) Bu Yönetmelik; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ve/veya üzerindeki yapı ve tesisleri kapsar.

(2) Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ve/veya üzerindeki yapı ve tesislerin bir yıldan daha az süreli tahsisi, kiralanması ve irtifak hakkı tesisi işlemleri bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Dayanak Madde 3 – (1) Bu Yönetmelik 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesi ile 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

3289 sayılı Kanuna göre GSGM'nin taşınır ve taşınmaz malları devlet malı niteliğindedir. Bunların kullanımı ve tasarrufu Genel Müdürlük tarafından İl Başkanlıklarına bırakılabilir. Genel Müdürlük mülkiyetinde veya kullanımında olan spor tesisleri veya taşınmazların kullanım veya intifa haklarının; Spor federasyonlarına, en az üçü olimpik olmak üzere toplam altı spor dalında faaliyet gösteren ve birinci liglere katılan spor kulüplerine, yerel yönetimlere, kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak protokol ile "bedelsiz" devredilebilmesine imkan tanınmıştır (R.G, 2009).

2.4.17. 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1983 tarih ve 179 sayılı KHK ile Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesine katılmış, 1986 yılında ise ismi Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü(BTGM) olarak değiştirilmiştir. Konuya ilişkin Kanun, 28.05.1986 tarihli ve 19120 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlük kazanmıştır.

BTGM'nin bağlı olduğu Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, 1989 yılında ikiye ayrılmış, gençlik ve spor hizmetlerinin yürütümü ile ilgili olarak yeni bir idari yapılanmaya gidilmiş, 24.01.1989 tarih, 356 sayılı KHK ile Başbakanlığa bağlı, Devlet Bakanı eliyle yürütülen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü(GSGM) adında yeni bir kamu tüzel kişiliği kurulmuştur.

3289 sayılı Kanunun amacı, Başbakanlığa bağlı, merkezde katma bütçeli ve tüzel kişiliğe sahip Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, taşrada ise özel bütçeli Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinin kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek olarak belirtilmiş,

Genel Müdür, GSGM'nin en üst amiridir. Kuruluş tarihinde Devlet Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren, merkez ve taşra teşkilatlarından oluşan, merkezde katma bütçeli, taşrada özel bütçeli bir kuruluş olarak öngörülen GSGM, taşrada Sayıştay denetimine tabi tutulmamıştır.

Öte taraftan GSGM kuruluş Kanununa göre İllerde Valiler İl Başkanı, İlçelerde Kaymakamlar İlçe Başkanı olarak görev yaparlar. İl Müdürlükleri İl Müdürü eliyle, İlçe Müdürlükleri İlçe Müdürü eliyle yürütülür. İl Müdürü Valiye, İlçe Müdür Kaymakam'a karşı sorumlu kılınmıştır.

GSGM, merkez ve taşra teşkilatlanma yapısıyla, Bakanlığa bağlı kılınması ve idari birimleri yönünden “merkeziyetçi” bir teşkilatlanma görüntüsü vermekte ve bu yönleriyle BTGM’ye benzemekle birlikte, en yüksek danışma ve karar organı olan Merkez Danışma Kurulu’nun üyelik yapısı(md.9), merkezi yönetim/atama ile gelen üye sayısının düşürülmüş olması, (7.md) İl Temsilciliği sistemi getirmesi, 18.maddede Federasyonların teşkilinde ve profesyonel dalların tespitinde Merkez Danışma Kurulunu yetkili kılması, en önemli hususlardan %1 pay gelirleri(md.14), şehir planları değişikliklerinde Genel Müdürlük Olur’u aranması (md.16), büyük ölçekli şehir düzenlemelerinde spor tesisini mecbur kılması, 500’den fazla işçi ve memur çalıştıran kurum ve kuruluşlara tesis yapma ve antrenör bulundurma zorunluluğu getirilmesi(26.md), sözleşmeli yerli ve yabancı spor antrenörlüğüne imkan verilerek spor hizmetlerinin siyasi baskının dışında tutulmaya çalışılması (md.30, 31), teşkilatın taşrada özel bütçeye tabi ve Sayıştay denetiminin haricinde tutulması(md.1), müsabaka gelirlerinden İl ve İlçe kuruluşlarına pay verilmesi (md.16), bu gelirlerin her türlü resim, vergi ve harçtan muaf tutulması (md.17), Federasyon Başkanlığı ve Kurul üyeliklerinin fahriyeti, çok önemli bir husus olarak ülkenin her yerinden seçilecek Federasyon Başkanlarına imkan tanınması, Başkanların görev, yetki ve sorumluluklarının Yönetmelik ile belirlenmesi (md.19), seçimlerinde taşra spor unsurlarının etkili kılınması “adem-i merkeziyetçi” bir görüntüyü sergilemektedir. İlgili Kanun’un 8.maddesinde İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüklerine yer verilmiş, sporun mahalli bir hizmet olduğu vurgulanmıştır (R.G, 1986). 1983 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü olarak kurulan ve adlandırılan, 1986 yılında Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü adını alan, 1989’da ise GSGM olarak adı değiştirilen, -Bakanlıktan Başbakanlığa bağlanması sebebiyle- merkezi yapısı değişmekle birlikte taşra yapısı ve genel mevzuatında fazla değişiklik yaşanmayan kurum, sonrasında, 2011 yılda büyük ve önemli değişiklikler geçirmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma nitel araştırma desenlerinden örnek olay (durum çalışması) deseniyle yapılmıştır. Çalışmada 1986 sonrası Türk spor yönetimindeki durum hem tarihsel süreçteki resmi belgelerle hem de yönetici görüşleriyle değerlendirildiği için bu dönem hakkında derinlemesine araştırma ve bu bağlamda da durum çalışması yapılmıştır. Zira durum çalışması; Yin'e göre güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı, ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984,23). Araştırmamız doğası gereği bütüncül tek durum desenine uygundur. Çünkü tek bir durum olarak 1986 sonrası alınmıştır ve dokümanlarla bu konuya yoğunlaşmış bu konu üzerine çalışılmıştır. Bütüncül tek durum çalışması: isminden de anlaşılacağı gibi, tek bir analiz birimi (bir birey, bir kurum, bir program, bir okul, vb.) vardır. Bütüncül tek durum desenleri şu üç durumun var olduğu alanlarda kullanılabilir: Birincisi, eğer ortada iyi formüle edilmiş bir kuram varsa, bunun teyit edilmesi veya çürütülmesi amacıyla bu desen kullanılabilir. Örneğin bir araştırmacı eğitim alanında genel kabul gören Piaget'in bilişsel gelişim kuramının, gerçekte

Piaget tarafından vurgulandığı şekliyle işlemediğini yada farklı bir kültürde farklı bir biçimde işlendiğini bir durum çalışması ile ortaya koyabiliyorsa, bu alana önemli bir katkı olabilir. Yine benzer şekilde, Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygın olarak benimsenen işbirliği içinde öğrenme kuramının, ülkemizdeki okullarda aynı etkililikte işlemediğini ortaya koyabilecek bir durum çalışması da aynı ölçüde önemli olabilir. İkincisi, genel standartlara pek uymayan aşırı, aykırı veya kendine özgü durumların çalışmasında, bütüncül tek durum deseni kullanılabilir. Son olarak, daha önce hiç kimsenin çalışmadığı durumlar, bütüncül tek durum deseni kullanılarak çalışılabilir (Yıldırım, Şimşek, 2006, 277).

3.2 ÖRNEKLEM/KATILIMCI GRUBU

Türk spor yönetimindeki 1986 ve sonrası değişimlerin yansıdığı ve uygulayıcısı niteliğinde olan şimdiki ismiyle; Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatlarıdır.

3.2.1. Doküman İncelemesi

Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren bu gibi yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama yöntemleriyle kullanıldığında verinin çeşitlendirilmesi amacına hizmet edecek ve araştırmanın geçerliliğini önemli ölçüde artıracaktır (Yıldırım, Şimşek, 2006, 188).

Çalışmada 1986 sonrası Türk spor yönetimindeki durum, tarihsel süreçteki resmi belgelerle değerlendirildiği için bu dönem hakkında derinlemesine araştırma yapılmış ve doküman inceleme sonuçları örnekleme teşkil etmektedir. Çalışmada doküman olarak; Spor Genel Müdürlüğü'nün kurumsal web sitesinde yayınladığı kanunlar ve yönetmelikler aynen alıntılar yapılarak atıfta bulunarak elde edilmiştir.

3.2.2. Kartopu Veya Zincir Örnekleme

Bu yaklaşım araştırmacının problemine ilişkin olarak zengin bilgi kaynağı olabilecek birey veya durumların saptanmasında özellikle etkilidir. Süreç çok basit bir soruyla başlar: “Bu konuda en çok bilgi sahibi kimler olabilir? Bu konuyla ilgili olarak kim veya kimlerle görüşmemi önerirsiniz?” (Patton, 1987, 56). Süreç ilerledikçe elde edilen isimler veya durumlar tıpkı bir kartopu gibi büyüyerek devam edecek, belirli bir süre sonra belirli isimler hep ne çıkmaya başlayacak, araştırmacının görüşmesi gereken birey sayısı veya ilgilenmesi gereken durum sayısı azalmaya başlayacaktır (Yıldırım, Şimşek, 2006, 111).

Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı Müfettişleri ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde alışan yöneticiler ile yapılan yüz yüze görüşme sonuçları örneklemini teşkil etmektedir.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Türk spor yönetiminin 1986 sonrası gelişim ve değişiminin etkisi nedir? Soru cümlesinden yola çıkılarak

Bu soruya cevap aramak amacıyla; 1986 sonrası ve günümüz Türk spor yönetimi incelenmiştir.

Araştırmada 1986’dan başlayarak 2011 yılına kadar Türk spor yönetimi incelendiğinden araştırma modellerinden tarihsel yöntem kullanılmıştır. Çünkü tarihsel yöntem, geçmiş zaman içinde meydana gelmiş olay ve olguların araştırılmasında ya da bir problemin geçmiş-

le olan ilişkisi yönünden kullanılır (Kaptan, 1998). Veri toplama araçları olarak

ise tarihsel yöntem içerisinde yer alan doküman analizi tekniğine başvurulmuş-

tur. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren bu gibi yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama yöntemleriyle kullanıldığında verinin çeşitlendirilmesi amacına hizmet edecek ve araştırmanın geçerliliğini önemli ölçüde artırılabilecektir (Yıldırım, Şimşek, 2006, 188).

Araştırmada incelenen dokümanlar şunlardır:

- 1982 Anayasasında Gençlik ve Spor (1982 Anayasasının 58. Ve 59. Maddeleri).
- Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun (5894 Sayılı Kanun).
- Spor Federasyonları Başkanlarının Seçimle İşbaşına Gelmesine İlişkin Yasal Düzenlemeler (28508 Sayılı Resmi Gazete).
- Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi (5105 Sayılı Kanun).
- Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler (6222 Sayılı Kanun).
- Türk sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi
- Doping Mücadelede Yasal Düzenlemeler (21680 Sayılı Resmi Gazete).
- Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu.
- Ödül İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler (28853 Sayılı Resmi Gazete).
- Sponsorluk İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler (5340 Sayılı Kanun).
- Büyükşehir Belediye Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması (6360 Sayılı Kanun).
- Belediye Kanunundaki Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması (5272 Sayılı Kanun).
- İl Özel İdaresi Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansıması (5197 Sayılı Kanun).
- Dernekler Kanununda Yapılan Yasal Düzenlemeler (5253 Sayılı Kanun).
- GSGM Tahkim Kurulu'nun Oluşturulması (5105 Sayılı Kanun).
- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi (27241 Sayılı Resmi Gazete).

- 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun (3289 Sayılı Kanun).

Çalışma nitel araştırma modelindedir. Araştırma problemine ilişkin mevcut bilgiler ilgili literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiş, böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur.

Görüşme: Patton' a göre görüşmenin amacı, bir bireyin iç dünyasına girmek ve onun bakış açısını anlamaktır (Patton, 1987). Görüşme yoluyla deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler ve zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyeni anlamaya çalışırız. Bu süreçte, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin temel görevidir (Yıldırım, Şimşek, 2006, 120).

Yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmaktır (Brannigan, 1985).

Bu bağlamda da Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Müfettişleri ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan yöneticiler ile yüz yüze görüşmeler neticesindeki bilgiler kullanılmış, önceden belirlenmiş, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı, karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecine bağlı görüşme tekniği uygulanmıştır. Herkese önceden belirlenen aynı ancak gevşek yapılandırılmış sorular sorulmuştur. Her bir görüşme öncesinde çalışmanın içeriği görüşmecilere açıklanarak, çalışmada elde edilecek bulguların sadece bu çalışma kapsamında kullanılacağı konusunda bilgilendirilmişlerdir.

3.4 VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin İşlenip Çözülmesi, Bu aşamada araştırmada elde edilecek ham veriler sistematik bir şekilde gruplandırılmış, en son bölümde araştırmacılar tüm bu topladığı verilerden yola çıkarak kendi gözlemlerini de eklemiştir. Elde edilen verilerin analizinde nitel veri analizi (SPSS-Statistical Package for Social Sciences) 23.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1.TÜRK SPOR YÖNETİMİNİN 1986 SONRASI GELİŞİM VE DEĞİŞİMİ NELERDİR?

4.1.1.Türkiye Futbol Federasyonuna Özerklik Verilmesi

İlk olarak 1988 yılında 3461 sayılı kanun çıkarılarak Türk futbol federasyonuna özerklik verilmiştir.

1988	1992	2009
Yılında 3461 sayılı kanunun çıkması	Yılında 3813 sayılı kanunun çıkması (ikili yapıya son verilmiş tam anlamıyla TFF' ye özerklik verilmiştir).	Yılında 5894 sayılı kanunun çıkması (iyileştirmelerin yapılması).

Böylece Türk spor tarihinde, hızlı değişim ve gelişimin yaşanmasına zemin hazırlanmıştır.

4.1.2.Spor Federasyonları Başkanlarının Seçimle İş Başına Gelmeleri

1986 yılında 3289 sayılı GSGM kanununun 19. Maddesine dayanarak hazırlanmıştır. 2009 yılında 27139 sayılı R.G' de seçim yönetmeliği yayınlanmıştır, daha sonra 2012 yılında yeni düzenlemeler yapılarak 28508 sayılı R.G' de yönetmelik yayınlanmıştır.

4.1.3.Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi

1988 yılında ilk TFF' ye özerklik verilmiştir, futbol federasyonunun özerkleşmesinden yıllar sonra diğer spor federasyonlarında özerkleşebilmesi için GSGM' nin 3289 sayılı kanununda 2004 yılında 5105 sayılı kanun ile önemli değişiklikler yapılmıştır. Genel müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile federasyonlara idari ve mali özerkliğin verilebileceği R.G' de yayınlanması ile hükme bağlanmıştır. Böylece uygun olan federasyonlara özerk olmaları sağlanmıştır.

4.1.4.Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler

2004 yılında 5149 sayılı kanunun çıkarılmasıyla ülkemizdeki bu konudaki yasal boşluğu gidermeye yöneliktir. 2005 yılında 5340 sayılı kanun ile bazı maddelerde değişiklikler yapılmıştır. 2011 tarihinde 6222 sayılı kanun kabul edilmiştir. Bu kanunun spor müsabakaları yerine “ sporda şiddeti ve düzensizliği, müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çerçevesini kapsayacak şekilde düzenleme yapılmıştır.

4.1.5.“Türk sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak, Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla” TBMM Bünyesinde Araştırma Komisyonu Kurulması

Daha öncesinde yokken 2005 tarihinde TBMM bünyesinde araştırma komisyonu kurulmuştur.

4.1.6.Dopingle Mücadelede Yasal Düzenlemeler

Ülkemizde ilk olarak 1993 yılında 21680 sayılı R.G’ de Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Dopingle Mücadele Yönetmeliği yayınlanmıştır.

2011 yılında Türkiye Dopingle mücadele komisyonu dopingle mücadeleyi kurumsallaştırmak üzere gerçekleştirilecek iş birliğinin ana ilkelerini belirlemek ve dopingle mücadeleyi yürütmek amacıyla Spor Genel Müdürlüğü (SGM) ile imzalanan protokolle 2011 yılının Haziran ayında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi bünyesinde kurulmuştur ve böylece 2014 yılında 28962 sayılı R.G’ de yayınlanarak 21680 sayılı yönetmelik kaldırılmıştır.

1993	2011	2013	2014	2015
Yılında 21680 sayılı R.G’ de yönetmelik yayınlandı.	Yılında SGM ile TMOK arasında protokolle TMOK bünyesinde kuruldu.	Yılında Meclis araştırma komisyonu kuruldu.	Yılında 28962 sayılı R.G’ yayınlanarak 21680 sayılı yönetmelik kaldırılmıştır.	Yılında WADA yönetmeliği yürürlüğe girdi.

4.1.7.Ödül İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler

2004 yılında 25531 sayılı R.G’ de “Başarılı sporcular ile bu sporcuların teknik direktör ve antrenörlerine aynı ve nakdi yardım yapılmasına ve ödül verilmesine dair yönetmelik yayınlanmıştır.

2004	2004	2010	2013
Yılında 25531 sayılı R.G’ de yayınlanmıştır.	Yılında 5105 sayılı kanunla önceleri sadece ödül yönetmeliğini düzenleyen 3. Maddeyle sponsorlukla ilgili düzenlemeleri de ilave etmiştir.	Yılında 27748 sayılı R.G’ de yönetmelik yayınlanmıştır.	Yılında 28853 sayılı R.G’ de ek düzenlemeler getirilmiştir.

4.1.8.Sponsorluk İle İlgili Olarak Yapılan Yasal Düzenlemeler

2001 yılında 5422 sayılı kurumlar vergisi kanunu ile sponsorluk yönetmeliği yayınlanmıştır.

2001	2004	2005
Yılında sponsorluk yönetmeliğinin yayınlanması	Yılında 5105 sayılı kanunla sponsorluk hizmet ve faaliyetlerinin kapsamı genişletilmiştir.	Yılında 5340 sayılı kanunla yapılan değişiklikler nedeniyle sponsorluk yönetmeliğinde düzenlemenin yapılması.

4.1.9.Büyükşehir Belediye Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları

2004	2012
Yılında 5216 sayılı R.G' de yayınlanmış, 17. Maddesinde belediye başkanlarının profesyonel spor kulübü başkanlığı yapamayacağı hükmü getirilmiştir.	Yılında yapılan değişiklikle 6360 sayılı kanun yürürlüğe girmiş sporu teşvik etmek amacıyla yapılan yardımın büyükşehir belediyeler için binde 7'i geçemez hükmü getirilmiştir.
15. maddesinde eğitim, kültür, gençlik ve spor ihtisas komisyonu kurulması zorunluluğu getirmektedir.	

4.1.10.Belediye Kanunundaki Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansımaları

3289 sayılı kanunun 14. Maddesinde belediyeler ve il özel idareler bir sene önceki gelir toplamlarının %1'ni Gençlik Spor İl Müdürlüklerine tahsis ederler, 6 ay içerisinde bütçelerine aktarılır. 2004 yılında yapılan değişiklikle 5272 sayılı Belediye kanununun 87. Maddesiyle GSGM' ye aktarılan %1'lik pay kaldırılmıştır.

4.1.11.İl Özel İdaresi Kanununda Yapılan Değişikliklerin Spor Yönetimine Yansması

2004 yılında 5197 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yapılan düzenlemelerin de küçük olmakla birlikte spor yönetimine azda olsa yansmasının olduğunu söylemek mümkündür. 2005 yılında 5340 sayılı kanunun 24.maddesiyle "sağlık" tan önce "gençlik ve spor " ibarelerinin gelmesi öngörülerek gençlik ve spor hizmetleri il sınırları içerisinde yapmakla yükümlü olunan işler arasına dâhil edilmiştir.

4.1.12.Dernekler Kanununda Yapılan Yasal Düzenlemeler

2004 yılında 2908 sayılı yasanın yerine 5253 sayılı dernekler kanunu kabul edilmiştir. Sivil toplum kuruluşu olan derneklerin ve bağlı örgütlenmelerin kuruluşu kolaylaştırılmıştır. En az 5 derneğin bir araya gelmesiyle federasyon, 3 federasyonun bir araya gelmesiyle konfederasyon kurulabileceği hükme bağlanmıştır.

4.1.13.Tahkim Kurulu'nun Oluşturulması

2004 yılında 5105 sayılı kanunla yürürlüğe girmiştir, daha önceleri TFF bünyesinde kendisine yer edilen bu kurum amatör spor dünyasında yer bulması 5105 sayılı kanunla olmuştur. Tahkimin verdiği kararlar kesindir, yargı yolu kapalıdır.

4.1.14.Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi

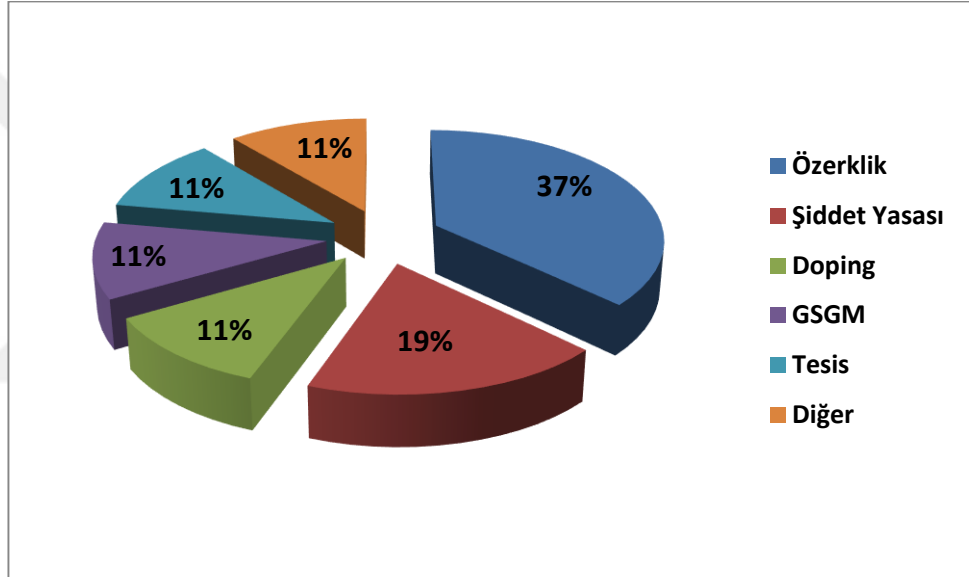
3289 sayılı kanuna göre GSGM'nin tesis ve taşınmaz malları devlet malı niteliğindedir. 2005 yılında kabul edilen 5340 sayılı kanunla GSGM mülkiyetinde olan tesis ve taşınmazların spor federasyonlarına en az 3 olimpik olmak üzere toplam 6 spor dalında faaliyet gösteren, 1.liğlere katılan spor kulüplerine bedelsiz olarak devredilmesine imkân taşınmıştır.

4.2.TÜRK SPOR YÖNETİMİNİN 1986 SONRASI OLAN GELİŞİM VE DEĞİŞİMİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE MERKEZ TEŞKİLATINA ETKİSİ NEDİR?

Sorusuna Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğünde çalışan 9 Müfettişle yapılan görüşmelerde soru bazlı nitel veri analizi yapılarak cevaplar aşağıda verilmiştir.

4.2.1.3289 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girmesi (1986) Spor Yönetiminde Gerçekleşen En Önemli Üç Değişiklik Sizce Nedir?

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; özerklik, şiddet yasası, doping, GSGM, tesis ve diğerleridir.

Grafik-6. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişikliklerin Dağılımı

Verilen cevaplar kendi içinde analiz edildiğinde,

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %37'sinin Özerklik üzerine olduğu görülmüştür. Özerklik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Federasyon özerkliklerinden,
- Futbol federasyonunun özerkliğinden,bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %19'nun hem Şiddet Yasası hem de Doping Mücadele üzerine olduğu görülmüştür.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %11'nin GSGM üzerine olduğu görülmüştür. GSGM üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Bakanlığa bağlı olan GSGM'nin Spor Bakanlığına bağlanmasından, bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %11'nin Tesis üzerine olduğu görülmüştür. Tesis üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Tesislerin ve tahsili arazilerin spor için amaç dışı kullanılmasındaki artıştan,
- Genel müdürlüğe ait spor tesislerinin bedelsiz olarak kulüplere verilmesindeki artıştan,
- Tesislerin ve tahsili arazilerin spor için amaç dışı kullanılmasındaki artıştan,

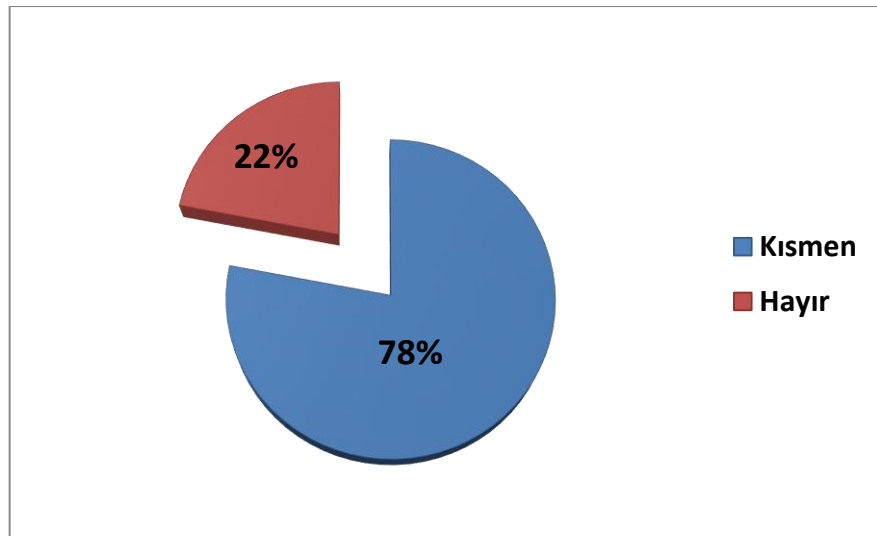
bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %11'nin Diğer grubunda yer aldığı görülmüştür. Diğer grubu içinde yazdıkları cevaplarda;

- Tahkim kurulunun oluşturulmasından,
  - Büyük spor kulüplerinin şirketleşmesinden,
  - Sporun amatörlükten çıkıp profesyonel hale gelmeye başlamasından,
- bahsedilmiştir.

4.2.2.3289 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girmesi (1986) Spor Yönetiminde Gerçekleşen Değişikliklerin, Türk Sporunun Kalkınmasına Etkisi Nedir?

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; hayır ve kısmendir.

Grafik-7. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişiklerin Dağılımı

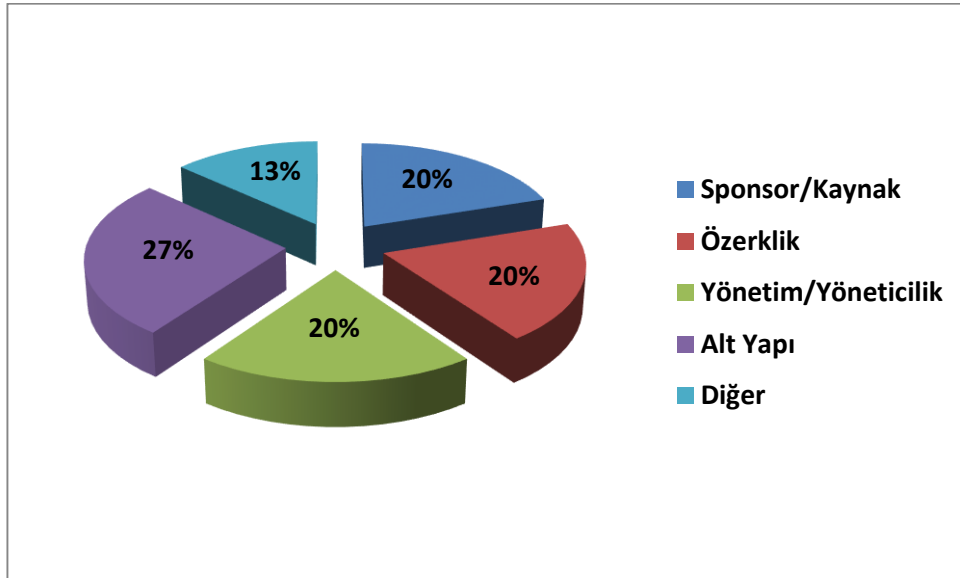
Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %78'nin kısmen ve %22'sinin hayır cevabını yazdıkları görülmüştür.%78 kısmen cevabının yazılması, " 3289 Sayılı kanunun yürürlüğe girmesi (1986) spor yönetiminde gerçekleşen en önemli üç değişiklik sizce nedir? " sorusuna yazılan cevaplar ile spor alanında daha iyiye gidildiğinin göstergesidir.

%22 hayır cevabını yazanlar,

- Belirlenen kriterleri taşımayan federasyonlara özerkliğin verilmesi
- Özerkleşme de amaç faaliyetlerin daha verimli ve süratli bir şekilde organize edilmesi ve sporun daha geniş kitlelere ulaştırılması amaç edilmekle birlikte bunda başarılı olduğu söylenemez.

yorumlarını da eklemiş oldukları görülmektedir. Bu yorumlar dikkate alındığında daha iyi bir spor yönetiminin olacağı düşünülmektedir.

4.2.3.3289 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girmesi (1986) Spor Yönetiminde Gerçekleşen Değişikliklerin, Türk Sporuna Yeterli Faydası Olmadı İse Sizce Ne Yapılmalıdır?

Grafik 8. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişiklerin Dağılımı

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; sponsor/kaynak, özerklik , yönetim/yöneticilik, alt yapı ve diğerleridir. Verilen cevaplar kendi içinde analiz edildiğinde,

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %27'sinin Alt Yapı üzerine olduğu görülmüştür. Alt Yapı üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Kulüpleşmeye ve alt yapıya önem verilmeli gereğinden,
- Spor tabana yayılmasının öneminden,
- Altyapılar güçlendirilmesinden,
- STK'ların ve spor kulüplerinin güçlendirilmiş olması gereğinden,

bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %20'sinin Özerklik üzerine olduğu görülmüştür. Özerklik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Özerkliğin bağımsızlık anlamına gelmeyeceği bir yasal düzenleme ile belirlenmesi,
- Özerk federasyonların gerekli şartları taşımasının sağlanması noktasında daha ciddi adımlar atılmalı, özellikle öz gelirlerin artırılması hususunda ayrıca bir çalışma yapılması gerekmesinden,
- Kriterler doğrultusunda hak eden federasyonlara özerklik verilmesi , gereğinden bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %20'sinin Yönetim/Yöneticilik üzerine olduğu görülmüştür. Yönetim/Yöneticilik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Spor yönetimi profesyonel ancak faaliyetleri amatör olmasından,
- Yönetimin kariyer sahibi olması ve yöneticinin çok yönlü olmasının sağlanması,

gereğinden bahsedilmiştir.

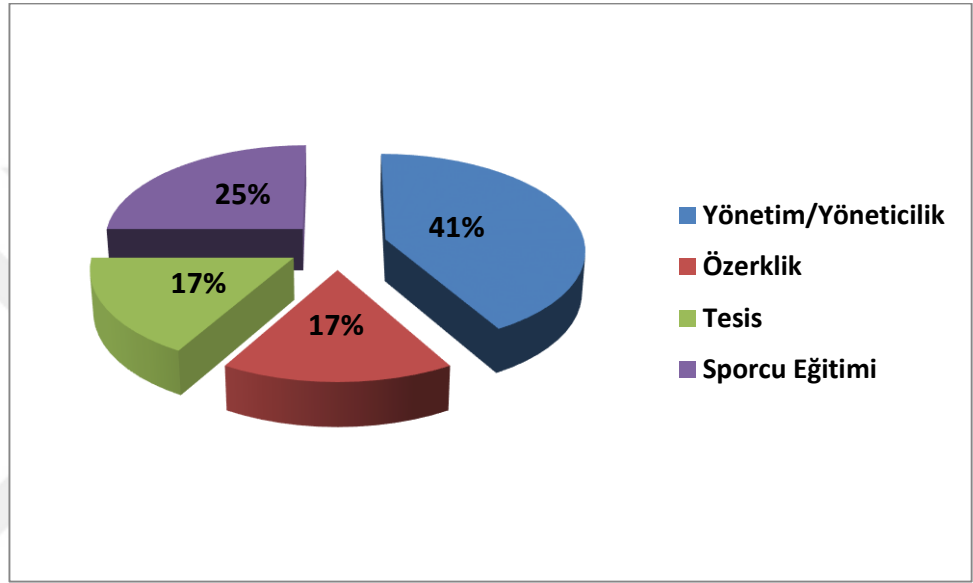
Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %20'sinin Sponsor/Kaynak üzerine olduğu görülmüştür. Sponsor/Kaynak üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Federasyonların özerkliğini gerçek anlamda hayata geçirmek için devlet katkısını en aza indirmek, özel sektörü bu alana sponsor yapmak, organizasyonların özel sektörlerce yapılmasını sağlaması,
  - Genel müdürlüğe ait taşınmazların rayiç bedeli üzerinden devredilmesi,
  - Spora ayrılan kaynağın artırılması,
- gereğinden bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %13'nün Diğer grubu üzerine olduğu görülmüştür. Diğer gurubu içinde yazdıkları cevaplarda;

- Doping cezaların caydırıcı olması gerektiğinden,
- Özellikle il müdürlüklerinde personel ve antrenör istihdamının yeterince sağlanması, gereğinden bahsedilmiştir.

4.2.4.Türk Sporunun Kalkınması İçin Sizce Spor Yönetimi Olarak Neler Yapılması Gerekir?

Grafik 9. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişiklerin Dağılımı

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; sporcu eğitimi, özerklik , yönetim/yöneticilik ve tesistir.

Verilen cevaplar kendi içinde analiz edildiğinde,

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %41'inin Yönetim/Yöneticilik üzerine olduğu görülmüştür. Yönetim/Yöneticilik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- 'Spor yönetimi sürecinin özellikle batı Avrupa örnekleri de dikkate alınarak tavandan tabana değil, tabandan örgütlenmesi ve politika yapma belirlenmesi sürecinden başlayarak merkezi yapının daha ziyade kontrol ve denetim işlevi üstlenip operatif güç ve yetkinin tabana verilmesi yararlı olacaktır.
- Spor yönetimini ilgilendiren tüm birimler tek çatı altında toplanması,
- Teşkilat yapısının ve personel rejiminin sağlamaştırılması gerekir
- Yönetici ve personelin eğitimine ağırlık verilmesi,

gerektiğinden bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %17'sinin Özerklik üzerine olduğu görülmüştür. Özerklik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Devlet tesisleri kurup genel kuralları belirleyip işleyişi özerk federasyonlara bırakması,
- Özerkleştirilen spor federasyonları yönetiminin ehil kişilerden oluşması yönünde bir takım ön koşulların getirilmesi,

gerektiğinden bahsedilmiştir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %17'sinin Tesis üzerine olduğu görülmüştür. Tesis üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Tesis ve sahaların yapım, bakım ve onarımlarının bir plan dahilinde yürütülmesi,
- Spor federasyonlarının yönetimleri desteklenmesi, gereksiz tesislerin önüne geçilmesi ve kaynakların optimal kullanılması,

gerektiğinden bahsedilmiştir.

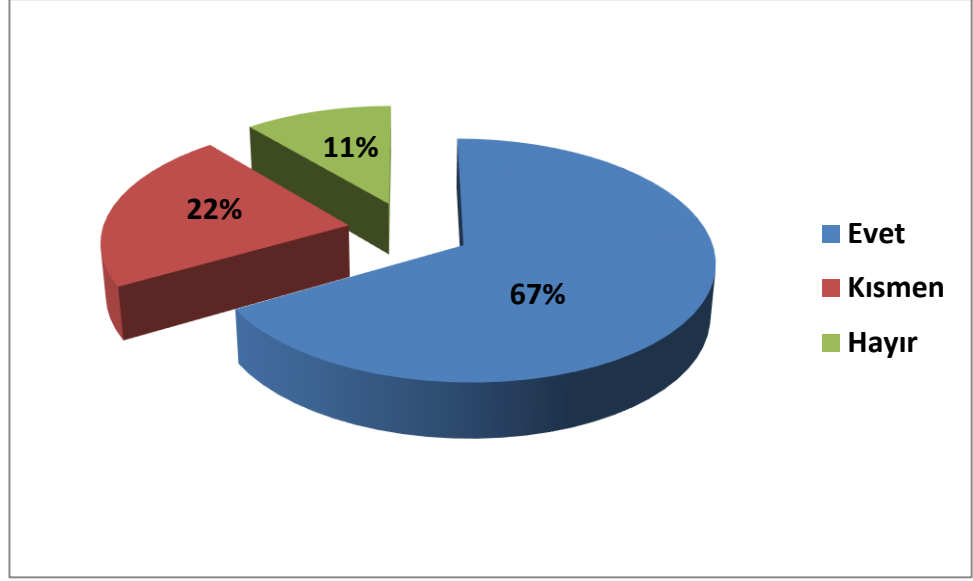
Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %25'i Sporcu Eğitimi üzerine olduğu görülmüştür. Sporcu Eğitimi üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Beden eğitimi derslerinin niteliğinin değiştirilmesi ve sporun parayla yapılabilen bir aktivite olmaktan çıkarılması,
- Altyapı sporcuları ile federasyonlar ilgilenmesi,
- Devlet katkısını olimpik sporculara yapması,

gerektiğinden bahsedilmiştir.

4.2.5.Mevcut Spor Örgütünün (SGM) İsmi ve Yapısı Sizce Sıklıkla Değişmiş Midir?

Grafik10. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişiklerin Dağılımı

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; evet, hayır ve kısmendir.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %67'i evet, %22'si hayır ve %11'i kısmen cevabını yazdıkları görülmüştür.

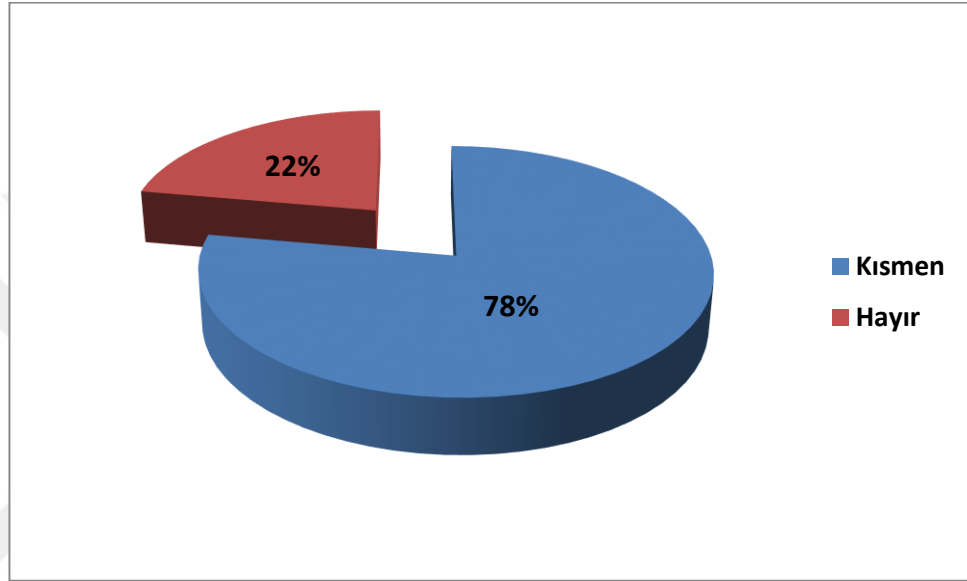
4.2.6.Mevcut Spor Örgütünün (SGM) İsmi ve Yapısı Sıklıkla Değişmiş İse Sizce Sebebi Nedir?

Müfettişlerin '*Mevcut spor örgütünün (SGM) ismi ve yapısı sizce sıklıkla değişmiş midir?*' sorusuna yazmış oldukları cevapların %67'i evet, %22'si hayır ve %11'i kısmen cevabını yazdıkları bilindiğinden cevapların bu şekilde oluşmasının sebepleri,

- Sporun çok dinamik olması ve kamu kurumunun bu dinamiğe uyum sağlamaya çalışması,
- Genel müdürlüğün idari teşkilat şemasında yerinin tam olarak saptanamamasından kaynaklı olması,
- İsim değişikliğinin pek bir önemi yok kurumun yapısı değişmiş midir? Yapı bakanlık ve genel müdürlük arasında gelip gitmiştir ve yapılanmada önemli bir değişiklik olmaması,
- Teşkilat örgütünün isim değişikliğinden ziyade yapısının ve örgütlenmesinin doğru olduğu, bunun nedeni olarak da örgüt yapısının belirlenirken siyasi irade tarafından yeteri kadar teşkilatın yapısını taşıyan insanların fikirlerinin

ve görüşlerinin alınmadan bu yapısal değişikliğe gidilmiş olmasına bağlanmış,
olduğu görülmüştür.

4.2.7.Mevcut Spor Örgütünün (SGM) İsmi ve Yapısı Sıklıkla Değişmiş ise Bu Değişimlerin Faydası Olmuş Mudur?

Grafik-11. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişiklerin Dağılımı

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; kısmen ve hayırdır.

Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %78'i kısmen ve %22'si hayır cevabını yazdıkları görülmüştür. Buda bize yapılan değişikliklerin hala yeterli olmadığını ve yeni değişikliklerin yapılması gerektiğini göstermektedir.

Anayasanın 58.maddesi;

Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır (R.G, 1982).

Anayasanın 59.maddesi;

Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Devlet başarılı sporcuyu korur (R.G, 1982).

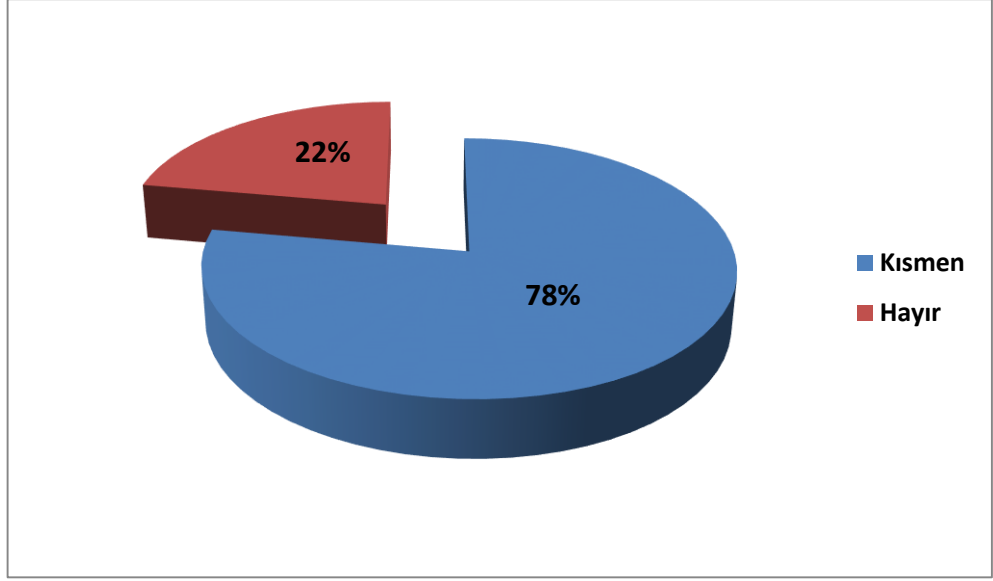
4.2.8.Anayasanın 58. ve 59. Maddelerinin Gereği İçin Sizce Neler Yapılmalıdır?

Soruya verilen cevaplar incelendiğinde, müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda aşağıda belirtilen maddeler, 58. ve 59. Maddelerin gereği için uygulanması ve planlanması gerekenler olarak karşımıza çıkmaktadır.

- "Gençlik hizmetleri konusun da gençlerin talep ve arzuları belirlenmeli ve bu taleplerin karşılanması gerekmektedir."
- "Bireyin yaşam çalışma konularını planlı bir biçimde iyileştirmekte ve halkın sağlığını korumak için kapsamlı bir sosyal politika geliştirmeli bunu uygularken beden eğitimi, okul ve herkes için sporları özendirilmeli ve geliştirmelidir."
- "Vatandaşların yetişme ve gelişmeleri sağlayıcı her türlü tedbir almalıdır."
- "Söz konusu hadisenin kaliteli ve özverili personel ile teşkilatlanmanın daha güçlü tamamlanması ile başarılabilir."
- "SGM, okul ve üniversite sporları üzerinde etkin olmalı."
- "Gençlik hizmetleri konusun da gençlerin talep ve arzuları belirlenmeli ve bu taleplerin karşılanması gerekmektedir."

4.2.9.Anayasanın 58. ve 59. Maddelerinin Gerçekleştirilmesinde, Gereğinin Yerine Getirilmesinde Mevcut Spor Örgütü (SGM) Yeterli Midir? Ne Derece Yeterlidir?

Soruya verilen cevaplar kendi içinde sistematik olarak gruplaştırıldığında ortaya çıkan gruplar; hayır ve kısmendir.

Grafik-12. Spor Yönetiminde Gerçekleşen Önemli Değişiklerin Dağılımı

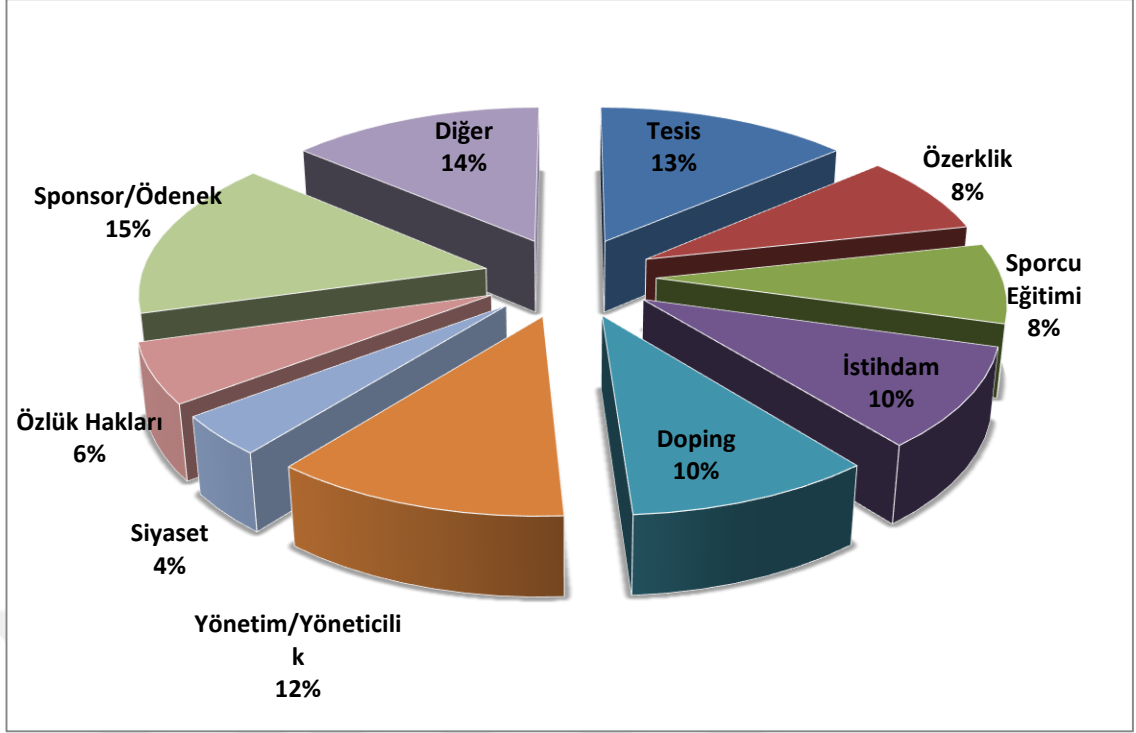
Müfettişlerin yazmış oldukları cevaplarda %78'nin kısmen ve %22'sinin hayır cevabını yazdıkları görülmüştür. %22'sinin hayır cevabını yazanlar,

- SGM'nin sporu toplumun tüm kesimlerine yayılmasının sağlanması ve , madalya endeksli spor politikasından ziyade başarı ve gelişim endeksli spor politikasının amaç edilmesi,
- Örgütsel yapıdan ziyade değil yapılan icraatların daha etkin olması,

Sağlandığında cevaplarının kısmen veyahut evet olarak değişebileceğini söyleyebiliriz.

4.3.Türk Spor Yönetiminin 1986 Sonrası Olan Gelişim ve Değişimin Yönetici Görüşlerine Göre Taşra Teşkilatına Etkisi Nedir?

Sorusuna Spor yöneticilerine yapılan araştırmada verilen cevaplarda nitel veri analizi uygulanmıştır. 17 spor yöneticisine yapılan araştırmada her spor yöneticisinden 3 problem yazması istenilmiştir. Yazılan 51 adet problem kendi içlerinde sistematik olarak gruplandırılmıştır. Bu gruplar; Tesis, Özerklik, Sporcu Eğitimi, İstihdam, Doping, Yönetim/Yöneticilik, Siyaset, Özlük Hakları, Sponsor/Ödenek ve Diğer olmak üzere 10 gruba ayrılmıştır. Verilen cevaplar grupların altında birleştirilmiş ve yüzdeler Grafik-13 de verilmiş, ortaya çıkan problemler aşağıdaki gibidir.

Grafik 13. Problemlerin Dağılımı

Problemlerin dağılımı incelendiğinde Tesis %13, Özerklik %8, Sporcu Eğitimi %8, İstihdam %10, Doping %10, Yönetim/Yöneticilik %12, Siyaset %4, Özlük Hakları %6, Sponsor/Ödenek %15, Diğer %14 olduğu görülmektedir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %13'ün Tesis üzerine olduğu görülmüştür. Tesisleşme üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Yapılan tesislerin uluslararası normlara uygun olmaması ve yapıldığı bölgenin iklim yapısı ve coğrafi şartlarına uygun olarak yapılmamasından,
- Yapılan tesislerin atıl bir şekilde bırakılarak ölü bir yatırım olarak kalması sonucu ülke ekonomisine yük olmasından,
- İllerdeki spor tesislerinin yetersizliğinden,
- Engelli vatandaşların spor yapabileceği alanların çoğunun engelli kullanımına uygun olmamasından ve yetersizliğinden,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %8'nin Özerklik üzerine olduğu görülmüştür. Özerklik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Beklenen kriterleri taşımayan federasyonlara özerklik verilmesi,
- Verilen özerklikler sonucunda amaçlanan durum ile gerçekleştirilen durumun örtüşmemesi,
- Özerkleştirilen spor federasyonunun yöneticilerinin ehil kişilerden oluşmaması,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %8'nin Sporcu Eğitimi üzerine olduğu görülmüştür. Sporcu Eğitimi üzerine yazdıkları cevaplarda;

- SGM'nin spor toplumunun tüm kesimlerine yayılmasında başarılı olduğu söylenemez, madalya endeksli spor politikası sürdürüldüğünden,
- Alt yapı sporcuları ile yeterince ilgilenilmediğinden,
- Okullarda verilen beden eğitimi ders saatleri ve niteliğinin yetersiz olmasından,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %10'nun İstihdam üzerine olduğu görülmüştür. İstihdam üzerine yazdıkları cevaplarda;

- GSGM teşkilatlarında spor hizmetlerini yürütenlerin alanlarında amaca uygun yeterli sayıda ve nitelikte personel istihdam edilmemesinden,
- 3289 sayılı Gençlik ve spor genel müdürlüğü teşkilat ve görevleri hakkında kanununun 26. Maddesinde; Kamu kurum ve kuruluşlarına spor tesisi yapma ve antrenör bulundurma zorunluluğu varken antrenörlerin çalışma alanını artıran bu kanun yürürlükten kaldırıldığından,
- Bakanlık teşkilatı içinde beden eğitimi ve spor yüksekokulu mezunlarına yeterince yer verilmemesinden,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %10'nun Doping üzerine olduğu görülmüştür. Doping üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Doping kullanımının son yıllarda zirvede olduğundan ve buna bağlı olarak alınan cezalardan dolayı müsabakalarda başarı sayımızın düşmesinden,

- Doping kullanımı engelleyecek yasaların caydırıcılığının olmamasından, bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %12'sinin Yönetim/Yöneticilik üzerine olduğu görülmüştür. Yönetim/Yöneticilik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Yöneticiler kariyer sahibi, çok yönlü ve ileri görüşlü olmamasından,
- Kurum çalışanlarımız yerine başka kurumlardan il ve ilçe müdürlüklerine yönetici olarak atama yapılmasından,
- Sporun içinden gelmeyen yöneticilerin konu hakkında bilgi olmamasından ve altından bulunan bilgili çalışanı ezmesinden,
- Karar verme mekanizmasının uzmanlaşmış kişiler olmamasından dolayı bozulmasından,
- Spor yönetimi faaliyetlerinin yanlış yürütülmesinden,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %4'nün Siyaset üzerine olduğu görülmüştür. Siyaset üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Spor yönetimi ve spor federasyonları siyasetten etkilenmesinden,
- 6639 Sayılı kanunun 22.nci maddesi ile 638 sayılı KHK(2011) yılında “Gençlik hizmetleri ve spor il müdürü, ilçe müdürü ve gençlik merkezi müdürü” atama ile gelmeleri spora siyaseti sokmasından,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %6'nın Özlük Hakları üzerine olduğu görülmüştür. Özlük Hakları üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Kurum çalışanlarımızın almış olduğu fazla çalışma ek ödeme vb. tüm ücretler emekli keseneğine tabi olmamasından,
- 3289 sayılı kanunun 29. Maddesi; sporcuların ve spor yöneticilerinin izinli sayılmaları ile ilgili kanun; çalışan sporcuların, idareci ve antrenörlerin kurumlarından izin alabilmeleri sıkıntı yaratmaktadır nedeni kanunun “MİLLETLERARASI” ibaresinin bulunmasından,

- Bakanlık kurum çalışanlarına “GÖREVDE YÜKSELME” sınavlarının yapılmamasından,

bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %15'inin Sponsor/Ödenek üzerine olduğu görülmüştür. Sponsor/Ödenek üzerine yazdıkları cevaplarda;

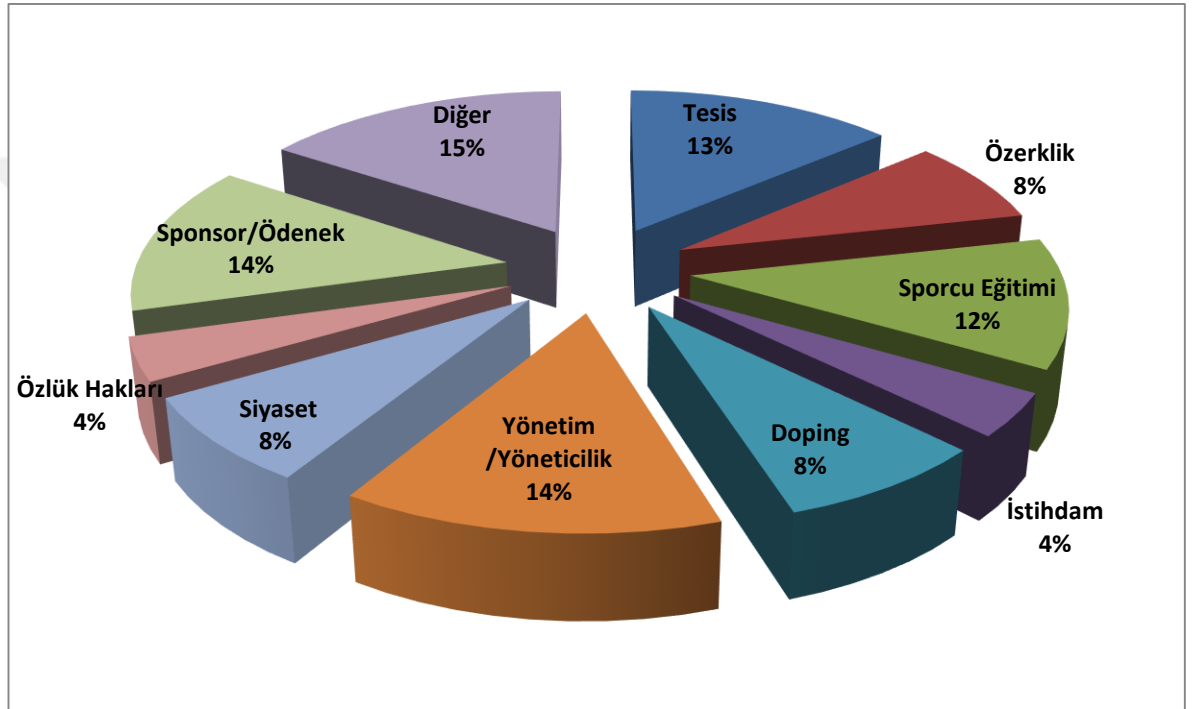
- Taşra teşkilatlarınca yürütülen genel sportif hizmetlerin ve bölgesel sportif yatırımların yerel yönetimlerle desteklenmesini amaçlayan, 3289 sayılı kanunun 14.maddesi gereğince; özel idare ve belediyelerin bütçelerinden öz gelirlerinin %1 paylarının gençlik spor il müdürlüklerine aktarılması ile ilgili kanun olması ve bu kanuna özel idare ve belediyelerin yerine getirmediklerinden taşrada sıkıntı olmasından,
- Taşra özel bütçe olduğundan, merkez teşkilatın genel bütçesinden ayrılan ödenekle spor hizmetlerinin yürütülememesinden,
- İl müdürlüklerine ayrılan kaynakların verimli kullanılmamasından,
- Amatör branşlara ve sporculara ayrılan ödeneğin yeterli olmamasından,
- Spor tesislerinin gelişmesi için sponsorluk yönetmeliğinin kapsamlı olmamasından, bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %14'ünün Diğer grubun da yer aldığı görülmüştür. Diğer grubu içinde yazdıkları cevaplarda;

- Spor hukuku alanında donanımlı kişilerin olmadığından,
- Spor kulüplerinin kuruluşunda kendi tesisi olma şartı olmasına rağmen buna dikkat edilmediğinden devletin her kulübe hizmet vermede yetersiz kaldığından,
- İhale usullerinde yer almayan “Doğrudan Temin” bölümü inceleme ve denetlemede bir ihale yöntemi gibi değerlendirilmesinden,
- Geleneksel ata sporumuz olan 'Güreşin' yeteri kadar desteklenmemesinden,
- Gençlere yönelik 'Şiddet ve İstismarın' engellenmesi amacıyla sportif anlamda gerekli tedbirler alınmamasından,
- Bayanların spor yapması için projeler ve çalışmaların yetersizliğinden, bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerine yapılan araştırmada verilen cevaplar nitel veri analizi uygulanmıştır. 17 spor yöneticisine yapılan araştırmada her spor yöneticisinden 3 beklenti yazması istenilmiştir. Yazılan 51 adet beklentilerinin kendi içlerinde sistematik olarak gruplandırılmıştır. Bu gruplar; Tesis, Özerklik, Sporcu Eğitimi, İstihdam, Doping, Yönetim/Yöneticilik, Siyaset, Özlük Hakları, Sponsor/Ödenek ve Diğer olmak üzere 10 gruba ayrılmıştır. Verilen cevaplar grupların altında birleştirilmiş ve yüzdeler Grafik-14 te verilmiş, bu değişimle ortaya çıkan beklentiler aşağıdaki gibidir:

Grafik 14. Beklentilerin Dağılımı

Beklentilerin dağılımı incelendiğinde Tesis %13, Özerklik %8, Eğitim/Alt Yapı %12, İstihdam %4, Doping %8, Yönetim /Yöneticilik %14, Siyaset %8, Özlük Hakları %4, Sponsor/Ödenek %14, Diğer %15 olduğu görölmektedir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %13'ün Tesis üzerine olduğu görölmüştür. Tesis üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Yapılan tesislerin uluslararası normlara uygun olarak daha fazla sayıda yapılması ve yapıldığı bölgenin iklim yapısı ve coğrafi şartlarına uygun olarak yapılması ve kalıplaşmış projelerinin dışına çıkılması,

- Gereksiz tesislerin önüne geçilmeli ve kaynaklar optimal kullanılması,
- İllerdeki spor tesislerinin sayısının artırılması,
- Engelli vatandaşların spor yapabileceği alanların çoğaltılması, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %8'nin Özerklik üzerine olduğu görülmüştür. Özerklik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Beklenen kriterleri taşımayan federasyonlara özerklik verilmemesi,
- Özerkleşme de amaç faaliyetlerin daha verimli ve süratli bir şekilde organize edilmeli ve sporun daha geniş kitlelere ulaştırılmasının sağlanması,
- Özerkleştirilen spor federasyonunun yöneticilerinin ehil kişilerden oluşması yönünde bir takım ön koşulların getirilmesi, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %12'sinin Sporcu Eğitimi Yapı üzerine olduğu görülmüştür. Sporcu Eğitimi üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Spor toplumunun tüm kesimlerine yayılması ve başarılı sporcuların desteklenmesi,
- Spor branşlarının alt yapılarının güçlendirilmesi,
- Alt yapı sporcuları ile ilgili federasyonların ilgilenmesi,
- Toplumda sporun bir kültür olarak yerleşebilmesi için okullarda verilen beden eğitimi derslerinin niteliğinin değiştirilmesi ve sporun parayla yapılabilen bir aktivite olmaktan çıkarılması,
- Bölgesel sporcu eğitim merkezleri sporcu sayısının yoğun olduğu branşlara göre yapılması, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %4'ünün İstihdam üzerine olduğu görülmüştür. İstihdam üzerine yazdıkları cevaplarda;

- GSGM teşkilatlarında spor hizmetlerini yürütenlerin alanlarında amaca uygun yeterli sayıda ve nitelikte personel istihdam edilmesi,
- 3289 sayılı kanununun 14. Maddesi (özel idare ve belediyelerin bütçelerinden öz gelirlerinin %1 paylarının gençlik spor il müdürlüklerine aktarılması ile ilgili) ciddi bir şekilde uygulamaya sokulması, taşra teşkilatında maddi

kaynak sağlaması sonucu, sporu her açıdan ileri taşıması konusunda, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %8'nin Doping üzerine olduğu görülmüştür. Doping üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Doping kullanımı hususunda sporcular bilinçlendirilmesi,
- Doping kullanımı engelleyecek yasaların caydırıcılığının olması,
- Ülkemizi uluslararası alanda temsil eden sporcuların doping kullanımı tespit edildiğinde maddi ve manevi yaptırımların uygulanması, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %14'ünün Yönetim/Yöneticilik üzerine olduğu görülmüştür. Yönetim/Yöneticilik üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Yöneticiler donanımlı, yeniliğe açık, problem çözme yeteneğine sahip olmalı,
- Spor yönetimi profesyonel ancak faaliyetleri amatör olması,
- Başarılı personelin ödüllendirilmesi,
- Profesyonellik sadece maddi anlamda olması,
- Kurumlarda bulunan yönetici ve personelin hizmet içi eğitimine önem verilmesi,
- Merkez teşkilatına ve taşra teşkilatlarına üniversitelerin beden eğitimi fakültelerinden mezun olmuş sporun içinden gelen yönetici ve personelinin istihdam edilmesi sağlanması,
- Şube müdürlüğü kadroları için uzmanlık eğitimi şartı getirilmelidir. Örneğin; Spor şubesi için beden eğitimi ve spor, muhasebe için; iktisat ve muhasebe, İdari işler için; spor yöneticiliği veya kamu yönetimi eğitimi almış kişiler getirilmeli, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %8'nin Siyaset üzerine olduğu görülmüştür. Sporda Siyaset üzerine yazdıkları cevaplarda;

- Siyasetten uzak spor yöneticisi ve federasyon başkanı seçimleri yapılması,
- 6639 sayılı kanunun 638 sayılı KHK eklenen Ek geçici 13.Maddenin değiştirilmesi (Gençlik hizmetleri ve spor il müdürü, ilçe müdürü ve gençlik

merkezi müdürlerinin atama ile gelmeleri) ile bu kadrolar kurum içinden atama yapılması beklenmesi. gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %4'nün Özlük Hakları üzerine olduğu görülmüştür. Özlük Hakları üzerine yazdıkları cevaplarda;

- 3289 sayılı kanununun 29. Maddesi “Tüm Müsabakalarda” şeklinde değiştirilmesi; çalışan, okuyan, hakem, sporcu ve antrenörlere müsabakalara gidebilmeleri açısından bir rahatlık sağlayacağı,
- Bakanlık kurum çalışanlarına “GÖREVDE YÜKSELME” sınavlarının düzenli olarak yapılması, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %14'ünün Sponsor/Ödenek üzerine olduğu görülmüştür. Sponsor/Ödenek üzerine yazdıkları cevaplarda;

- 3289 sayılı kanununun 14. Maddesi (özel idare ve belediyelerin bütçelerinden öz gelirlerinin %1 paylarının gençlik spor il müdürlüklerine aktarılması ile ilgili) ciddi bir şekilde uygulamaya sokulması, taşra teşkilatında maddi kaynak sağlaması sonucu, sporu her açıdan ileri taşıyacağı,
- İl özel idare yatırımlarında ödenek yüzdeler oranla sabit tutulmalı il genel meclisi üyelerinin inisiyatifine bırakılmamalıdır. Kurum buna göre il özel idare bütçesinden yatırım yapabilmeli,
- Taşra özel bütçe olduğundan, merkez teşkilatın genel bütçesinden ayrılan ödeneklerin iyileştirilerek yapılması,
- İl müdürlüklerine ayrılan kaynakların verimli olarak kullanılması,
- Amatör branşlara ve sporculara ayni ve nakdi destek verilmesi,
- Belediyeler ile işbirliği yapılarak halkın spor yapması için gerekli alt ve üst yapıyı kurmalı, gençlik merkezlerinde amaca uygun daha kaliteli hizmet verilmesinin sağlanması,
- Spor ekonomisi iyi yönetilmeli, öz kaynakların verimli ve planlı kullanılması, gereğinden bahsedilmiştir.

Spor yöneticilerin yazmış oldukları cevaplarda %15'inin Diğer grubun da yer aldığı görülmüştür. Diğer grubun içinde yazdıkları cevaplarda;

- Spor hukuku alanında donanımlı kişilerin yetiştirmek için üniversitelerin ilgili bölümlerine bu alanda öğrenci alımı yapılması,
- Spor kulüpleri kurulurken (spor kulübü olma) şartını eksiksiz bir şekilde yerine getirmesine dikkat edilmesi,
- Doğrudan temin ihale usulü değildir, değerlendirme ona göre yapılması,
- Geleneksel ata sporumuz olan 'Güreşin' özel olarak desteklenmesi,
- Bayanların spor yapması için projeler ve çalışmaların yapılması,
- Sporda istenilen başarıyı yakalamak için dışarıdan devşirme sporcular ülkemize getirilmemesi,

gereğinden bahsedilmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türk spor yönetiminin yukarıda değinilen tarihsel gelişimi ve değişimini aslında keskin çizgilerle ayırmak mümkün değildir. Ancak genel itibariyle, 1982 Anayasası'ndan sonraki dönemde dünya genelinde ve bu paralelde ülkemizde özelleşme, devletçiliğin azaltılması, liberalleşme gibi kavramlar çerçevesinde sporda devlet yönetiminin yeniden düzenlenmesi ve hatta özellikle azaltılması yönünde çalışmaların bazen yavaşlamakla birlikte sürdürüldüğünü, spor yönetiminde demokrasi için arayışların artarak hızlandığını, bu konuda önemli adımların atıldığını söylemek mümkündür.

Bu yönde atılan ilk adım 1986 yılında spor federasyon başkanlarının seçiminde getirilen tercihe dayalı yenilik olmuş, akabinde 3461 sayılı Kanun ile Türkiye Futbol Federasyonu'na özerklik verilmiş, 1993 yılında diğer/amatör spor federasyonları başkanlarının seçimle işbaşına gelmelerine ilişkin yasal düzenleme yapılmış, 2004 yılında da futbol haricindeki spor federasyonlarına idari ve mali yönden özerk olma imkanı tanıyan yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiş, sporda şiddet yasası çıkarılmış, bu konuyla alakalı TBMM bünyesinde araştırma komisyonu oluşturulmuş, dopingle mücadele ve ödül yönetmeliğinde yasal düzenlemeler yapılmış. Sivil toplum kuruluşları ve kulüplerin kurulmasını kolaylaştırmak için dernekler kanunu kabul edilmiş ve spordaki uyuşmazlığı çözmek için tahkim kurulu oluşturulmuştur.

Nitekim yapılan araştırmada SGM'ye (GSGM) bağlı spor federasyonlarının özerk hale gelmesinin, 1986 sonrası Türk spor yönetimindeki önemli değişiklik olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Ancak 2011 yılında federasyonların “özerk” yerine “bağımsız” olarak nitelenmesi ve adlandırılması gerektiği hususu üstelik bir Anayasal değişiklik ile zorunluluk haline getirilmesine karşın, 1986 sonrasında Federasyonların idari ve mali yapısındaki değişikliklerin yine de “özerklik” olarak algılanması, hatta spor yönetimine faydası

olması bakımından “bağımsız olmamaları gerektiği” yönünde genel bir kanı bulunması dikkat çekicidir.

Federasyonların nasıl bir düşünce içerisinde hareket ettiklerini, Türk spor alanını hangi nedenlerle yönetme amacında olduklarını ve Anayasa değişikliği ile getirilen yeni “bağımsızlık” kavramı ile olması gerekenin ne derece uyduğu ortaya konulması bakımından önemlidir. Bu bağlamda; yasal değişikliklerin her alanda olduğu gibi sportif alanda da uygulamalar ile çelişmemesi ve uygulamaların eksik yönünü gidererek, düzenleyici ve iyiye doğru kolaylaştırıcı olmasının ne kadar önemli olduğu, sportif alanda umulan başarıya zemin hazırlayıcı olması gerektiği de ortaya çıkmaktadır (Karaoğlu, 2017).

Öte yandan Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğünde çalışan 9 Müfettişe yapılan açık uçlu anket araştırmasında sorulan Türk spor yönetiminde 1986 sonrasında yapılan değişiklikler arasında ilk üç sırada gösterilenlerden sporda şiddet yasasının çıkarılması, gerek ülkemizdeki gerekse tüm dünya ülkelerindeki sportif alanda yaşanan olaylar dikkate alındığında ne derece önemli ve olumlu bir adım olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Üstelik yerinde bir düzenlemeyle sadece şiddete ilişkin düzenlemeler getirilmemiş, içerisine şike, teşvik primi gibi çok önemli sorunlar da ilave edilerek çözüm aranmış, kapsamı da spor müsabakaları ile sınırlı olmaktan çıkarılarak müsabaka öncesi, sonrası ve esnası şeklinde genişletilmiştir.

Başbakanlığa bağlı olan GSGM’ nin isim de değiştirilerek Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanması konusunun da Türk spor yönetimindeki önemli değişikliklerden birisi olarak öne çıktığı anlaşılmaktadır. Ancak spor yönetimindeki bu değişikliklerin Türk sporunun kalkınmasına ise kısmen fayda sağladığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Bunun başlıca sebeplerinden birisi geçmiş dönemlerdeki isim değişikliği tecrübelerine rağmen sportif alanda köklü ve gerçeğe uygun düzenlemelerin bu değişikliği takip etmemesi olduğu düşünülmektedir. Özellikle spor federasyonlarının bağımsızlığı/özerkliği hususunda kendi yönetimlerinin sporu tamamen ticari meta olarak görmeleri bu değişikliklerden beklenen faydayı oldukça azaltmaktadır.

Gençlik ve sporun her zaman savunula geldiği gibi “Bakanlık” haline dönüştürülmesi bile spor yönetimini etkileyen, bakışı yansıtan çok önemli ve olumlu bir gelişmedir. Ancak her halükarda ülkemizin içinde bulunduğu coğrafya, toplumsal, demografik

ve ekonomik yapı dikkate alındığında; Gençlik ve Spor Bakanlığının, çalışma bakımından Spor Genel Müdürlüğünün Devletin asli ve sürekli görevleri arasında sayılan sporu yöneten ve denetleyen ana kurum halinde, daha da güçlü hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu düzenlemelerin yapılması, eksikliklerin giderilmesi halinde Anayasanın 58 ve 59. maddelerinin Devlete, GSGM/SGM'ye yüklediği görevlerin daha kolay, istenerek, içtenlikle ve başarıyla yerine getirilebileceği düşünülmektedir (Karaoğlu, 2017). Taşrada yöneticilerle yapılan görüşmelerde en büyük sorunun spordan gelmeyen kişilerin sporun başına yani sporun yönetimi, alanında uzman olmayan kişilerin eline bırakılması olmuş, illerdeki spor tesislerin yetersizliği ve yapılan tesislerinde bakımsız, atıl ve birçoğunun engellilerin kullanımına uygun olmamasından, bahsedilmiştir. Diğer yandan Spor saha ve tesislerinin kulüp ve kuruluşlara verilmesi sporun hizmetine sunulmasından ziyade tam aksine “belirli kurum ve kuruluşların” eline geçmesi demektir. Zira tesisin kullanım hakkını veya mülkiyetini alan kurum/kuruluş, bunu sadece kendi menfaatleri çerçevesinde kullanacak, diğer kurum ve kuruluşlara kullandırmayacak veya kullanılmasının önüne birçok engel çıkartacak veya büyük bedeller isteyecektir. Daha önceleri üstelik az da olsa bedeli karşılığı alınarak gerçekleştirilen tesis devirleri, son şekliyle spor yönetimi açısından iyi ve yerinde bir uygulama olmamış, hatta “önceki kötü” düzenlemeyi aratmış, deyim yerindeyse tesisler “birilerinin kullanımına, menfaatine” tahsis edilmiştir. Buralar spor tesisi olarak kullanılmaktan çıkmış, amatör sporcuya kapatılmış, “ticarethaneye” dönüştürülmüştür. Bu nedenle Devletin aynı tesisten tekrar yapmak zorunda kaldığı dahi olmuştur.

Diğer yandan devredilmesine imkân tanınan tesisler büyük özveriyle, ekonomik kriz ve sıkıntılara rağmen bin bir güçlüklerle yaratılan kaynaklarla inşa edilmişlerdir. Kurum/kuruluşlara devredilmeleri halinde bütün bu uğraşların, vefakârlıkların boşa gideceği de büyük ihtimaldir.

Diğer yandan Tahkim Kurulunun oluşturulması en önemli yönetsel değişikliklerden ve yeniliklerden bir tanesidir. Tahkim Kurulunun sportif yargılamada en son mekanizma olması hususundaki yasal engellerin anayasa değişikliği ile 2011 yılında giderilmiş olmasıyla birlikte, futbol federasyonu bünyesindeki Tahkim Kurulu ile birlikte tek çatı altında birleştirilmesi hususunun tartışılması ve gerçekleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Spor sponsorlukları ise küreselleşen dünyada geniş kitleleri etkilemesi sebebiyle kişi ve firmalar için önemli

bir pazarlama tekniği, ticari sonuçları hedefleyen iletişim aracı olmuştur. Ülkemiz spor yönetimi açısından da devrim niteliğinde, gerekli fakat yine de yeterli olmayan bir düzenleme olarak görölmektedir. Büyük spor kulüplerinin şirketleşmesi, sporun amatörlükten çıkıp profesyonel hale gelmeye başlaması, tesislerin ve tahsisli arazilerin spor için amaç dışı kullanılmasındaki artış, %1 payların kaldırılarak taşra teşkilatı gelirlerinin azaltılması, SGM'ye ait spor tesislerinin ve arsa/arazilerinin bedelsiz olarak kulüplere verilmesindeki artış, tesis yapma mükellefiyeti, okul sporlarının SGM'ye verilmesi, hususlarının da spor yönetiminde önemli görülen diğer değişiklikler olarak öne çıktığı anlaşılmaktadır (Karaoğlu, 2017).

Bu çerçevede spor yönetiminde birçok köklü ve olumlu değişiklik yapılmakla birlikte, bunlar yeterli görölmemektedir. Yapılması gereken, bu yöndeki adımların devamının getirilmesi ve desteklenmesidir.

5.1.ÖNERİLER

- Sporcu alt yapılarının güçlendirilmesi
- Antrenörlerin nitelik ve nicelik olarak iyileştirilmesi
- Yerel yönetimlerin spor alanındaki etkinliğinin artırılması
- Spor kulüplerinin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi
- Spor federasyonlarının kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi
- Spor eğitiminin iyileştirilmesi
- Ülkemizde spor yönetiminde söz sahibi olan kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları spor alanında eğitim almış personel görevlendirmeli
- Spor tesislerinin artırılmasına yönelik çalışmaların artırılması
- Spor tesislerinin doğru planlanması ve etkin işletiminin sağlanması
- Spor endüstrisi ve ekonomisinin güçlendirilmesi
- Spor finansmanın iyileştirilmesi ve sponsorluğa teşvik edilmesi
- Sponsorluk gelirlerinin artırılması ve daha fazla sponsorluğa ihtiyaç duyulması
- Doping alanında daha fazla sayıda sağlık bilimci ve hukukçunun uzmanlaşması

- Belediyelerin sportif ve kültürel etkinliklere belirli kriterler dâhilinde destek vermeleri sağlanmalı ve uygulamaları takip edecek mekanizmalar geliştirilmelidir. Belediyeler kanalıyla profesyonel kulüpler kurulması engellenmeli
- Engellilere yönelik spor hizmetlerinin iyileştirilmesi
- Spor elemanlarının sağlık ve sosyal güvenlik imkanlarının iyileştirilmesi
- Sporda şiddetin ve etkin olmayan uygulamaların önlenmesi
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımı sağlanması
- Türkiye'nin dünya sporundaki konumu güçlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Abakay, U. (2004). *Türkiye'deki Amatör Spor Kulüplerinin Yönetim Yapısı ve Yönetici Problemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ağaoğlu, S. A. (1984). *Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Teşkilat Yapısı*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akar, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Öğretmen Algılarına Göre Yöneticilerin, Yöneticilik Becerilerinin Örgüt İklimine Katkısı (Ankara İl Örneği)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akgün, N. (1993). *Egzersiz Fizyolojisi*. II. Cilt. No:115. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Atabeyoglu, C. (2001). *Sporda Devlet mi Devlette Spor Mu?*. (1. Baskı). İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları.
- Ayan, S. (2006). Şiddet ve Fanatizm. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, (7) 2, 191-192.
- Başaran, E. İ. (2008). Örgütsel Davranış: İnsanın Üretim Gücü. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Bayansalduz, M. (2003). Türk Spor Yönetiminde Finansal Kaynak Sağlama Çabalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 160; 301-313.
- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü. (1982). Ankara: 44. Yıl Spor-Toto Matbaası.
- Bilgin, K.U. (2004). Kamu Performans Yönetimi. Ankara: TODAİE.
- Brannigan, G.G. (1985). An Analysis of the Metaphorical Perspectives of School Principals, *Educational Administration Quarterly*, 21 (1), 29-50
- Can, Y. Soyer, F. (2015). *Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Spor Politikalarının Değişim ve Gelişimi*. Konya: Çizgi Kitapevi.
- Chung, K.H. (1972). Incentive Theory and Research (Çev: O. Çiftçi). *TODAİE Dergisi*, 5 (4), 124-130.

- Deniz, M. (2005). *Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler*. ed. M. Tikici, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Devecioğlu S. (2002). *Türk Spor Yönetiminde Özerkliğin Ekonomik Boyutu (Türkiye Futbol Federasyonu Örneği)*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Doğar, Y. (1997). *Türkiye'de Spor Yönetimi*. Adana: Öz Akdeniz Ofset.
- Dündar, U. (2003). *Antrenman Teorisi*. (6. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Ekenci G, Serarşlan, M. Z. (1997). Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (3); 72-81.
- Ekenci, G. (2002). *Spor İşletmeciliği*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Emniyet,G.M.
(2017).http://www.guvenlik.pol.tr/Sayfalar/Spor_Guv/Spor_gorev.aspx
09.02.2017 tarihinde erişilmiştir.
- Eren, E. (1984). *Yönetim Psikolojisi*. (2.Baskı). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi.
- Ergeneli, A. (2006). *Örgüt ve İnsan*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Erkiner, K, Soysüren A. (2007). *Spor Hukuku Dersleri*. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları.
- Erten, R. (2006). Türk Sporunun Yapısal Düzeni. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* c. X,s.1,2 http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/10_6.pdf
Adresinden erişilmiştir. 25.03.2016.
- Erturan E.E, İmamoğlu A. F.(3-5 Kasım 2006). *Özerkleşen Spor Federasyonlarının İdari ve Mali Açısından Değerlendirilmesi*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.
- Eskicioğlu, Y. (2003). *Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin Verimliliğini Etkileyen Faktörlerin Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fişek, K. (1980). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

- Fişek, K. (1983). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi: Dünyada ve Türkiye’de*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Fişek, K. (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*. 1 Baskı. İstanbul: Gerçek Yayın evi.
- Fişek, K. (1998). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünya’da Ve Türkiye’de Spor Yönetimi* (2. Baskı). Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Gök, Y. Sunay, H. (2010). Türkiye ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 7-16
- Gözübüyük, Ş. (2001). *Türkiye’nin Yönetim Yapısı*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Hergüner, G. Bar M., Yaman M.S. (2016). Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerine Katılan Ortaokul Öğrencilerinin Aile, Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerden Beklentilerinin Belirlenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 13(1), 155-168.
- İmamoğlu, A. F. (1992). Fonksiyonel Açısından Spor Yönetiminin Anlam ve Önemi. *Gazi üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1): 22-33.
- İmamoğlu, A. F. (27-29 Ekim 2002). *Türkiye’de Sporun Yönetimsel Yapısı İçinde Spor Federasyonları*. 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- Kahraman, A. (1995). *Osmanlı Devletinde Spor*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karaoğlu, E. (2017). *Spor Hukukunun Temel Kavramları ve Sportif Alanda Doğabilecek Hukuki İhtilaflar*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Keten, M. (1993). *Türkiye’de Spor*. (2. Baskı). Ankara: Polat Ofset Basımevi.
- Leymann, H. (1996). The Content and Development of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 161.
- Makas, R. (2005). Sosyal Güvenlik Kurumlarında idari Özerklik ve Önemi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23,1- 7.

- Meydan, L. Ansiklopedik Sözlük. (1994). 5, 1860-1861. İstanbul: Milliyet Gazetecilik AŞ Ofset Baskı Tesisleri.
- Mirzeoğlu, N. (2011). *Spor Bilimlerine Giriş*, Ankara; Spor Yayınevi.
- Narman, G. (2006). *Kadının İş Yaşamına Katılımı ve Kadın Yöneticilik Modelleri*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Olimpikturk. (2015).<http://www.olimpikturk.com/2015/01/2015-wada-dopinglemucadele-yonetmeligi.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- Özelçi M. A. (2007). *Türk Spor Yönetiminde Kendine Özgü Bir Yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özler, N., Mercan, N. (2009). *Yönetimsel ve Örgütsel Açından Mobbing*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Parasız, Ö. (2015). *Bağımsız Spor Federasyonları Spor Genel Müdürlüğü ile İlişkilerinin Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Patton, M. Q. (1987). *How To Use Qualitative Methods in Evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Pitts, C. (1995). *Motivating Your Organizations, Achieving Business Success Through Reward and Recognitions*. New York: McGraw Hill Book Co.
- Sapancalı, F. (1993). *Çalışanların Güdülenmesinde Kullanılan Özendirici Araçlar*. İstanbul: MPM Yayınları.
- Sevim, Y. (1995). *Antrenman Bilgisi*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- Solmaz, S. (2016). *Bağımsızlık Sürecinde Spor Federasyonlarına Yapılan Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Soyer, F. (2001). *Sporda Sponsorluk*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sümer, R. (1990). *Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi* (3.Baskı). Ankara: Güven Kitabevi.

- Şahin, M.Y. (2011). *Spor Siyaset Etkileşimi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- T.C. Resmi Gazete, (1982). 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası; 58. Ve 59. Maddeleri. 07.11.1982. <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (1986). 3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. 21.05.1986. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.3289&MevzuatIlski=0&sourceXmlSearch=> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (1988). Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 07.06.1988, 19835. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc071/kanuntbmmc071/kanuntbmmc07103461.pdf 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (1991). 3703 sayılı Kanunun 7 nci Maddesi ile Aynen Kabul Edilerek Kanunlaşmıştır. 14.03.1991. https://www.tbmm.gov.tr/komisyondenetim/spor/belgeler/3289_SAYILI_GENCLIK_VE_SPOR_GENEL_MUDURLUG_TES_VE_GOREVLERI_HAKKINDA_KANUN.pdf 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (1992). Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 03.07.1992, 21273. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc075/kanuntbmmc075/kanuntbmmc07503813.pdf 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2001). 4644 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Devlet Memurları Kanunu ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 21.4.2001. 24380. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4644.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

- T.C. Resmi Gazete, (2001). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği, 13.9.2001. 24522. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4644.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2009). Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 16.05.2009, 27230. https://www.tbmm.gov.tr/komision/denetim/spor/belgeler/5894_SAYILI_TURKIYE_FUTBOL_FEDERASYONU_KURULUS_GOREVLERI%20_KANUN.pdf 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (1990). Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun. 06.01.1990. 20414. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss424m.htm> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2004). 5105 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 13.3.2004. 25401. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5105.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2004). 5197 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.24.06.2004. 5197. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5197.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2004). 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23.07.2004. 25531 <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5216.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2004). 5253 Sayılı Dernekler Kanunu. 23.11.2004. 25649. <https://www.dernekler.gov.tr/tr/mevzuat/kanun/5253-dernekler-kanunu.aspx> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2004). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği (yeniden yazım), 16.6.2004. 25494.

<https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5105.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2004). Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği. 28.05.2004.25475.<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.15850&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=SPOR%20GENEL%20M%C3%9CD%C3%9CRL%C3%9C%C4%9E%C3%9C%20TAHK%C4%B0M%20KURULU%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0%C4%9E%C4%B0> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2005). 5340 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 5.5.2005. 25806 <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5340.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2005). 5393 Sayılı Belediye Kanunu. 13.07.2005. 25875. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2005). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 22.12.2005. 26031.<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4193&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2009). Spor Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmazların İdaresi Hakkında yönetmelik. 13.12.2009. 27431. <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/185/241/mevzuat-yonetmelikler.aspx> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2011). 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, 14.04.2011. 27905. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6222.pdf> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

T.C. Resmi Gazete, (2011). Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 6.4.2011, (638 KHK). <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=4.5.638&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

- T.C. Resmi Gazete, (2012). 6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.06.12.2012. 28489. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6360.html> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2012). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 25.12.2012, 28508. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.12863&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=FEDERASYON%20BA%C5%9EKANLARI%20SE%C3%87%C4%B0M%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0%C4%9E%C4%B0> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2013). Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliği. 16.12.2013. 28853. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.2010956&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=%C3%96D%C3%9CL> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Resmi Gazete, (2014). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Doping Mücadele Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. 04.04.2014. 28962. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4150&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=DOP%C4%B0NGLE%20M%C3%9CCADELE%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0%C4%9E%C4%B0> 07.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- Tanır, H. (2007). 2006-2007 Turkcell Süper Liginde Seçilmiş Futbol Kulüplerinin Yönetici Yeterliliklerinin Mukayeseli Olarak Karşılaştırılması (Konyaspor, Sivasspor ve Trabzonspor Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- TBMM, (2005). Türkiye Büyük Millet Meclisi Yasama Dönemi Yasama Yılı 24 4 Sıra Sayısı: 674 Son Yıllarda Türk Sporunda Yaşanan Doping Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan

Meclis Araştırması Komisyonu Raporu Nisan 2014
<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss674.pdf> 07.02.2017
Tarihinde erişilmiştir.

TBMM, (1967). İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planının (1968-1972) Onaylandığına İlişkin Kanun. Kanun No.933 Karar Tarihi 11.08.1967

TBMM, (1972). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının (1973-1977) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.5 Karar Tarihi 26.10.1972

TBMM, (1978). Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının (1979-1983) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.6 Karar Tarihi 29-30.11.1978

TBMM, (1984). Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planının (1985-1989) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.8 Karar Tarihi 13.07.1984

TBMM, (1989). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planının (1990-1994) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.62 Karar Tarihi 22.02.1989

TBMM, (1995). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planının (1996-2000) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.374 Karar Tarihi 18.07.1995

TBMM, (2000). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının (2001-2005) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.397 Karar Tarihi 27.06.2000

TBMM, (2013). Onuncu Beş yıllık Kalkınma Planının (2014-2018) Onaylandığına İlişkin Karar. Karar No.1041 Karar Tarihi 02.07.2013

TBMM,
(2014).https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/e_kaynaklar_kutuphane_hukumetler.html 06.04.2017 Tarihinde erişilmiştir.

TBMM, (2017). <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> 14.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

TBMM, (2017) Hükümet Programları
<https://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/HP9.htm>/<http://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/HP61.htm> 14.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.

TDK,(2017).http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=252734 02.02.2017 tarihinde erişilmiştir.

- TDK, (2017). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TAHKİM 06.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- TDMK, (2017). <http://www.tdmk.org.tr/tarihce/> 13.02.2017 Tarihinde erişilmiştir.
- Talimciler, A. (2012). Toplumsal Yapı ve Değişim Ekseninde Türkiye’de Spor/Futbol 1920-2012. <http://ahmettalimciler.com/?p=515> 30.04.2016 Tarihinde erişilmiştir.
- Tevrüz, S. (1989). *Davranışlarımızdan Seçmeler*. İstanbul: Emek Ofset Matbaacılık.
- Tikici, M, Deniz, M. (1993). *Örgütsel Davranış*. (2.Baskı). Malatya: Özmert Ofset.
- Tunalı, A. (2006). *Kadın Kamu Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri (Türkiye’deki Kadın Kaymakamlar Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türk Dil Kurumu. (1924). *Türkçe Sözlük* (genişletilmiş baskı). Ankara: TDK.
- Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (5.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yin, R. K. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Zakus, D.H. Malloy, D.C. Edwards, A. (2007). Critical and Ethical Thinking in Sport Management: *Philosophical Rationales and Examples of Methods*. *Sport Management Review*. 10: 143- 144.

EKLER:

GÖRÜŞME SORULARI

1. 3289 Sayılı kanunun yürürlüğe girmesi (1986) spor yönetiminde gerçekleşen en önemli üç değişiklik sizce nedir?
2. Sizce bu değişikliklerin Türk sporunun kalkınmasına faydası var mıdır?
3. Bu değişikliklerin Türk sporuna yeterli faydası olmadı ise sizce ne yapılmalı?
4. Türk sporunun kalkınması için sizce “spor yönetimi” olarak neler yapılması gerekir?
5. Mevcut spor örgütünün (SGM) ismi ve yapısı sizce sıklıkla değişmiş midir?
6. Sıklıkla değişmiş ise sizce sebebi nedir?
7. Bu değişimlerin faydası olmuş mudur?

Anayasanın 58.maddesi;

Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

Anayasanın 59.maddesi;

Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.

8. Anayasanın 58. ve 59. Maddelerinin gereği için sizce neler yapılmalıdır?

9. Anayasanın 58. ve 59. Maddelerinin gerçekleştirilmesinde, gereğinin yerine getirilmesinde mevcut spor örgütü (SGM) yeterli midir? Ne derece yeterlidir?

1). Anket Formu

Spor Yöneticilerimizin 1986-2011 sürecini ve 2011 den günümüze kadarki süreci değerlendirerek karşılaştıkları problemlerin belirlenmesine ilişkin açık uçlu anket formları aşağıdadır.

Değerli Yöneticimiz,

Spor yöneticisi olarak çalışma alanında kurumunuzda kendinizce en iyi şekilde hizmet vermek ve geleceğe dair hizmet planlarını daha iyi yapabilmek adına çalışmalarını zorlaştıran engelleyen veya motivasyonu bozan sizce önemli bulduğunuz en az 3 **PROBLEM**'i (1986-2011) ve sonrası kanun ve yönetmelikleri dikkate alarak; kurum teşkilatı, sporcu, Yönetim, tesis, uygulama, yönetici eğitimi vs. ile ilgili her beklentiyi kendi cümleleriniz ile) lütfen aşağıya yazınız. Vereceğiniz cevaplar yöneticiler açısından 1986-2011 ve sonrası karşılaşılan problemlerin belirlenmesi konusunda yapılacak araştırmanın anketini oluşturacaktır.

Düşüncelerinizi samimi olarak yazmanız araştırmanın objektif olmasını sağlayacaktır. Anketin sonunda elde edilecek olan bilgiler araştırma amacı dışında kullanılmayacağı ve grup sonuçları üzerinde durulduğu için ankete isim, yazmanıza gerek yoktur. Katkılarınız için teşekkür

Berat KAYNAK

Sakarya Üniversitesi Eğitim
Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi
ve Spor ABD Yüksek Lisans
Öğrencisi

2). Anket Formu

Spor Yöneticilerimizin 1986-2011 sürecini ve 2011 den günümüze kadarki süreci değerlendirerek karşılaştıkları Beklentilerinin belirlenmesine ilişkin açık uçlu anket formları aşağıdadır.

Değerli Yöneticimiz,

Spor yöneticisi olarak çalışma alanında kurumunuzda kendinizce en iyi şekilde hizmet vermek ve geleceğe dair hizmet planlarını daha iyi yapabilmek adına çalışmalarını kolaylaştıracak, engelleri kaldıracak veya motivasyonu sağlayacak sizce önemli bulduğunuz en az 3 **BEKLENTİ**'yi (1986-2011) ve sonrası kanun ve yönetmelikleri dikkate alarak; kurum teşkilatı, sporcu, Yönetim, tesis, uygulama, yönetici eğitimi vs. ile ilgili her beklentiği kendi cümleleriniz ile) lütfen aşağıya yazınız. Vereceğiniz cevaplar yöneticiler açısından 1986-2011 ve sonrası oluşan beklentilerin belirlenmesi konusunda yapılacak araştırmanın anketini oluşturacaktır.

Düşüncelerinizi samimi olarak yazmanız araştırmanın objektif olmasını sağlayacaktır. Anketin sonunda elde edilecek olan bilgiler araştırma amacı dışında kullanılmayacağı ve grup sonuçları üzerinde durulduğu için ankete isim, yazmanıza gerek yoktur

Katkılarınız için teşekkür

Berat KAYNAK

Sakarya Üniversitesi Eğitim
Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi
ve Spor ABD Yüksek Lisans
Öğrencisi

ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİSİ

Adı Soyadı: Beraat KAYNAK

Doğum Yeri: Ankara

Yabancı Dil: İngilizce

E-posta: beraat.kaynak@gsb.gov.tr

Eğitimi Durumu

İlkokul ve ortaokul: Bağlum İlköğretim Okulu

Lise: Ankara / Keçiören Bağlum Lisesi

Lisans: Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü

Formasyon: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Yüksek Lisans: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Uzmanlık Branşı : Kayak Antrenörü

İş Tecrübesi: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünde Sportif Eğitim Uzmanı.